
Den orthodox-katholske (orientalske)
Kirkes

udførlige christelige

KATEKISMUS,

Originalsproget prøvet og godkendt af den hellige styrende
Synode og udgivet til Skoleundervisning og til
alle orthodoxe Christnes Benyttelse

efter

Hans Kejserlige Majestæts allerhøjeste Befaling.

Oversat fra Russisk

af

Provst **C. SILETZKY.**

G. E. C. GAD — KØBENHAVN.

1908.

Missionstrykkeriet (ved J. Fischmann)..

Hendes Kejserslige Majestæt,
den fromme Herskerinde og Keiserinde

Maria Theodorovna

i ubegrænset trofast Underdanighed
og dybeste Højjagtelse

tilegnet af

Oversætteren.

DEN ORTHODOX-KATHOLSKE (ORIENTALSKE)
KIRKES UDFØRLIGE CRISTELIGE
KATEKISMUS.

Indholdsfortegnelse.

Forord	Side 11
------------------	------------

Indledning

til den orthodoxe Katekismus.

Forberedende Begreber	15
Om den guddommelige Aabenbaring	17
Om den hellige Tradition og den hellige Skrift.	19
Om den hellige Skrift i Særdeleshed	23
Katekismens Hovedbestanddele	30

Første Del.

Om Troen.

Om Trossymbolet i Almindelighed og om dets Oprindelse	31
Om Trossymbolets Artikler	33
Om den første Artikel	34
Om den anden Artikel	45
Om den tredje Artikel	48
Om den fjerde Artikel	57
Om den femte Artikel	61
Om den sjette Artikel	64
Om den syvende Artikel	64
Om den ottende Artikel	67
Om den niende Artikel	70
Om den tiende Artikel	80
Om Daaben	81
Om Myrrhasalvelsen	85

	Side
Om den hellige Nadvere	87
Om Boden.	93
Om Præstevielsen	95
Om Ægteskabet	95
Om den sidste Salvelse	96
Om den ellefte Artikel	97
Om den tolvte Artikel	100

Anden Del.

Om Haabet.

Begrebet „det christelige Haab“, dets Begrundelse og Midlerne dertil	103
Om Bønnen	103
Om Herrens Bøn.	105
Om Paakaldelsen.	106
Om den første Bøn.	107
Om den anden Bøn	107
Om den tredje Bøn.	108
Om den fjerde Bøn.	109
Om den femte Bøn.	110
Om den sjette Bøn.	111
Om den syvende Bøn.	112
Om Lovprisningen	112
Læren om Salighed	113
Om det første Salighedsbud.	114
Om det andet Salighedsbud	115
Om det tredje Salighedsbud.	116
Om det fjerde Salighedsbud.	117
Om det femte Salighedsbud	118
Om det sjette Salighedsbud	120
Om det syvende Salighedsbud	120
Om det ottende Salighedsbud	121
Om det niende Salighedsbud	122

Tredje Del.

Om Kærlighed.

Om Forbindelsen mellem Tro og Kærlighed	123
Om Guds Lov og Bud	124
Om Budenes Fordeling paa to Tavler	126

	Side
Om det første Bud	129
Om det andet Bud	132
Om det tredje Bud	135
Om det fjerde Bud	136
Om det femte Bud	140
Om det sjette Bud	145
Om det syvende Bud	147
Om det ottende Bud	149
Om det niende Bud	151
Om det tiende Bud	152

Slutning.

Anvendelse af Troens og Fromhedens Lære	154
---	-----

FORORD.

Med Undtagelse af en, i Parenthes sagt ikke særdeles heldig, Oversættelse af Brudstykker, tagne fra den hellige Liturgi af d. h. Johannes Chrysostomus (Den hellige guddommelige Liturgi, anordnet af vor hellige Fader Johannes Chrysostomus, Ærkebiskop i Konstantinopel. Oversat paa Dansk. København 1891), og nogle faa, ligeledes ikke helt paalidelige, i forskellige Aviser publicerede Artikler, er der indtil den sidste Tid ikke udkommet et eneste dansk theologisk literært Værk*, hverken originalt eller i Oversættelse, der kunde tjene dem, som befatter sig med den comparative Theologi, til Vejledning i deres Bestræbelser efter at danne sig et rigtigt Begreb om den orthodox-katholske Kirke i Sammenligning med de andre christelige Confessioner.

Imidlertid er der netop om denne Slags Literatur i Løbet af de sidste 2—3 Aar rettet Forespørgsler til mig baade mundtligt og skriftligt, og der var Tilfælde, hvor man henvendte sig til mig med Anmodning om Oplysning angaaende forskellige snart dogmatiske, snart liturgiske Spørgsmaal, for saa vidt disse behandles og afgøres fra den orthodox-katholske Kirkes Standpunkt.

Alt dette har jeg betragtet som mere end tilstrækkelig Grund til at beslutte mig til at udføre en Række tilsvarende Arbejder og iblandt dem først og fremmest det foreliggende, der skal give alle dem af de danske Theologer, som under deres Studier ogsaa beskæftiger sig, resp. vil ønske engang

*) for ikke at tale om det beskedne, ubetydelige Arbejde: „Pannychis eller Sørgegudstjeneste (kort Ritus).“ 1906. København. Andr. Fred. Høst og Søn. Hof-Boghandel.

at beskæftige sig med den orthodox-katholske Kirkes Lære, Mulighed for paa deres eget Modersmaal at faa Kendskab til denne Lære i dens Oprindelighed, — saaledes som den er fremstillet og oplyst i denne Kirkes symbolske Bog:

„Den orthodox-katholske (orientalske) Kirkes udførlige christelige Katekismus“.

Men uafhængigt af det ovennævnte er der tillige særlige Omstændigheder, der har foranlediget mig til at paatage mig saavel det foreliggende som ogsaa de følgende Arbejder.

Sagen er nemlig den, at der i Danmark er nogle, om end kun faa, Personer, som er fødte i de saakaldte blandede Ægteskaber, sluttede imellem Protestanter af dansk Nationalitet og orthodoxe Katholiker af russisk Nationalitet, og som vel blev døbte til den orthodox-katholske Kirke, men som, efter allerede i deres Barndom at være komne til Danmark, dog ikke alene ikke har faaet tilsvarende religiøs Opdragelse, men, paavirkede af Familieforhold, faktisk staa udenfor den Kirke, de er bleven døbte til, og samtidigt glemmer det russiske Sprog, som engang tjente dem til Modersmaal, saa grundigt, at der egentlig berøves dem al Mulighed for ogsaa i Fremtiden at kunne indhente det forsømte. — Gud give nu, at det foreliggende saavel som de følgende Arbejder vil kunne være dem til Nytte, naar Forsynet muligvis engang vil fremkalde i dem Erindring om, hvorfra de er faldne!

„Tre Stemmer overtoner alle andre i Europa,“ skrev en af de bedste russiske Theologer (Chomjakov):

„Adlyder og tror Decreterne,“ siger Rom;

„Forbliver fri og bestræber Eder for at danne Eder en Tro,“ siger Protestantismen;

„Lader os elske hverandre, for at vi endrægtig kan bekende Faderen og Sønnen og den Helligaand,“ siger den orthodox-katholske Kirke.

Om og i hvilken Grad og Omfang denne Karakteristik af de tre christelige Hovedconfessioner kan retfærdiggøres, det lader jeg staa hen; men der er ét, jeg haaber at kunne være sikker paa, nemlig dette, at det foreliggende og de

følgende Værker ikke vil undlade at bidrage, om end lidet, til at formindske den iblandt Danskerne muligvis eksisterende Fordom over for den orthodox-katholske Kirke og i hvert Fald tydeligt bevise, at denne Kirke paa ingen Maade maa forvexles med den romerske Katholicisme med Hensyn til den dem besjælende confessionelle Aand.

I fuldkommen klar Bevidsthed om, hvor meget der mangler mig paa Færdighed i det danske Sprog, har jeg ikke kunnet fordriste mig til at møde med de af mig udførte Arbejder uden først at lade dem blive gennemlæst af en indfødt Dansker, nemlig Hr. Cand. Engholm, som har været mig behjælpelig i Henseende til Sprogets Renhed. — Efter privat at have takket ham anser jeg det for min Pligt ogsaa her at sige ham min hjertelige Tak for den ydede Hjælp.

København. Januar 1908.

Provst Siletzky.

Hold fast ved den rette Form af de sande Ord, hvilke du har hørt af mig, i Tro og Kærlighed, som er i Christus Jesus. 2 Tim. 1, 13.

Indledning

til den orthodoxe Katekismus.

Forberedende Begreber.

Spørgsmaal: Hvad er den orthodoxe Katekismus?

Svar: Den orthodoxe Katekismus er Undervisning i den orthodoxe christelige Tro, som bør meddeles enhver Christen, for at han maa kunne behage Gud og opnaa den evige Salighed.

Sp.: Hvad betyder Ordet „Katekismus“?

Sv.: Ordet „Katekismus“, oversat fra Græsk, betyder „Forklaring“, mundtlig Undervisning; men siden Apøstlenes Tid bruges dette Ord til dermed at betegne den for enhver Christen nødvendige første Undervisning i den orthodoxe christelige Tro. Se Luc. I, 4; Ap. Gern. XVIII, 25.

Sp.: Hvad er fornødent for at behage Gud og opnaa den evige Salighed?

Sv.: For det første: Erkendelse af den sande Gud og den rette Tro paa ham; for det andet: et til denne Tro svarende Liv samt gode Gerninger.

Sp.: Hvorfor er Troen først og fremmest fornøden?

Sv.: Fordi „uden Tro er det umuligt at behage Gud“, som Guds Ord bevidner det. Hebr. XI, 6.

Sp.: Hvorfor maa et til denne Tro svarende Liv samt gode Gerninger være uadskillelig forbundne med Troen?

Sv.: Fordi, efter Guds Ords Vidnesbyrd, „Troen uden Gærninger er død“. Jak. II, 20.

Sp.: Hvad er Troen?

Sv.: Efter den hellige Apostel Paulus' Forklaring er „Troen en Bestandighed i det, som haabes, en fast Overbevisning om det, som ikke sees“ (Hebr. XI, 1), d. v. s. Overbevisning om det, der ikke sees, som var det synligt, og om det, der ønskes og haabes, som var det nærværende.

Sp.: Hvilken Forskel er der imellem Viden og Tro?

Sv.: Viden har til Genstand det synlige og begribelige, men Tro det usynlige, ja, det ubegribelige.

Viden grundes paa Erfaring eller paa Undersøgelse af Genstanden, men Tro paa Tillid til et Vidnesbyrd om Sandheden.

Viden tilhører egentlig Forstanden, omendskønt den ogsaa kan indvirke paa Hjertet; Tro tilhører hovedsagelig Hjertet, omendskønt den har sin Oprindelse i Tankerne.

Sp.: Hvorfor kræves der i Religionslæren ikke alene Viden, men ogsaa Tro?

Sv.: Fordi Hovedgenstanden for denne Lære er Gud, den usynlige og ubegribelige, og Guds i Hemmelighed tilslørede Visdom. Derfor kan mange Dele af denne Lære ikke opfattes med Fornuftens Viden, men vel antages i Tro. „Troen“, siger den hellige Cyrillus fra Jerusalem, „er Øjet, som oplyser al Samvittighed; den meddeler Mennesket Erkendelse; thi — siger Propheten, — naar I ikke tror, saa skal I ikke forstaae.“ Esai. VII, 9; Katech. Tal. 5.

Sp.: Hvorledes kan Troens Uundværlighed godtgøres paa anden Maade?

Sv.: Den hellige Cyrillus giver desangaaende følgende Forklaring:

„Ikke alene blandt os, som bærer Kristen-

navnet, har Troen en saa stor Anseelse, men alt, hvad der udrettes i Verden, endog af Mennesker, som ikke tilhører Kirken, bliver udrettet i Kraft af Troen. Paa Troen beror Agerdyrkning; thi hvem der ikke tror at skulle indhøste de fremvoksende Frugter, han vil heller ikke paatage sig Arbejdet. Ledet af Troen betror Sømanden sin Skæbne til en skrøbelig Planke og foretrækker den ustadige Bølgebevægelse for det faste Element, Jorden; han giver sig selv til Pris for usikre Forhaabninger og har ikke andet med sig end Troen, som er fastere for ham end et hvilket som helst Anker.“ Katech. T. 5.

Om den guddommelige Aabenbaring.

Sp.: Hvorfra tages den orthodoxe Troslære?

Sv.: Fra den guddommelige Aabenbaring.

Sp.: Hvad forstaas ved Navnet „guddommelig Aabenbaring“?

Sv.: Det, som Gud selv har aabenbaret Menneskene, for at de retteligt og saligt kan tro paa ham og værdigt ære ham.

Sp.: Har Gud givet alle Mennesker en saadan Aabenbaring?

Sv.: Han har givet den for alle Mennesker, som den for alle nødvendige og saliggørende; men da ikke alle Mennesker er skikkede til umiddelbart at modtage Aabenbaringen fra Gud, saa har Han benyttet sig af nogle særlige Forkyndere af sin Aabenbaring, hvilke skulle meddele den til alle Mennesker, som vil tage imod den.

Sp.: Hvorfor er ikke alle Mennesker i Stand til at modtage Aabenbaring umiddelbart fra Gud?

Sv.: Paa Grund af deres syndige Urenhed og deres aandelige og legemlige Skrøbelighed.

Sp.: Hvem var Forkynderne af den guddommelige Aabenbaring?

Sv.: Adam, Noah, Abraham, Moses og andre Propheter havde modtaget og forkyndt den guddommelige Aabenbarings Begyndelse; men i dens Fylde og Fuldkommenhed har Guds Søn, som er bleven Kød, vor Herre Jesus Christus, bragt os den guddommelige Aabenbaring og udbredt den ved sine Disciple og Apostle over den hele Jord.

Apostelen Paulus siger i Begyndelsen af sit Brev til Hebræerne: „Efter at Gud fordum havde talet mange Gange og paa mange Maader til Fædrene ved Propheterne, saa har han i disse sidste Dage talet til os ved Sønnen, hvem han har sat til en Arving over alle Ting, ved hvem han og har gjort Verden.“ Hebr. I, 1—2.

Den samme Apostel skriver til de Corinthier: „Vi tale Guds Visdom, den hemmelighedsfulde, den, som var skjult, hvilken Gud har forud beskikket før Verdens Begyndelse, til vor Herlighed, hvilken ingen af denne Verdens Øverster kendte; men os aabenbarede Gud det formedelst sin Aand; thi Aanden ransager alle Ting, ogsaa Guds Dybheder.“ 1 Cor. II, 7. 8. 10.

Evangelisten Johannes skriver i Evangeliet: „Ingen har nogen Tid set Gud; den eenbaarne Søn, som er i Faderens Skød, han har kundgjort det.“ Joh. I, 18.

Jesus Christus siger selv: „Ingen kjender Sønnen uden Faderen, og Ingen kjender Faderen uden Sønnen og den, som Sønnen vil det aabenbare.“ Mth. XI, 27.

Sp.: Kan da Mennesket ikke opnaa nogen Gudserkendelse uden særlig guddommelig Aabenbaring?

Sv.: Mennesket kan vel erkende Gud ved at betragte de

af Gud skabte Ting; men denne Erkendelse er ufuldkommen og utilstrækkelig og kan kun tjene som Forberedelse til Troen eller som et Hjælpemiddel til at erkende Gud gennem hans Aabenbaring.

„Thi hans usynlige Væsen, hans evige Kraft og Guddommelighed, beskues fra Verdens Skabelse af og forstaas af hans Gjerninger.“ Rom. I, 20.

„Han har gjort, at al Menneskens Slægt af eet Blod boer paa den ganske Jordens Kreds, og har bestemt dem forordnede Tider og visse Grænser for deres Bolig, at de skulde søge Herren, om de dog kunde føle og finde ham, enddog han er sandelig ikke langt fra enhver af os; thi i ham leve og røres og ere vi.“ Ap. Gern. XVII, 26—28.

„Hvad Troen paa Gud angaar, saa gaar forud for denne den Tanke, at Gud er til; til denne Tanke kommer vi formedelst de skabte Ting. Ved opmærksomt at betragte Verdens Skabelse erkende vi, at Gud er alvidende, almægtig og algod; ogsaa hans andre usynlige Egenskaber erkende vi. Paa denne Maade kommer vi til at erkende Gud som den højeste Hersker. Efterdi nu Gud er Skaber af den hele Verden, og vi udgør en Del af Verden, saa er Gud ogsaa vor Skaber. Paa denne Erkendelse følger Troen, og paa denne Tro følger Tilbedelsen.“ Bas. d. st. Sendebr. 232.

Om den hellige Tradition og den hellige Skrift.

Sp.: Paa hvilken Maade udbredes den guddommelige Aabenbaring blandt Menneskene, og hvorledes bevares den i Kirken?

Sv.: Paa tvende Maader: ved den hellige Tradition og ved den hellige Skrift.

Sp.: Hvad forstaas ved Navnet „den hellige Tradition“?

Sv.: Ved Navnet „den hellige Tradition“ forstaar man,

at de rettroende og sande Gudsdyrkere, den ene til den anden, Forfædrene til Efterkommerne, i Ord og Eksempel overleverer Troslæren, den guddommelige Lov, Sacramenterne og de hellige Ceremonier.

Sp.: Gives der et sikkert Bevaringssted for den hellige Tradition?

Sv.: Alle rettroende, forenede ved den hellige Trosoverlevering, danner, efter den guddommelige Foranstaltning, tilsammen og i Rækkefølge Kirken, og denne er den trofaste Bevarer af den hellige Tradition, eller, efter den hellige Paulus' Udsagn, „den levende Guds Kirke“. 1 Tim. III, 15.

Den hellige Irenæus skriver: „Hos de andre maa man ikke søge Sandheden, som man let kan laane fra Kirken; thi i denne som i et Skatkammer har Apostlene i Fylde nedlagt alt, hvad der hører Sandheden til, saa at enhver, der higer derefter, kan øse Livets Drik af den. Den er Livets Port.“ Adv. Hær. I. III. Cap. 4.

Sp.: Hvad er det, som kaldes „den hellige Skrift“?

Sv.: Bøger, der er skrevne af den Helligaand ved de af Gud helliggjorte Mænd, som kaldes Propheter og Apostle; disse Bøger kaldes sædvanlig „Bibelen“.

Sp.: Hvad betyder Ordet „Bibel“?

Sv.: Ordet „Bibel“ er af græsk Oprindelse og betyder „Bøger“. Ved denne Benævnelse udtrykkes, at de hellige Bøger fortrinsvis frem for alle andre er værdige til Opmærksomhed.

Sp. Hvad er ældst: den hellige Tradition eller den hellige Skrift?

Sv.: Det ældste og oprindelige Middel til Udbredelse af den guddommelige Aabenbaring er den hellige Tradition. Fra Adam indtil Moses var der ingen hellige Bøger. Vor Herre Jesus Christus har selv overleveret sine Disciple den

guddommelige Lære og de guddommelige Anordninger gennem Ord og Exempel, men ikke i en Bog. Paa samme Maade har ogsaa Apostlene i Begyndelsen udbredt Troen og befæstet Christi Kirke. Traditionens Uundværlighed er indlysende ogsaa deraf, at Bøger kun kan tjene en mindre Del af Menneskene, men Traditionen alle.

Sp.: Men hvortil er da den hellige Skrift givet?

Sv.: For at den guddommelige Aabenbaring kan beholdes desto nøjagtigere og uforandret. I den hellige Skrift læser vi Propheternes og Apostlenes Ord ganske saaledes, som om vi levede med dem og hørte dem, endskønt de hellige Bøger er skrevne Aarhundreder, ja Aartusinder før vor Tid.

Sp.: Maa den hellige Tradition overholdes ogsaa der, hvor vi dog har den hellige Skrift?

Sv.: Den Tradition, der stemmer overens med den guddommelige Aabenbaring og den hellige Skrift, maa overholdes, som den hellige Skrift selv lærer os det. Apostelen Paulus skriver: „Derfor, Brødre! staar fast og holder hardt ved de Overleveringer, som I er blevne underviste i, være sig ved vor Tale eller vort Brev.“ II Thes. II, 15.

Sp.: Hvorfor er Traditionen nødvendig ogsaa i vor Tid?

Sv.: Den er nødvendig som Vejledning til den rigtige Forstaaelse af den hellige Skrift, til den regelmæssige Forvaltning af Sacramenterne og til Bevarelse af de hellige Skikke i deres oprindelige Indstiftelses Renhed.

Den hellige Basilius den store siger herom følgende:

Af de i Kirken opbevarede Dogmer og Lærdomme har vi nogle fra den skriftlige Undervisning, men andre har vi faaet fra apostolisk Tradition ved hemmelig Overlevering fra Førgængerne. Begge har for Religionen ganske den samme Betydning, og det vil ingen bestride, som endog blot nogenlunde er kendt med de kirkelige Indretninger. Thi naar vi fordrister os til at for-

kaste de ikke nedskrevne Skikke, som om de ikke var af stor Vigtighed, saa skader vi derved uundgaaeligt ogsaa Evangeliet i dets Hovedsag, eller snarere: vi lader intet andet blive tilovers deraf end det tomme Navn. Vi vil f. Ex. frem for alt henvise til det første og det almindeligste: Hvem har skriftlig lært, at de, som sætter deres Lid til vor Herres Jesu Christi Navn, skal gøre Korsets Tegnfor sig? . . . Anraabelsens Ord ved Forvandlingen af Evcharistiens Brød og af Velsignelsens Kalk — hvem af de Hellige har skriftlig efterladt os det? Thi vi indskrænker os jo ikke til de Ord, som Evangelisten eller Evangeliet omtaler, men vi siger før og efter disse ogsaa andre Ord, der har en stor Kraft i sig for Sacramentet, og disse Ord har vi modtaget af den ikke skrevne Lære. Fremdeles: i Kraft af hvilket Skrift velsigner vi ogsaa Daabs vandet, Salveolien og selve den, der skal døbes? Sker det ikke ifølge den diskrete og hemmeligt holdte Tradition? Og selve Salvelsen med Olie — af hvilket skrevet Ord har vi lært den? — Hvorfra nedstammer ogsaa den tre Gange gentagne Neddypning af Mennesket? Og det øvrige, som hører til Daabens Sacramente, Forsagelsen af Djævelen og alle hans Engle — hvilket Skrift er det taget fra? Stammer det ikke altsammen fra denne til Offentliggørelse ikke bestemte og uudsigelige Lære, som vore Forfædre har opbevaret i en for Nysgerrighed og Udspejden utilgængelig Tavshed, efterdi de var grundigt belærte om at bevare Hemmelighedernes Hellighed ved Tavshed? Thi hvorledes havde det sømmet sig at offentliggøre Læren om det, som det ikke engang tillades udøbte at skue? Reg. 97, om den Helligaand Cap. 27.

Om den hellige Skrift i Særdeleshed.

Sp.: Hvornaar er de hellige Bøger skrevne?

Sv.: Til forskellige Tider: nogle før og andre efter Christi Fødsel.

Sv.: Har disse to Afdelinger af hellige Bøger ikke særlige Navne?

Sv.: Jo. De Bøger, som er skrevne før Christi Fødsel, kaldes „det gamle Testamente“s Bøger, og de, som blev skrevne efter Christi Fødsel, kaldes „det nye Testaments“ Bøger.

Sp.: Hvad er „det Gamle“ og „det Nye Testamente“?

Sv.: Det er, med andre Ord, Guds gamle Pagt med Menneskene og Guds nye Pagt med Menneskene.

Sp.: Hvori bestod „den gamle Pagt“?

Sv.: Deri, at Gud forjættede Menneskene den guddommelige Frelser og forberedte dem til at modtage Ham.

Sp.: Hvorledes beredte Gud Menneskene til at modtage Frelseren?

Sv.: Ved gradvise Aabenbaringer, ved Spaadommene om Ham og ved Forbillederne paa Ham.

Sp.: Hvori bestaar „den nye Pagt“?

Sv.: Deri, at Gud virkelig har skænket Menneskene den guddommelige Frelser, sin eenbaarne Søn, Jesum Christum.

Sp.: Hvor mange hellige Bøger er der i det Gamle Testamente?

Sv.: Den hellige Cyrillus af Jerusalem, den hellige Athanasius den store og den hellige Johannes fra Damask opregner „to og tyve“, hvorved de tager Hensyn til den hebraiske Opregning af dem i det oprindelige Sprog. Se Athan. Ep. 39 om Fest; Joh. Dam. Theol. lib. 4, cap. 17.

Sp.: Hvorfor fortjener Hebræernes Opregning, at der tages Hensyn til den?

Sv.: Fordi, som Apostelen Paulus siger, „Guds Ord var dem betroede“, og fordi den nytestamentlige christelige Kirke har modtaget det Gamle Testamentes Bøger fra den gammeltestamentlige hebraiske Kirke. Rom. III, 2.

Sp.: Hvorledes opregner da den hellige Cyrillus og den hellige Athanasius det Gamle Testamentes Bøger?

Sv.: Saaledes:

1. Genesis (første Mose Bog).
2. Exodus (anden Mose Bog).
3. Leviticus (tredje Mose Bog).
4. Numeri (fjerde Mose Bog).
5. Deuteronomium (femte Mose Bog).
6. Josvas Bog.
7. Dommernes Bog og sammen med denne, som dens Tillæg, Ruths Bog.
8. Den første og den anden Kongernes Bog som to Dele af een Bog (1. og 2. Samuels Bog).
9. Den tredje og den fjerde Kongernes Bog (1. og 2. Kongernes Bog).
10. Den første og den anden Paralipomenons Bog (1. og 2. Krønikernes Bog).
11. Den første Esras Bog og hans anden Bog eller, efter dennes græske Overskrift, Nehemias Bog (Esra og Nehemia).
12. Esther.
13. Jobs Bog.
14. Psalmerne.
15. Salomos Ordsprog.
16. Salomos Prædikerens Bog.
17. Salomos Højsang.
18. Propheten Jesaias Bog.
19. Jeremias' Bog.
20. Ezechiels Bog.
21. Daniels Bog.
22. De tolv Propheters Bog.

Sp.: Hvorfor nævnes i denne Optælling af det Gamle Testamentes Bøger ikke Sirachs Søns Visdoms Bog og nogle andre?

Sv.: Fordi de ikke findes paa det hebraiske Sprog.

Sp.: Hvad skal man mene om disse sidste Bøger?

Sv.: Athanasius den store siger: de er bestemte af Fædrene til Læsning for dem, som først indtræder i Kirken.

Sp.: Hvorledes kan Indholdet af det Gamle Testamentes Bøger lade sig nøjagtigere bestemme?

Sv.: De kan grupperes i følgende fire Afdelinger:

1. „Lovbøgerne“, som danner det Gamle Testamentes Hovedgrundlag;
2. „De historiske Bøger“, som fortrinsvis indeholder Religionshistorie;
3. „Lærebøgerne“, som indeholder Religionslære;
4. „De prophetiske Bøger“, som indeholder Fortællelserne eller Spaadommene om Fremtiden og fornemmeligen om Jesus Christus.

Sp.: Hvilke er „Lovbøgerne“?

Sv.: De fem af Moses skrevne Bøger: Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri og Deuteronomium.

Jesus Christus giver selv disse Bøger det fælles Navn „Mose Lov“. Luc. XXIV, 44.

Sp.: Hvad indeholder „Genesis“ i Særdeleshed?

Sv.: Fortællingen om Verdens og Menneskets Skabelse samt Religionens Historie og dens Indretninger i Menneskeslægtens første Tider.

Sp.: Hvad indeholder de øvrige fire Mose Bøger?

Sv.: Religionens Historie til Propheten Mose Tid og den ved ham af Gud givne Lov.

Sp.: Hvilke er det Gamle Testamentes „historiske Bøger“?

Sv.: Josvas Bog, Dommernes Bog, Ruths Bog, Kongernes Bog, Paralipomenons Bog, Esras Bog, Nehemias Bog og Esther.

Sp.: Hvilke er „Lærebøgerne“?

Sv.: Jobs Bog, Psalmerne og Salomos Bøger.

Sp.: Hvad skal der især lægges Mærke til ved „Psalmerne“?

Sv.: De indeholder foruden Religionslære ogsaa Henvisninger til Religionens Historie og mange Spaadomme om Christus, Frelseren. De er en fortræffelig Vejledning til at bede og lovprise Gud, og derfor bruges de ogsaa uafslædt ved Kirkegudstjenesten.

Sp.: Hvilke er „de prophetiske Bøger“?

Sv.: Propheternes Bøger er: Jesaias', Jeremias', Ezechiels, Daniels og de tolv andres.

Sp.: Hvor mange Bøger indeholder det Nye Testamente?

Sv.: Syv og tyve.

Sp.: Er der ogsaa „Lovbøger“ imellem disse, d. v. s. saadanne, som fornemmelig danner Grundlaget for det Nye Testamente?

Sv.: Dette Navn kan man med Rette tillægge Evangeliet, som bestaar af de fire Evangelisters, Matthæus', Marcus', Lucas' og Johannes' Bøger.

Sp.: Hvad betyder Ordet „Evangelium“?

Sv.: Det er et græsk Ord og betyder „det glædelige Budskab“, d. v. s. en god eller glædelig Efterretning.

Sp.: Hvilken god Efterretning indeholder de Bøger, som kaldes Evangelium?

Sv.: Den om vor Herres Jesu Christi Guddom, om hans første Komme til Jorden, om hans Liv hernede, om hans Undergerninger og hans saliggørende Naade, tilsidst om hans

Død paa Korset samt hans herlige Opstandelse og Himmelfart.

Sp.: Hvorfor kaldes disse Bøger Evangelium?

Sv.: Fordi der ikke kan gives noget bedre og glædeligere Budskab for Menneskene end det om den guddommelige Frelser og den evige Salighed. Evangeliets Oplæsning i Kirken indledes og sluttet derfor hvergang med det glade Udraab: „Ære være dig, o Herre, Ære være dig!“

Sp.: Er der blandt det Nye Testamentes Bøger „historiske“ Bøger?

Sv.: Ja; nemlig „de hellige Apostles Gerninger“.

Sp.: Hvorom beretter denne Bog?

Sp.: Om den Helligaands Nedstigning over Apostlene og om den christelige Kirkes Udbredelse ved dem.

Sp.: Hvad betyder Ordet „Apostel“?

Sv.: Det betyder „Sændebud“. Dette Navn bærer vor Herres Jesu Christi udvalgte Disciple, som han udsendte for at forkynde Evangeliet.

Sp.: Hvilke af det Nye Testamentes Bøger er „Lærebøger“?

Sv.: De syv almindelige Breve: Et af Apostelen Jakob, to af Peter, tre af Johannes og et af Judas, og Apostelen Paulus' fjorten Breve: et til de Romere, to til de Corinthier, et til de Galater, et til de Epheser, et til de Philippenser, et til de Colossenser, to til de Thessaloniker, to til Timotheus, et til Titus, et til Philemon og et til de Hebræer.

Sp.: Er der blandt det Nye Testamentes Bøger ogsaa „prophetiske Bøger“?

Sv.: En saadan Bog er „Apokalypsen“.

Sp.: Hvad betyder dette Ord?

Sv.: Ordet er græsk og betyder „Aabenbaring“.

Sp.: Hvad indeholder denne Bog?

Sv.: En hemmelighedsfuld Fremstilling af den christelige Kirkes og hele Verdens kommende Skæbne.

Sp.: Hvad skal der iagttages ved Læsningen af den hellige Skrift?

Sv.: For det første: den maa læses med Andagt som Guds Ord og med Bøn om den rette Forstaaelse af den;

for det andet: den maa læses med den rene Hensigt derved at blive undervist i Troen og vækket til gode Gerninger;

for det tredje: den maa forstaaes i Overensstemmelse med den orthodoxe Kirkes og de hellige Fædres Forklaring.

Sp.: Naar Kirken forkynder den guddommelige Aabenbaring og den hellige Skrifs Lære for de Mennesker, som ikke har kendt den forhen, hvilke Kendetegn opstiller den da for dem til Bevis paa, at det er Guds sande Ord?

Sv.: Disse Kendetegn er følgende:

1. Denne Læres Ophøjethed, som vidner om, at den ikke kunde være opfundet af den menneskelige Forstand;

2. denne Læres Renhed, som viser, at dens Oprindelse er i Guds reneste Fornuft;

3. Spaadommene;

4. Undergerningerne;

5. dennes Læres mægtige Indvirkning paa Menneskenes Sindelag, hvilken kun kan være en Følge af den guddommelige Kraft.

Sp.: Paa hvilken Maade tjener Spaadommene som Kendetegn paa Guds sande Aabenbaring?

Sv.: Det lader sig oplyse ved et Exempel. Naar Propheten Jesaias forudsagde Christi, vor Frelasers, Fødsel af en Jomfru, hvad den naturlige menneskelige Forstand ikke engang formaaede at tænke sig, og naar, nogle Aarhundreder efter denne Forudsigelse, vor Herre Jesus Christus blev født af den alhellige Jomfru Maria, saa kan man ikke undgaa at indse, at denne Spaadom var den alvidende Guds

Ord, ligesom Spaadommens Opfyldelse er Guds, den almægtiges, Gerning. Derfor anfører ogsaa den hellige Evangelist Matthæus, hvor han beretter om Christi Fødsel, Jesaias' Forjættelse: „Men dette skete altsammen, at det skulde fuldkommes, som er talet af Herren ved Propheten, som siger: see, en Jomfru skal blive frugtsommelig og føde en Søn, og man skal kalde hans Navn Immanuel, hvilket er udlagt: Gud med os.“ Mth. I, 22. 23.

Sp.: Hvad er Undergerninger?

Sv.: Gerninger, der hverken kan frembringes med den menneskelige Kraft eller Kunst, men alene ved den almægtige Guds Kraft. Til Ex.: Opvækkelse af en død.

Sp.: Hvorledes kan Undergerninger tjene som Kendetegn paa det sande guddommelige Ord?

Sv.: Hvem der øver sande Undergerninger, han virker med den guddommelige Kraft, og følgelig er han Gud velbehagelig og delagtig i Guds Aand. Men saadant et Menneske kan ikke tale andet end den rene Sandhed. Og derfor, naar han taler i Guds Navn, taler uden Tvivl Guds Ord igennem ham.

Derfor erkender vor Herre Jesus Christus selv Undergerninger som et vigtigt Vidnesbyrd om sin guddommelige Sendelse: „De Gerninger, som Faderen har givet mig at fuldkomme, disse Gerninger, som jeg gør, vidne om mig, at Faderen har udsendt mig.“ Joh. V, 36.

Sp.: Hvoraf lader den mægtige Virksomhed af den christelige Lære sig i Særdeleshed paavise?

Sv.: Deraf, at de tolv Apostle, som er tagne blandt fattige Mennesker, ulærde og af ringe Stand, ved denne Lære har overvundet de stærke, vise, rige, Konger og Kongeriger og gjort dem Christus underdanig.

Katekismens Hovedbestanddele.

Sp.: Hvorledes lader den kateketiske Religionslære sig fremstille i en regelmæssig Inddeling af dens Indhold?

Sv.: For at tage Exempel efter den af de orthodoxe orientalske Patriarcher godkendte Bog „Den orthodoxe Trosbekendelse“ kan man antage som Grundlag for en saadan Inddeling Apostelen Paulus' Udsagn: at al den Christnes Beskæftigelse i det nuværende Liv maa bestaa i disse tre: i Tro, Haab og Kærlighed.

„Saa bliver da Tro, Haab og Kærlighed, disse tre.“ 1 Cor. XIII, 13.

For den Christne er altsaa nødvendigt:

1. Læren om Troen paa Gud og paa de Hemmeligheder, som han aabenbarer;
2. Læren om Haabet til Gud og om Midlerne til at bestyrkes deri;
3. Læren om Kærlighed til Gud og til alt, hvad Han byder at elske.

Sp.: Paa hvilken Maade fører Kirken os til Læren om Troen?

Sv.: Ved Trossymbolet.

Sp.: Hvad kan tjene som Indledning til Læren om Haabet.

Sv.: Herrens Udsagn om Saligheden og Herrens Bøn.

Sp.: Hvor kan man finde den første Lære om Kærligheden?

Sv.: I den guddommelige Lovs ti Bud.

Første Del.

Om Troen.

Om Trossymbolet i Almindelighed og om dets Oprindelse.

Sp.: Hvad er Trossymbolet?

Sv.: Trossymbolet er den i korte men nøjagtig bestemte Ord affattede Lære om det, hvorpaa Christne maa tro.

Sp.: Hvorledes lyder denne Lære ordret?

Sv.: 1. Jeg tror paa een Gud, Faderen, den Almægtige, Himmelens og Jordens, alt det synliges og usynliges Skaber.

2. Og paa een Herre, Jesus Christus, Guds Søn, den eenbaarne, som er født af Faderen før alle Tider, Lys af Lys, sand Gud af sand Gud, født, ikke skabt, af eet Væsen med Faderen, og ved hvem alt er blevet til;

3. som for vor, Menneskenes, Skyld og for vor Frelses Skyld er nedstegen fra Himmelen og bleven Kød ved den Helligaand af Jomfru Maria og er bleven Menneske;

4. som for os er korsfæstet under Pontius Pilatus, har lidt og er bleven begravet;

5. og er opstanden paa den tredje Dag efter Skrifterne;

6. og er opfaren til Himmelen og sidder ved Faderens højre Haand;

7. og som skal komme igen med Herlighed for at dømme de levende og de døde, og paa hvis Rige der ikke skal være Ende.

8. Og paa den Helligaand, Herren, den levende-gørende, som udgaar fra Faderen, som tilligemed Faderen og Sønnen tilbedes og forherliges, og som har talt ved Propheterne.

9. Paa een, hellig, almindelig og apostolisk Kirke.

10. Jeg bekender een Daab til Syndernes Forladelse.

11. Jeg forventer de dødes Opstandelse

12. og Livet i den tilkommende Evighed. Amen.

Sp.: Hvem har affattet Troslæren saaledes?

Sv.: Den første og den anden almindelige Kirkeforsamlings Fædre.

Sp.: Hvad er „en almindelig Kirkeforsamling“?

Sv.: En Forsamling af Fædre og Lærere i den christelige almindelige Kirke, om muligt fra den hele Jordkreds, til Befæstelse af den sande Lære og Tugt blandt de Christne.

Sp.: Hvor mange almindelige Kirkeforsamlinger har der været?

Sv.: Syv:

1. Den Nicæiske,
2. Den Konstantinopolitanske,
3. Den Ephesiske,
4. Den Calcedoniske,
5. Den anden Konstantinopolitanske,
6. Den tredje Konstantinopolitanske,
7. Den anden Nicæiske.

Sp.: Hvorfra stammer den Regel at sammenkalde Kirkeforsamlinger?

Sv.: Den stammer fra Apostlene, som holdt en Forsamling i Jerusalem. Se Ap. Gern. XV. En Grund dertil af-

giver ogsaa Jesu Christi eget Udsagn, hvilket tillægger Kirkens Beslutninger en saadan Vigtighed, at hvem der ikke adlyder dem, han bliver berøvet den guddommelige Naade, som om han var en Hedning. Men Midlet, ved hvilket den almindelige Kirke udtaler sine Beslutninger, er den almindelige Kirkeforsamling.

„Sig Kirken det; men hører han ikke Kirken, da skal han være for dig ligesom en Hedning og Tolder.“ Mth. XVIII, 17.

Sp.: I hvilken Hensigt blev særlig den første og den anden almindelige Kirkeforsamling, paa hvilken Trossymbolet blev affattet, sammenkaldt?

Sv.: Den første for at befæste den sande Lære om Guds Søn mod den falske Lære, fremsat af Arius, som havde gudsbespottelige Tanker om Guds Søn.

Den anden for at befæste den sande Lære om den Helligaand imod Macedonius, som havde gudsbespottelige Tanker om den Helligaand.

Sp.: Er det længe siden, at disse Forsamlinger er blevet afholdt?

Den første blev afholdt i Aaret 325 efter Christi Fødsel, den anden i Aaret 381 efter Christi Fødsel.

Om Trossymbolets Artikler.

Sp.: Hvorledes maa man gaa frem for bedre at forstaa det almindelige Trossymbol?

Sv.: Man maa tage Hensyn til dets Inddeling i tolv „Artikler“ eller Dele og betragte hver Artikel enkeltvis.

Sp.: Hvorom handler hver af Trossymbolets Artikler i det enkelte?

Sv.: Den første Artikel handler om Gud i Almindelighed og særlig om „den første Person i den hellige Treenhed“ — om Gud Faderen og om Gud som Verdens „Skaber“.

Den anden Artikel: — om „den anden Person i den hellige Treenighed“, om Jesus Christus, Guds Søn.

Den tredje: — om Guds Søns „Kødblivelse“.

Den fjerde: — om Jesu Christi „Lidelse og Død“.

Den femte: — om Jesu Christi „Opstandelse“.

Den sjette: — om Jesu Christi „Himmelfart“.

Den syvende: — om Jesu Christi „Genkomst“ til Jorden.

Den ottende: — om „den tredje Person i den hellige Treenighed“, den Helligaand.

Den niende: — om „Kirken“.

Den tiende: — om „Daaben“, hvori ogsaa de øvrige „Sacramenter“ indbefattes.

Den ellefte: — om „de dødes tilkommende Opstandelse“.

Den tolvte: — om „det evige Liv“.

Om den første Artikel.

Sp.: Hvad vil det sige „at tro paa Gud“?

Sv.: At tro paa Gud vil sige at have en levende Overbevisning om Guds Tilværelse, om Hans Egenskaber og Gerninger og at modtage af ganske Hjerter Hans aabenbarede Ord om Menneskeslægtens Frelse.

Sp.: Lader det sig bevise af den hellige Skrift, at just heri maa Troen paa Gud bestaa?

Sv.: Apostelen Paulus skriver: „Uden Tro er det umuligt at behage Gud; thi det bør den, som kommer frem for Gud, at tro, at han er til, og at han bliver deres Belønner, som søge ham.“ Hebr. XI, 6.

Troens Virkning i de Christne fremstiller Apostelen i følgende Bøn til Gud for dem: „at han vil give Eder efter sin Herligheds Rigdom mægtigen at bekræftes ved hans Aand i det indvortes Menneske; at Christus maa bo formedelst Troen i Eders Hjerter.“ Eph. III, 16. 17.

Sp.: Hvad maa være den nærmeste og den ufejlbare Virkning af den hjertelige Tro paa Gud?

Sv.: Bekendelsen af netop denne Tro.

Sp.: Hvad vil det sige „at bekende Troen“?

Sv.: Det vil sige, offentligt at tilstaa, at vi har den orthodoxe Tro, og det med en saadan Oprigtighed og Standhaftighed, at hverken Tillokkelser eller Trusler, hverken Pinsler eller Døden selv kan tvinge os til at fornægte vor Tro paa den sande Gud og paa vor Herre, Jesus Christus.

Sp.: Hvortil er Trosbekendelsen nødvendig?

Sv.: Apostelen Paulus bevidner, at den er nødvendig til Salighed: „Thi med Hjertet tror man til Retfærdighed, men med Munden bekender man til Saliggørelse.“ Rom. X, 10.

Sp.: Hvorfor kræves der til Salighed ikke alene at tro, men ogsaa at bekende den orthodoxe Tro?

Sv.: Fordi den, som for sit timelige Livs og de jordiske Goders Skyld vilde fornægte den orthodoxe Tro, netop derved vilde vise, at han ikke havde den sande Tro paa Gud Frelseren og det tilkommende salige Liv.

Sp.: Hvorfor siges der i Trossymbolet ikke simpelthen: Jeg tror paa Gud; hvortil Tilføjelsen: „paa een Gud“?

Sv.: For at gendrive den falske Lære hos Hedninger, som, idet de holdt det skabte for Gud, troede, at der var mange Guder.

Sp.: Hvad lærer den hellige Skrift om Guds Eenhed?

Sv.: Selve Trossymbolets Ord herom er taget fra følgende Udsagn af Apostelen Paulus: „Der er ingen anden Gud, uden een. Thi omendskønt der er saakaldte Guder, være sig i Himmelen eller paa Jorden (som det da hedder: der er mange Guder og mange Herre), saa have vi dog kun een Gud Faderen, af hvem alle Ting ere, og vi i ham, og een Herre Je-

sus Christus, ved hvem alle Ting ere, og vi ved ham.“ 1 Cor. VIII, 4. 5. 6.

Sp.: Kan man erkende selve Guds Væsen?

Sv.: Nej. Thi det er højere end al Erkendelse, ikke alene Menneskenes, men ogsaa Englenes.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift herom?

Sv.: Apostelen Paulus siger, at Gud „bor i et Lys, der Ingen kan komme til; hvem intet Menneske har seet, ikke heller kan see.“ 1 Tim. VI, 16.

Sp.: Hvilket Begreb om Guds Væsen og Hans væsentlige Egenskaber kan man danne sig af den guddommelige Aabenbaring?

Sv.: Gud er en Aand, evig, algod, alvidende, retfærdig, almægtig, allestedsnærværende, uforanderlig, alfuldkommen, alsalig.

Sp.: Hvorledes kan alt det bevises af den hellige Skrift?

Sv.: Jesus Christus har selv sagt, at „Gud er en Aand“. Joh. IV, 24.

Om Guds Evighed siger David: „Før Bjergene bleve til, og du dannede Jorden og Jorderige, fra Evighed til Evighed er du Gud.“ Ps. XC, 2.

I Apokalypsen læser vi følgende Lovprisning af Gud: „Hellig, hellig, hellig er Herren, Gud, den Almægtige, den, som var og som er og som kommer.“ Apok. IV, 8.

Apostelen Paulus siger, at Evangeliet er kundgjort „efter den evige Guds Befaling.“ Rom. XVI, 26.

Om Guds Godhed har Jesus Christus selv sagt: „Ingen er god, uden Een, som er Gud.“ Mth. XIX, 17.

Apostelen Johannes siger: „Gud er Kærlighed.“ 1 Joh. IV, 16.

David synger: „Herren er naadig og barmhjer­ tig, langmodig og af stor Miskundhed. Herren er god mod Alle, og hans Barmhjer­ tighed er over alle hans Gerninger.“ Ps. CXLV, 8. 9.

Om Guds Alvidenhed siger Apostelen Johannes: „Gud er større end vort Hjerte og kender alle Ting.“ 1 Joh. III, 20.

Apostelen Paulus udraaber: „O Rigdoms Dyb baade paa Guds Visdom og Kundskab! Hvor uransagelige ere hans Domme, og hans Veje usporlige.“ Rom. XI, 33.

Om Guds Retfærdighed synger David: „Herren er retfærdig, elsker Retfærdighed; hans Ansigt skuer en Oprigtig.“ Ps. XI, 7.

Apostelen Paulus siger, at „Gud skal betale hver efter hans Gerninger“, og at „der er ingen Persons Anseelse hos Gud.“ Rom. II, 6. 11.

Om Guds Almægt siger Psalmisten: „Han taledede, og det skete; han bød, saa stod det der.“ Ps. XXXIII, 9.

Erkeengelen siger i Evangeliet: „Intet kan være umuligt for Gud.“ Luc. 1, 37.

Guds Allestedsnærværelse fremstiller David saaledes: „Hvor skal jeg gaa hen fra din Aand? og hvor skal jeg fly hen fra dit Ansigt? Dersom jeg farer op til Himmelen, da er du der, og reder jeg Leje i Dødsriget, see, da er du der. Vilde jeg tage Morgenrødens Vinger, vilde jeg bo ved det yderste Hav, saa skulde ogsaa der din Haand føre mig og din højre Haand holde mig fast. Og vilde jeg sige: Mørkhed maa dog skjule mig, saa er Natten et Lys omkring mig. Mørkhed gør ikke Mørke hos dig, og Natten lyser som Dagen; Mørket er som Lyset.“ Ps. CXXXIX, 7—12.

Apostelen Jakøb skriver, at „hos Lysenes Fader er ikke Forandring eller Skygge af Omskiftelse“. Jak. I, 17.

Apostelen Paulus siger, at Gud „tjenes og ikke af Menneskers Hænder, som den, der har noget behov, efterdi han selv giver Alle Liv og Aande og alle Ting.“ Ap. Gern. XVII, 25.

Han kalder ogsaa Gud „den salige og alene mæg-

tige, den Kongers Konge og Herrers Herre“. 1 Tim. VI, 15.

Sp.: Naar Gud er en Aand, hvorledes kan saa den hellige Skrift tilskrive Ham legemlige Lemmer, til Ex.: Hjerte, Øjne, Øren, Arme?

Sv.: Den hellige Skrift nedlader sig heri til det sædvanlige menneskelige Sprog, men det maa forstaas i en højere og aandelig Betydning. Til Ex.: Guds Hjerte betyder Guds Gødhed eller Kærlighed, Øjne og Øren betyder Alvidenhed, Arme — Almagt.

Sp.: Naar Gud er overalt, hvorfor siges der saa, at Gud er i Himmelen eller i Templet?

Sv.: Gud er overalt, men i Himmelen er Hans særlige Nærværelse, som aabenbares i Hans evige Herlighed for de salige Aander; ogsaa i Templet er Hans særlige Nærværelse, den naadefulde og hemmelighedsfulde, som med Andagt erkendes og fornemmes af de troende og undertiden aabenbarer sig ved særlige Tegn.

Jesus Christus siger: „hvor to eller tre er forsamlede i mit Navn, der er jeg midt iblandt dem.“ Mth. XVIII, 20.

Sp.: Hvorledes maa Trossymbolets Ord: „Jeg tror paa een Gud, Faderen“ forstaas?

Sv.: Det maa forstaas med Henblik paa den hellige Treenigheds Mysterium; thi Gud er een i sit Væsen, men der er i ham tre Personer: Faderen, Sønnen og den Helligaand, den uadskillelige Treenighed af et og samme Væsen.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om den hellige Treenighed?

Sv.: De vigtigste Udsagn herom i det Nye Testamente er følgende: „Gaar hen og lærer alle Folk og døber dem i Navnet Faderens og Sønnens og den Helligaands.“ Mth. XXVIII, 19. „De ere tre, som vidne i Himmelen: Faderen, Ordet og den Helligaand; og disse tre ere eet.“ 1 Joh. V, 7.

Sp.: Tales der ogsaa i det Gamle Testamente om den hellige Treenighed?

Sv.: Der tales herom, men ikke saa tydeligt. Til Ex.:

„Himlene ere gjorte ved Herrens Ord og al deres Hær ved hans Munds Aande.“ Ps. XXXIII, 6.

„Hellig, hellig, hellig er den Herre Zebaoth; al Jorden er fuld af hans Ære.“ Jes. VI, 3.

Sp.: Hvorledes kan een Gud være i tre Personer?

Sv.: Vi begriber ikke dette Guddommens indre Mysterium; men vi tror derpaa ifølge det uomstødelige Vidnesbyrd af Guds Ord. „Ingen veed det, som er i Gud, uden Guds Aand.“ 1 Cor. II, 11.

Sp.: Hvilken Forskel er der paa den hellige Treenigheds Personer?

Sv.: Gud Faderen hverken fødes eller udgaar af en anden Person; Guds Søn fødes af Faderen fra Evighed af; den Helligaand udgaar af Faderen fra Evighed af.

Sp.: Har disse tre Hypostaser eller Personer i den hellige Treenighed den samme Værdighed?

Sv.: Fuldkomment den samme Værdighed. Ligesom Faderen er sand Gud, saaledes er ogsaa Sønnen sand Gud, og den Helligaand er sand Gud, men saaledes, at der i de tre Hypostaser kun er een, trepersonlig Gud.

Sp.: Hvorfor kaldes Gud „almægtig“?

Sv.: Fordi Han styrer alle Ting, som er til, i sin Kraft og efter sin Vilje.

Sp.: Hvad betyder Trossymbolets Ord: „Himmelens og Jordens og alt det synliges og usynliges Skaber“?

Sv.: Det, at alle Ting er skabt af Gud, og intet kan da være til uden Ham.

Sp.: Er disse Ord tagne fra den hellige Skrift?

Sv.: Ja. Den første Mose Bog begynder med følgende

Ord: „I Begyndelsen skabte Gud Himmelen og Jorden.“

Apostelen Paulus siger om Jesus Christus, Guds Søn: „Ved ham ere alle Ting skabte, de i Himlene og de paa Jorden, de synlige og usynlige; være sig Throner eller Herredømmer eller Fyrstendømmer eller Magter, alle Ting ere skabte ved ham og til ham.“ Col. I, 16.

Sp.: Hvad maa man i Trossymbolet forstaa ved Navnet „det usynlige“?

Sv.: Den usynlige eller aandelige Verden, hvortil Englene henhører.

Sp.: Hvad er „Englene“?

Sv.: Aander uden Legeme, begavede med Forstand, Vilje og Magt.

Sp.: Hvad betyder Navnet „Engel“?

Sv.: Det betyder „Sendebud“.

Sp.: Hvorfor kaldes Englene saaledes?

Sv.: Fordi Gud sender dem at forkynde Hans Vilje. Gabriel var til Exempel sendt at forkynde den hellige Jomfru Maria Frelserens Undfangelse.

Sp.: Hvad er skabt først: det synlige eller det usynlige?

Sv.: Det usynlige blev skabt førend det synlige og Englene førend Menneskene. Se Ort. Trosb. D. 1, Sp, 18.

Sp.: Kan man i den hellige Skrift finde et Vidnesbyrd herom?

Sv.: I Jobs Bog siger Gud selv om Jordens Skabelse saaledes: „Hvo har lagt dens Hjørnesteen, der Morgenstjerner sang tilhobe og alle Guds Børn raabte af Glæde?“ Job XXXVIII, 6. 7.

Sp.: Hvorfra er Navnet „Skytsengel“ taget?

Sv.: Fra følgende Ord af den hellige Skrift: „Han skal

befale sine Engle om dig, at bevare dig paa alle dine Veje“. Ps. XCI, 11.

Sp.: Har enhver af os sin Skytsengel?

Sv.: Uden Tvivl. Herom kan man overbevise sig ved følgende Ord af Jesus Christus: „Seer til, at I ikke foragte een af disse Smaa; thi jeg siger Eder: deres Engle i Himlene see altid min Faders Ansigt, som er i Himlene.“ Mth. XVIII, 10.

Sp.: Er alle Engle gode og velsindede?

Sv.: Nej. Der er tillige „onde Engle“, som ogsaa kaldes Djævla.

Sp.: Hvorfra stammer deres Ondskab?

Sv.: De var skabt gode, men har krænket deres Pligter til fuldkommen Lydighed imod Gud og er paa den Maade frafaldne fra Gud og henfaldne til Egenkærlighed, Hovmod og Ondskab.

Efter Apostelen Judas' Udsagn er det „Engle, som ikke bevarede deres første Tilstand, men forlod deres egen Bolig.“ Jud. I, 6.

Sp.: Hvad betyder Ordet „Djævel“?

Sv.: Det betyder „Løgner“ eller „Forfører“.

Sp.: Hvorfor kaldes de onde Engle Djævla, d. v. s. Løgnere eller Forførere?

Sv.: Fordi de søger ved Løgn at skade Menneskene og ved alle Slags Blændværk at indgive dem falske Tanker og onde Ønsker.

Med Henblik herpaa siger Jesus Christus til de vantro Jøder: „I ere af en Fader Djævelen og ville gøre Eders Faders Begæring. Han var en Manddraber fra Begyndelsen af og blev ikke bestaaende i Sandheden; thi Sandhed er ikke i ham. Naar han taler Løgn, taler han af sit Eget; thi han er en Løgner og Løgnens Fader.“ Joh. VIII, 44.

Sp.: Hvad har den hellige Skrift aabenbaret os om Verdens Skabelse?

Sv.: I Begyndelsen skabte Gud Himmelen og Jorden af intet. Jorden var øde og tom. Derefter skabte Gud efter hinanden:

Paa Verdens „første Dag“: Lyset.

Paa „den anden“ Dag: Himmels udstrakte Befæstning eller den synlige Himmel.

Paa „den tredje“ Dag: Vandets Samling paa Jorden, den tørre Jord og Planterne.

Paa „den fjerde“ Dag: Solen, Maanen og Stjernerne.

Paa „den femte“ Dag: Vanddyrene og Fuglene.

Paa „den sjette“ Dag: de firfødde Dyr, som bor paa den tørre Jord, og tilsidst Mennesket. Ved Mennesket blev Skabelsen fuldbragt, og paa „den syvende“ Dag hvilede Gud fra al sin Gerning. Derfor blev den syvende Dag kaldt „Sabbat“, hvad i det hebraiske Sprog betyder „Hvile“. Se 1 Mos. II, 2.

Sp.: Er de synlige Skabninger skabt saaledes, som vi ser dem nu?

Sv.: Nej. Ved Skabelsen var alt saare godt.

Sp.: Er der intet særligt bekendt om Menneskenes Skabelse?

Sv.: Gud i den hellige Treenighed sagde: „Lader os gøre et Menneske i vort Billede, efter vor Lignelse.“ 1. Mos. I, 26. Og Gud dannede det første Menneske, Adams, Legeme af Jorden, blæste Livets Aande i hans Næse, satte ham i Paradiset, gav ham alle Paradisets Frugter til Føde og desuden Frugterne af Livsens Træ; tilsidst skabte Han den første Kvinde, Eva, af et Ribben, som Han havde taget af Mennesket, da det sov. Se 1. Mos. II, 22.

Sp.: Hvori bestaar „Guds Billede“?

Sv.: Det bestaar, efter Apostelen Paulus' Forklaring, i „Sandhedens Retfærdighed og Hellighed“. Eph. IV, 24.

Sp.: Hvad er „Livets Aande“?

Sv.: Sjælen, det aandelige og udødelige Væsen.

Sp.: Hvad er „Paradiset“?

Sv.: Ordet „Paradis“ betyder „Have“. Saaledes kaldes det første Menneskes smukke og salige Bolig, der i første Mose Bog er fremstillet som en Have.

Sp.: Var Paradiset, hvor de første Mennesker boede, materielt eller aandeligt?

Sv.: For Legemet var det materielt som en synlig, salig Bolig, men for Sjælen var det aandeligt som en Tilstand af naadefuldt Samkvem med Gud og af aandelig Beskuelse af de skabte Ting. Se Greg. Theol. Tal. 38, 42; Joh. Dam. Theol. lib. 2, cap. XII, v. 3.

Sp.: Hvad er „Livsens Træ“?

Sv.: Et Træ, der var saadant, at naar Menneskene nøddets Frugter, saa skulde de ogsaa paa Legemet blive fri for Sygdom og Død.

Sp.: Hvorfor blev Eva skabt af Adams Ribben?

Sv.: For at hele Menneskeslægten i sin Afstamning skal være eet Legeme, og for at Menneskene derfor skal have naturlig Tilbøjelighed til at elske og beskytte hverandre.

Sp.: I hvilket Øjemed har Gud skabt Mennesket?

Sv.: For at det kan kende Gud, elske Ham, forherlige Ham og derved blive evig saligt.

Sp.: Har Guds Beslutning angaaende Menneskets Bestemmelse til den evige Salighed en særlig Benævnelse i Troslæren?

Sv.: Den kaldes Guds „Forudbestemmelse“.

Sp.: Bliver Guds Forudbestemmelse angaaende Menneskets Salighed uforanderlig, naar vi nu ser, at Mennesket ikke er saligt?

Sv.: Den bliver uforanderlig, thi i Kraft af sin Forud-

viden og sin uendelige Barmhjertighed har Gud forudbestemt ogsaa for det fra Salighedens Vej afvegne Menneske at aabne en ny Vej til Salighed formedelst sin eenbaarne Søn, Jesus Christus.

„Han udvalgte os i ham, før Verdens Grundvold blev lagt,“ siger Apostelen Paulus. Eph. I, 4.

Sp.: Hvorledes bør Guds Forudbestemmelse angaaende Menneskene i Almindelighed og hver enkelt i Særdeleshed forstaas?

Sv.: Gud har forudbestemt at skænke og har virkelig skænket alle Mennesker den forberedende Naade og sikke Midler til at opnaa Salighed; men til Saligheden selv har Han kun forudbestemt dem, som frivilligt annammer den af Ham skænkede Naade, benytter de af Ham givne Naademidler og vandrer paa den af Ham anviste Salighedens Vej.

Sp.: Hvad siger Guds Ord herom?

Sv.: „Hvilke han forud kendte, dem har han og forud beskikket.“ Rom. VIII, 29.

Sp.: Hvorledes udtaler den orthodoxe Kirke sig herom?

Sv.: I de orthodoxe Patriarkers Trosfremstilling siges: „Efterdi Han har forudset, at nogle vilde benytte deres frie Vilje til det gode og andre til det onde, saa har Han derfor forudbestemt nogle til Herlighed, og andre har Han fordømt. Artik. 3.

Sp.: Hvilken Virksomhed fra Guds Side med Hensyn til Verden og til Menneskene i Særdeleshed følger umiddelbart efter Verdens og Menneskets Skabelse?

Sv.: Det guddommelige Forsyn.

Sp.: Hvad er det guddommelige Forsyn?

Sv.: Det guddommelige Forsyn er en stadig Virksomhed af Guds Visdom og Godhed, hvormed Gud opholder Skabningernes Tilværelse og Kræfter, leder dem til de gode Maal, fremmer alt det gode, hæmmer det onde, som opstaar

ved Bortvendelse fra det gode, og lader det faa et godt Udfald.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om det guddommelige Forsyn?

Sv.: Jesus Christus siger selv: „Seer til Himmels Fugle; de saae ikke og høste ikke og sanke ikke i Lader, og Eders himmelske Fader føder dem; ere I ikke meget mere end de?“ Mth. VI, 26. Af dette Udsagn kan man se Guds Forsyn for alle hans Skabninger i Almindelighed saavel som for Menneskene i Særdeleshed.

Hele den 91. Psalme er en Fremstilling af den Omsorg, som Gud paa mange Maader viser for Menneskene.

Om den anden Artikel.

Sp.: Hvorledes bør Navnene „Jesus Christus, Guds Søn“ forstaas?

Sv.: „Guds Søn“ kaldes den anden Person i den hellige Treenighed i Kraft af sin Guddommelighed. Den samme Guds Søn blev kaldet „Jesus“, da Han blev født paa Jorden som Menneske. „Christus“ kaldte Propheterne Ham, da de ventede Hans Komme til Jorden.

Sp.: Hvad betyder Navnet „Jesus“?

Sv.: Frelseren.

Sp.: Af hvem blev dette Navn givet Jesus?

Sv.: Af Engelen Gabriel.

Sp.: Hvorfor blev dette Navn givet Guds Søn ved Hans Fødsel paa Jorden?

Sv.: Fordi Han blev født for at frelse Menneskene.

Sp.: Hvad betyder Navnet „Christus“?

Sv.: Den salvede.

Sp.: Hvorfra stammer Navnet „den salvede“?

Sv.: Fra Salvelsen med den hellige Myrrhaolie, hvorved Helligaandens Gaver meddeles.

Sp.: Er det alene Jesus, Guds Søn, som kaldes den salvede?

Sv.: Nej. Fra gammel Tid kaldtes Konger, Ypperstepræster og Propheter saaledes.

Sp.: Hvorfor kaldes Jesus, Guds Søn, den salvede?

Sv.: Fordi alle Helligaandens Gaver i umaadelig stor Fylde var meddelt Hans Menneskelighed, og Propheternes Viden, Ypperstepræsternes Hellighed og Kongernes Magt derfor tilhører Ham i højeste Grad.

Sp.: I hvilken Betydning kaldes Jesus Christus „Herre“?

Sv.: I den Betydning, at Han er „den sande Gud“, thi Navnet „Herre“ er et af Guds Navne.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om Jesu Christi, Guds Søns, Guddommelighed?

Sv.: „I Begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud.“ Joh. I, 1.

Sp.: Hvorfor kaldes Jesus Christus Guds „eenbaarne“ Søn?

Sv.: Derved betegnes, at Han er Guds eneste Søn, født af Guds, Hans Faders, Væsen og derfor „et og samme Væsen“ som Gud Faderen. Han er følgelig uden al Sammenligning ypperligere end alle de hellige Engle og alle de hellige Mennesker, som kaldes Guds Børn i Kraft af den dem skænkede „Naade“. Joh. I, 12.

Sp.: Kaldes Jesus Christus ved Navnet „eenbaaren“ i den hellige Skrift?

Sv.: Ja, til Ex. i følgende Udsagn af Evangelisten Johannes: „Ordet blev Kød og boede iblandt os, og vi saae hans Herlighed, en Herlighed som den Eenbaarnes af Faderen, fuld af Naade og Sandhed.“ Joh. I, 14. „Ingen har nogen Tid seet Gud; den een-

baarne Søn, som er i Faderens Skød, han har kundgjort det.“ Joh. I, 18.

Sp.: Hvorfor siges der endvidere i Trossymbolet om Guds Søn, at han er „født af Faderen“?

Sv.: Herved fremstilles den personlige Egenskab, ved hvilken han adskilles fra de andre Personer i den hellige Treenighed.

Sp.: Hvorfor siges der, at Han er født „før alle Tider“?

Sv.: For at ikke Nogen skulde mene, at der havde været nogen Tid, hvor Han ikke var til; med andre Ord: herved siges, at Jesus Christus er Guds Søn fra Evighed af, ligesom Gud Faderen er evig.

Sp.: Hvad betyder Trossymbolets Ord: „Lys af Lys“?

Sv.: Ved denne Lignelse med det synlige Lys forklarer disse Ord nogenlunde Guds Søns ubegribelige Fødsel af Faderen. Naar vi skuer op mod Solen, saa ser vi Lys; af dette Lys fødes det Lys, som sees overalt under Solen; men dette saavel som hint er eet Lys, det uadskillelige, af een og samme Natur. Paa samme Maade er Gud Faderen et evigt Lys (1 Joh. I, 5); af Ham fødes Guds Søn, som ogsaa er et evigt Lys; men Gud Faderen og Guds Søn er eet og samme evige Lys, det uadskillelige, af en og samme guddommelige Natur.

Sp.: Hvilken Betydning har Trossymbolets Ord: „sand Gud af sand Gud“?

Sv.: Den, at Guds Søn kaldes Gud i samme sande Forstand, som Gud Faderen.

Sp.: Er disse Ord tagne fra den hellige Skrift?

Sv.: Ja, de er tagne fra følgende Udsagn af Johannes Theologus: „Vi vide, at Guds Søn er kommen og har givet os Forstand, saa at vi kende den Sande; og vi ere i den Sande, i hans Søn Jesus Christus.“

Denne er den sande Gud og det evige Liv.“ 1 Joh. V, 20.

Sp.: Hvorfor staar der i Trossymbolet den Tilføjelse angaaende Guds Søn, at Han er „født, ikke skabt“?

Sv.: Den er rettet imod Arius, som gudsbespotteligen lærte, at Guds Søn er skabt.

Sp.: Hvad betyder Ordene: „Af eet Væsen med Faderen“?

Sv.: De betyder, at Guds Søn er af samme guddommelige Væsen som Gud Faderen.

Sp.: Hvorledes udtrykker den hellige Skrift sig herom?

Sv.: Jesus Christus siger om sig selv og Gud Faderen saaledes: „Jeg og Faderen, vi ere eet.“ Joh. X, 30.

Sp.: Hvad betyder Trossymbolets Ord: „Ved Ham er alt blevet til“?

Sv.: De betyder, at Gud Faderen har skabt alt ved sin Søn, som er Hans evige Visdom og Hans evige Ord.

„Alle Ting ere blevne ved det, og uden det er ikke een Ting bleven til af det, som er.“ Joh. I, 3.

Om den tredje Artikel.

Sp.: Om hvem siges der i Trossymbolet, at „Han er nedstegen fra Himmelen“?

Sv.: Om Guds Søn.

Sp.: Hvorledes kan han være nedstegen fra Himmelen, da Han jo dog som Gud er allestedsnærværende?

Sv.: Det er sandt, at Han er allestedsnærværende, og Han er derfor altid i Himmelen og altid paa Jorden; paa Jorden var Han imidlertid fordem usynlig, men derefter viste Han sig i Kød, og i denne Forstand er det sagt, at Han er nedstegen fra Himmelen.

Sp.: Hvorledes udtrykker den hellige Skrift sig herom?

Sv.: Jesu Christi egne Ord herom er: „Ingen farer op til Himmelen, uden den, som foer ned af Himmelen, Menneskens Søn, som er i Himmelen.“ Joh. III, 13.

Sp.: Hvorfor er Guds Søn nedsteget fra Himmelen?

Sv.: „For vor, Menneskenes, Skyld og for vor Frelses Skyld“, som det siges i Trossymbolet.

Sp.: I hvilken Betydning siges det, at Guds Søn er nedsteget fra Himmelen „for vor, Menneskenes, Skyld“?

Sv.: Det siges i den Betydning, at Han er kommen til Jorden ikke for et eller andet Folks Skyld og ikke for nogle enkelte Menneskers Skyld, men for alle os Menneskers Skyld tilsammen.

Sp.: Hvad er det, Jesus Christus er kommen til Jorden at frelse Menneskene fra?

Sv.: Synden, Forbandelsen og Døden.

Sp.: Hvad er „Synden“?

Sv.: Overtrædelse af Loven. „Synden er Lovens Overtrædelse.“ 1 Joh. III, 4.

Sp.: Hvorfra stammer Synden i Menneskene, da de jo dog er skabte i Guds Billede, og Gud ikke kan synde?

Sv.: Fra Djævelen.

„Hvo, som gør Synd, er af Djævelen; thi Djævelen synder fra Begyndelsen.“ 1 Joh. III, 8.

Sp.: Paa hvilken Maade gik Synden fra Djævelen over til Menneskene?

Sv.: Djævelen forførte Eva og Adam og forledte dem til at overtræde Guds Bud.

Sp.: Hvilket Bud?

Sv.: Gud bød Adam i Paradiset, at han ikke skulde æde af Kundskabens Træ paa Godt og Ondt, og sagde desuden til ham, at saa snart han aad deraf, skulde han dø Døden.

Sp.: Hvorfor var Nydelsen af Frugterne af Kundskabens Træ paa Godt og Ondt dødbringende for Mennesket?

Sv.: Fordi den var forbundet med Ulydighed imod Guds Vilje og derfor løsrev Mennesket fra Gud og hans Naade og fjernede det fra det guddommelige Liv.

Sp.: Hvorvidt svarer Benævnelsen „Kundskabens Træ paa Godt og Ondt“ til sin Genstand?

Sv.: Den svarer dertil, fordi formedelst dette Træ har Mennesket igennem Erfaring faaet Kundskab om, hvilket Gode der ligger i Lydighed imod Guds Vilje, og hvilket Onde der ligger i Genstridighed imod denne.

Sp.: Hvorledes kunde Adam og Eva lytte til Djævelen imod Guds Vilje?

Sv.: I sin Godhed havde Gud skænket Mennesket ved dets Skabelse en Vilje, som af Naturen var tilbøjelig til at elske Gud, men som tillige var fri, og denne Frihed brugte Mennesket til det Onde.

Sp.: Hvorledes har Djævelen forført Adam og Eva?

Sv.: Eva saa i Paradiset Slangen, som forsikrede hende, at naar Menneskene aad af Frugterne af Kundskabens Træ paa Godt og Ondt, saa skulde de lære at kende det gode og det onde og blive som Gud. Eva lod sig forføre ved denne Forsikring og ved Frugternes Skønhed og aad at dem. Ogsaa Adam aad efter hendes Eksempel.

Sp.: Hvad havde Adams Synd til Følge?

Sv.: Forbandelsen og Døden.

Sp.: Hvad er „Forbandelsen“?

Sv.: Det er den ved Guds retfærdige Dom udtalte Forømmelse over Synden og det fra Synden stammende Onde paa Jorden, som Straf for Menneskene.

Gud sagde til Adam: „Være Jorden forbandet for din Skyld.“ 1 Mos. III, 17.

Sp.: Hvilken Død fulgte af Adams Synd?

Sv.: En dobbelt: den legemlige, naar Legemet berøves Sjælen, som levendegjorde det, og den aandelige, naar Sjælen berøves den guddommelige Naade, som gav den det højere aandelige Liv.

Sp.: Kan altsaa Sjælen dø, ligesom Legemet dør?

Sv.: Den kan vel dø, men ikke saaledes som Legemet. Naar Legemet dør, saa taber det sine Sandser og gaar i Forraadnelse; men naar Sjælen dør ifølge Synden, saa taber den det aandelige Lys, Glæde og Salighed; dog hverken ødelægges eller tilintetgøres den, men vedbliver at leve i en Tilstand af Mørke, Sorgmodighed og Lidelse.

Sp.: Hvorfor skulde ikke alene de første Mennesker, men hele den menneskelige Slægt henfalde til Døden?

Sv.: Fordi alle stammer fra den ved Synden forgiftede Adam og selv synder. Ligesom der af en forgiftet Kilde naturligvis flyder en forgiftet Strøm, saaledes stammer naturligvis ogsaa af den ved Synden forgiftede og derfor dødelige Stamfader et ved Synden forgiftet og derfor dødeligt Afkom.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift herom?

Sv.: „Ligesom Synden kom ind i Verden ved et Menneske og Døden ved Synden, og saaledes Døden trængte igennem til alle Mennesker, idet de syndede alle.“ Rom. V, 12.

Sp.: Var Livsens Træs Frugter tjenlige for Mennesket efter Syndefaldet?

Sv.: Efter Syndefaldet kunde Mennesket ikke nyde deraf, fordi det var forvist fra Paradiset.

Sp.: Blev der dengang for Menneskene noget Haab om Frelse tilbage?

Sv.: Efter at de første Mennesker havde bekendt deres Synd for Gud, gav Gud dem efter sin Barmhertighed Haab om Frelse.

Sp.: Hvori bestod dette Haab?

Sv.: Gud forjættede, at „Kvindens Sæd skulde sønderknuse Slangens Hoved“. 1 Mos. III, 15.

Sp.: Hvad vil det sige?

Sv.: At Jesus Christus skulde overvinde Djævelen, som forførte Menneskene, og befri dem fra Synden, Forbandelsen og Døden.

Sp.: Hvorfor kaldes Jesus Christus „Kvindens Sæd“?

Sv.: Fordi Han er bleven født paa Jorden af den hellige Jomfru Maria uden Mand.

Sp.: Hvilke gode Følger havde denne Forjættelse?

Sv.: De, at Menneskene efter denne Forjættelse saligt kunde „tro“ paa Frelseren, som skulde komme, ligesom vi nu tror paa Frelseren, som er kommen.

Sp.: Troede Menneskene i Oldtiden virkelig paa Frelseren, som skulde komme?

Sv.: Ikke mange. De fleste glemte Guds Forjættelse om Frelseren.

Sp.: Har Gud ikke gentaget denne Forjættelse?

Sv.: Flere Gange. For Abraham, til Ex., har Han forkyndt Forjættelsen om Frelsen i følgende Ord: „I din Sæd skulle alle Folk paa Jorden velsignes.“ 1 Mos. XXII, 18.

Den samme Forjættelse har Han senere gentaget for David i følgende Ord: „Jeg vil oprejse din Sæd efter dig og stadfæste hans Riges Stolevindeligen.“ 2Sam. VII, 12. 13.

Sp.: Hvad forstaas ved Udtrykket „at blive Kød“?

Sv.: Det, at Guds Søn har antaget det menneskelige Legeme, dog uden Synden, og er blevet Menneske uden at opføre sig som Gud.

Sp.: Hvorfra er Ordene „at blive Kød“ taget?

Sv.: Fra Evangelisten Johannes' Ord: „Ordet blev Kød.“ Joh. I, 14.

Sp.: Hvorfor tilføjes i Trossymbolet, efter at der er sagt om Guds Søn, at Han „er blevet Kød“, endvidere, at Han „er blevet Menneske“?

Sv.: For at ikke nogen skal mene, at Guds Søn kun har iført sig Kødet eller Legemet, men for at man skal anerkende i Ham et fuldkomment Menneske, bestaaende af Legeme og Sjæl.

Sp.: Er der noget Vidnesbyrd herom i den hellige Skrift?

Sv.: Apostelen Paulus skriver: „Der er een Gud og een Midler imellem Gud og Menneskene, det Menneske Christus Jesus.“ 1 Tim. II, 5.

Sp.: Er der altsaa kun een Natur i Jesu Christo?

Sv.: Nej. Der er i Ham uadskilleligen og usammenblandet to Naturer: den guddommelige og den menneskelige, og, i Overensstemmelse med disse Naturer, to Viljer.

Sp.: Altsaa er der ogsaa to Personer?

Sv.: Nej, kun „een Person“, — samtidig Gud og Menneske, med eet Ord: Gudmennesket.

Sp.: Hvorledes beretter den hellige Skrift om, at Guds Søn blev Kød ved den Helligaand og Jomfru Maria?

Sv.: Evangelisten Lucas beretter, at da Jomfru Maria spurgte Engelen, som forkyndte hende Undfangelsen af Jesus: „Hvorledes skal dette gaa til, efterdi jeg ved af ingen Mand?“ — saa svarede Engelen hende: „Den Helligaand skal komme over dig, og den højestes Kraft skal overskygge dig; derfor skal ogsaa det Hellige, som skal fødes af dig, kaldes Guds Søn.“ Luc. I, 34. 35.

Sp.: Hvem var Jomfru Maria?

Sv.: En hellig Jomfru af Abrahams og Davids Slægt, fra hvilken, efter den guddommelige Forjættelse, Frelseren skulde nedstamme; hun var trolovet med Joseph, som var af samme Slægt, for at han skulde være hendes Beskytter,

efterdi hun var indviet til Gud ved Løftet om altid at forblive Jomfru.

Sp.: Er den hellige Maria virkelig altid forbleven Jomfru?

Sv.: Hun forblev og forbliver Jomfru før, under og efter Frelserens Fødsel, og derfor kaldes hun „den bestandig jomfruelige“.

Sp.: Med hvilket særligt Navn ærer desuden den orthodoxe Kirke den hellige Jomfru Maria?

Sv.: Med Navnet „den Gudfødende“.

Sp.: Kan dette Navns Oprindelse paavises i den hellige Skrift?

Sv.: Det er taget fra følgende Ord af Propheten Jesaias: „See, Jomfruen bliver frugtsommelig og føder en Søn, og hun kalder hans Navn Immanuel (Gud med os).“ Jes. VII, 14.

Ogsaa den retfærdige Elisabeth kalder den hellige Jomfru „Guds Moder“, men denne Benævnelse er ensbetydende med Navnet „den Gudfødende“.

„Og hveden hændes mig dette, at min Herres Moder kommer til mig?“ Luc. I, 43.

Sp.: I hvilken Forstand er den hellige Jomfru kaldet „den Gudfødende“?

Sv.: Omendskønt Jesus Christus ikke er født af hende efter sin Guddommelighed, som er evig, men efter sin Meneskelighed, er hun dog rettelig bleven kaldet den Gudfødende, thi den af hende fødte var baade under Undfangelsen og „Fødselen“ ved hende den sande „Gud“, som Han altid er det.

Sp.: Hvad bør der menes om den hellige Jomfru Marias høje Værdighed?

Sv.: Som Herrens Moder overgaar hun i Naade, i Nærhed ved Gud og som Følge deraf ogsaa i Værdighed ethvert

skabt Væsen, og derfor æres hun af den orthodoxe Kirke i højere Grad end Cheruber og Serapher.

Sp.: Hvad bør der videre bemærkes angaaende Jesu Fødsel af den hellige Guds Moder?

Sv.: Det, at denne Fødsel, efterdi den var fuldkommen hellig og uden Synd, ogsaa var uden Smerte, thi kun som en af de andre Straffe for Synden har Gud bestemt, at Eva med Smerte skal føde Børn. Se Joh. Dam. Theol. lib. IV, cap. XIV, v. 6.

Sp.: Hvilke Kendetegn var af det guddommelige Forsyn forud givne, for at Menneskene kunde erkende Frelseren, da Han var født iblandt dem?

Sv.: Mange nøjagtige Forudsigelser om forskellige Omstændigheder angaaende Hans Fødsel og Hans Liv her paa Jorden. Til Exempel:

Propheten Jesaias forudsagde, at Frelseren skulde fødes af en Jomfru. Jes. VII, 14.

Propheten Mika forudsagde, at Frelseren skulde fødes i Bethlehem, og denne Forudsigelse opfattede Jøderne rigtigt, allerede før de erfarede dens virkelige Opfyldelse. Mth. II, 4. 5. 6.

Propheten Malakias forkyndte, efter at det andet Tempel i Jerusalem var bygget, at Frelserens Komme nærmede sig, at Han vilde komme i dette Tempel, og at førend Ham skulde en Forløber, som lignede Propheten Esaias, sendes, hvorved tydeligt hentydes til Johannes Døberen. Mal. III, 1; IV, 5.

Propheten Sacharias forudsagde Frelserens højtidelige Indtog i Jerusalem. Sachar. IX, 9.

Propheten Jesaias forudsagde med forbavsende Klarhed Frelserens Lidelser. Jes. LIII.

David fremstiller i den 22. Psalme Frelserens Lidelser paa Korset med en Nøjagtighed, som om han havde skrevet den lige ved Siden af Korset.

Propheten Daniel forkyndte Frelserens Komme, Hans Død paa Korset samt Templets og Jerusalems derpaa følgende

Ødelæggelse saavel som de gammeltestamentlige Offres Op-
hør 490 Aar forud.

Sp.: Var Jesus Christus virkelig erkendt som Frelseren,
da Han fødtes og levede her paa Jorden?

Sv.: Mange erkendte Ham som Frelseren og paa forskel-
lige Maader. De vise fra Østerland kendte Ham paa en
Stjerne, der før Hans Fødsel viste sig i Orienten. Bethle-
hems Hyrder blev underrettede om Ham af Englene, som
sagde til dem, at Frelseren var født i Davids By. Simeon
og Anna kendte Ham paa Grund af en særlig Aabenbaring
fra den Helligaand, da Han paa den 40de Dag efter sin
Fødsel blev bragt ind i Templet. Johannes Døberen kendte
Ham ved Floden Jordan under Daaben formedelst en Aaben-
baring: Helligaandens Nedstigning over Ham i legemlig Skik-
kelse som en Due, og formedelst Gud Faderens Røst fra
Himmelen, som sagde: „Denne er min Søn, den elske-
lige, i hvilken jeg haver Behagelighed.“ Mth. III,
17. En lignende Røst talte om Ham til Apostlene Petrus, Ja-
kob og Johannes ved Hans Forklaring paa Bjerget: „Denne
er min Søn, den elskelige, i hvilken jeg har Be-
hagelighed; hører ham.“ Mth. XVII, 5. Desuden kendte
saare mange Ham paa Hans Læres Ophøjethed og i Sær-
deleshed paa de Undergerninger, som Han gjorde.

Sp.: Hvilke Undergerninger har Jesus Christus gjort?

Sv.: Mennesker, som var plagede med uhelbredelige Syg-
domme og besatte af Djævelen, helbredte Han øjeblikkelig
ved et Ord eller en Berøring med Haanden, ja endog der-
ved, at de berørte Hans Klæder. En Gang bespiste Han med
fem, en anden Gang med syv Brød flere Tusinde Mennesker
i Ørkenen. Han vandrede paa Vandet og stillede Stormen
ved sit Ord. Han opvakte døde til Livet; navnlig opvakte
han Enkens Søn i Nain, Jairi Datter og Lazarus, som al-
lerede havde været død i fire Dage.

Sp.: Paa hvilken Maade har Guds Søn fuldbragt vor
Frelse, for hvis Skyld Han var bleven Kød?

Sv.: Ved sin Lære, sit Liv, sin Død og sin Opstandelse.

Sp.: Hvad var Christi Lære?

Sv.: Guds Riges Evangelium, eller med andre Ord: Læren om Frelsen og den evige Salighed, den samme Lære, som ogsaa nu forkyndes i den orthodoxe Kirke.

Sp.: Paa hvilken Maade bliver Christi Lære saliggørende for os?

Sv.: Naar vi af ganske Hjerter annammer den og handler derefter; thi ligesom Djævelens løgnagtige Ord, efter at det var blevet annammet af de første Mennesker, i dem blev til Syndens og Dødens Sæd, saaledes bliver tværtimod Christi sande Ord, naar det ivrigt annammes af de Christne, i dem til det hellige og udødelige Livs Sæd.

De er, efter Apostelen Paulus' Ord, „igenfødte, ikke af forkrænkelig, men uforkrænkelig Sæd, ved Guds Ord, som lever og bliver evindeligen.“ 1 Petr. I, 23.

Sp.: Paa hvilken Maade bliver Christi Liv saliggørende for os?

Sv.: Naar vi efterligner det; thi han siger: „Om Nogen tjener mig, han følge mig, og hvor jeg er, der skal og min Tjener være.“ Joh. XII, 26.

Om den fjerde Artikel.

Sp.: Hvorledes gik det til, at Jesus Christus kunde blive korsfæstet, da Hans Lære og Hans Gerninger dog maatte indgyde alle Ærefrygt for Ham?

Sv.: Jødernes Ældste og Skriftekloge hadede Ham, fordi Han dadlede deres falske Lære og deres lovstridige Levnet, og misundte Ham, fordi Folket ærede Ham mere end dem for Hans Læres og Undergerningers Skyld, og derfor fremførte de Løgne om Ham og dømte Ham til Døden.

Sp.: Hvorfor siges der, at Jesus Christus blev korsfæstet under Pontius Pilatus?

Sv.: For at bestemme Tiden, da Han blev korsfæstet.

Sp.: Hvem var Pontius Pilatus?

Sv.: Den romerske Statholder i Judæa, hvilket var underkastet Romernes Herredømme.

Sp.: Hvorfor fortjener denne Omstændighed at blive bemærket?

Sv.: Fordi vi heri ser Opfyldelsen af Jakobs Forjættelse: „Der skal ikke vige Kongespier fra Juda og ikke Herskerstav fra hans Fødder, førend en Fredsfyrste skal komme, og Folkene skulle hænge ved ham.“ 1 Mos. XLIX, 10.

Sp.: Hvorfor siges der i Trossymbolet ikke alene, at Jesus Christus er bleven korsfæstet, men hvorfor tilføjes endvidere, at Han „har lidt“?

Sv.: For at vise, at Hans Korsfæstelse ikke har været kun et Skin af Lidelse og Død, som nogle Kættere paastod, men en virkelig Lidelse og en virkelig Død.

Sp.: Hvorfor tales der ogsaa om, at Han „er begravet“?

Sv.: Dette tjener ogsaa til Bekræftelse af, at Han virkelig er død og opstanden; thi Hans Fjender havde endog sat Vagt ved Hans Grav og forseglet den.

Sp.: Hvorledes kunde Jesus Christus lide og dø, da Han jo dog er Gud?

Sv.: Han led og døde ikke efter sin Guddommelighed, men efter sin Menneskelighed, og ikke fordi Han ikke kunde undgaa Lidelsen, men fordi Han „vilde“ lide.

Han siger selv: „Jeg sætter mit Liv til, at jeg skal tage det igen. Ingen tager det fra mig, men jeg sætter det til af mig selv. Jeg har Magt at sætte det til, og har Magt at tage det igen.“ Joh. X, 17. 18.

Sp.: I hvilken Forstand siges det, at Jesus Christus „er bleven korsfæstet for os“?

Sv.: I den Forstand, at Han ved sin Død paa Korset har frelst os fra Synden, Forbandelsen og Døden.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om denne Frelse?

Sv.: Om Frelsen fra Synden: „i hvem vi have Forløsning formedelst hans Blod, Syndernes Forladelse, efter hans Naades Rigdom.“ Eph. I, 7.

Om Frelsen fra Forbandelsen: „Christus har frikøbt os fra Lovens Forbandelse, der han blev en Forbandelse for os.“ Galat. III, 13.

Om Frelsen fra Døden: „Efterdi da Børnene ere delagtige i Kød og Blod, ær han iligemaade bleven delagtig deri, at han ved Døden skulde gøre den magtesløs, som havde Dødens Vælde, det er Djævelen, og befri dem, saamangesom formedelst Dødens Frygt vare under Trældom al deres Livs-Tid.“ Hebr. II, 14. 15.

Sp.: Hvorledes frelser Jesu Christi Død paa Korset os fra Synden, Forbandelsen og Døden?

Sv.: For at vi bedre kan tro dette Mystarium, giver den hellige Skrift os en Vejledning til Forstaaelse, for saa vidt vi kan begribe det, ved at sammenligne Jesum Christum med Adam. Adam er paa naturlig Maade Hoved for den ganske Menneskehed, der paa Grund af sin physiske Afstamning fra ham er eet med ham. Jesus Christus, i hvem Guddommelighed har forenet sig med Menneskelighed, er ad Naadens Vej bleven til det nye, almægtige Hoved for Menneskene, som Han forener med sig formedelst Trøen. Ligesom vi derfor ved Adam hjemfaldt til Synden, Forbandelsen og Døden, saaledes bliver vi frelste ved Jesus Christus fra Synden, Forbandelsen og Døden. Da Hans frivillige Lidelser og Hans Død for os paa Korset har uendelig Værdi og uendelig Vigtighed som den Syndefri's og Gudmenneskets Død, saa er den ogsaa en fuldkommen Fyldestgørelse for den guddommelige Retfærdighed, der har fordømt os til Døden for Syndens Skyld, saavel som en overmaade stor Fortjeneste, der har erhvervet Ham Ret til at skænke os Syndernes Forladelse, uden herved at krænke Retfærdigheden, samt Naade til at sejre over Synden og Døden.

„Sine Hellige vilde Gud tilkendegive, hvor stor denne Hemmeligheds herlige Rigdom er iblandt Hedningerne, hvilken er Christus iblandt Eder, det Herlighedens Haab.“ Colos. I, 26. 27.

„Thi dersom ved Eens Fald Døden herskede formedelst den Ene, da skulle meget mere de, som annamme den overvættes Naade og Retfærdigheds Gave, herske i Livet ved den Ene, Jesus Christus.“ Rom. V, 17.

„Saa er da nu ingen Fordømmelse for dem, som er i Christus Jesus, der ikke vandre efter Kødet, men efter Aanden. Thi Aandens Lov, der levendegør i Christus Jesus, har frigjort mig fra Sydens og Dødens Lov. Thi det, som var Loven umuligt, efterdi den var kraftesløs formedelst Kødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Søn i syndigt Køds Lignelse og til et Synd-Offer, og straffede saaledes Synden paa Kødet, paa det Lovens Fordring skulde fuldbringes i os, som ikke vandre efter Kødet, men efter Aanden.“ Rom. VIII, 1—4.

Sp.: Har Jesus Christus virkelig lidt for os alle?

Sv.: Han har paa sin Side virkelig bragt sig selv som Offer for alle og for alle erhvervet Naade og Salighed, men det kommer kun dem af os til gode, som paa deres Side frivilligt tager Del i Hans Lidelser, idet „de ligne ham i hans Død“. Philip. III, 10.

Sp.: Hvorledes kan vi „blive delagtige i Jesu Christi Lidelse og Død“?

Sv.: Vi tager Del i Jesu Christi Lidelse og Død formedelst en levende, hjertelig Tro, formedelst Sacramenterne, i hvilke Jesu Christi saliggørende Lidelses og Døds Kraft ligger skjult og forseget, og sluttelig formedelst Korsfæstelsen af Kødet med dets Lyster og Begæringer.

„Jeg er — siger Apostelen, — formedelst Loven død fra Loven, at jeg skal leve Gud. Jeg er kors-

fæstet med Christus; alligevel lever jeg, dog ikke jeg mere, men Christus lever i mig; og hvad jeg nu lever i Kødets, det lever jeg i Guds Søns Tro, som elskede mig og gav sig selv hen for mig.“ Gal. II, 19. 20.

„Vide I ikke, at vi, saa mange som ere døbte til Christus Jesus, ere døbte til hans Død.“ Rom. VI, 3.

„Thi saa ofte som I æde dette Brød og drikke denne Kalk, forkynder Herrens Død, indtil han kommer.“ 1 Cor. II, 26.

„De, som høre Christus til, have korsfæstet Kødets med Lysterne og Begæringerne.“ Gal. V, 24.

Sp.: Hvorledes kan man „korsfæste sit Kød“ med dets Lyster og Begæring?

Sv.: Ved at afholde sig fra Lyster og Begæring og ved at øve Gerninger, som er modsatte disse. Til Ex.: naar Vrede driver os til at forbande vor Fjende og tilføje ham Ondt, men vi undertrykker dette Ønske og i Ihukommelse af, hvorledes Jesus Christus paa Korset bad for sine Fjender, selv beder for vore, saa korsfæster vi paa denne Maade Vredens Lyster.

Om den femte Artikel.

Sp.: Hvilket Bevis har Jesus Christus frem for alt givet os paa, at Hans Lidelse og Død er saliggørende for os?

Sv.: Det, at Han er opstanden fra de døde og derved har lagt Grunden til vor salige Opstandelse.

„Men nu er Christus opstanden fra de døde og er bleven den Førstegrøde af de hensøvede.“ 1 Cor. XV, 20.

Sp.: Hvad skal der menes om den Tilstand, i hvilken Jesus Christus befandt sig fra sin Død indtil sin Opstandelse?

Sv.: Denne Tilstand fremstilles i følgende Kirkesang:

„I Graven med Legemet, i Hades med Sjælen som Gud, i Paradiset med Røveren og paa Tronen med Faderen og Aanden var Du, o Christus, alt opfyldende, o Du Ubeskrivelige!“

Sp.: Hvad er Hades?

Sv.: Hades betyder, oversat fra Græsk, et Sted, hvor der ikke er noget Lys. I den christelige Lære forstaas ved dette Navn et aandeligt Fængsel, d. v. s. den Tilstand, hvori de er, som gennem Synden er berøvet Beskuelsen of Guds Aasyn samt det dermed forbundne Lys og den dermed forbundne Salighed. Jud. I, 6; Octoich. Ton. 5, Sang 2. 4.

Sp.: Hvorfor var Jesus Christus nedfaren til Hades?

Sv.: For ogsaa dør at forkynde Sejren over Døden og for at frelse dem, som i Troen længselsfuldt ventede paa Hans Komme.

Sp.: Taler den hellige Skrift ogsaa herom?

Sv.: Følgende Udsagn hører herhen:

„Og Christus led eengang for vore Synder, den Retfærdige for de Uretfærdige, at han kunde føre os frem til Gud, han, som vel led Døden efter Kødet, men blev levendegjort efter Aanden, i hvilken han og gik bort og prædikede for Aanderne, som vare i Forvaring.“ 1 Petr. III, 18. 19.

Sp.: Hvad maa bemærkes angaaende Trossymbolets Ord: „som er opstanden paa den tredje Dag efter Skrifterne“?

Sv.: Disse Ord er overførte i Trossymbolet fra følgende Bibelsted i Brevet til de Corinthier:

„Thi jeg overantvordede Eder iblandt det første, hvad og jeg annammede: at Christus døde for vore Synder, efter Skrifterne; og at han blev begravet; og at han opstod den tredje Dag, efter Skrifterne.“ 1 Cor. XV, 3—5.

Sp.: Hvilken Betydning ligger der i det Ord: „efter Skrifterne“?

Sv.: Det betyder, at Jesus Christus er død og opstanden nøjagtig saaledes, som der prophetisk staar skrevet herom i det gamle Testamentes Bøger.

Sp.: Hvor, for Ex., staar der skrevet noget herom?

Sv.: I det 53. Kapitel af Propheten Jesaias' Bog fremstilles til Ex. udførligt Jesu Christi Lidelse og Død: „Han er saaret for vore Overtrædelser og knust for vore Misgerninger; Straffen til vor Fred ligger paa ham, og vi have faaet Lægedom ved hans Saar.“ Jes. LIII, 5.

Angaaende Christi Opstandelse anfører Apostelen Petrus af den 15. Psalme følgende Ord: „Thi du skal ikke lade min Sjæl i de Dødes Rige, ikke heller tilstede din Hellige at see Forraadnelse.“ Ap. Gern. II, 27.

Sp.: Staar der omtalt ogsaa i det gamle Testamentes Skrifter, at netop „paa den tredje Dag“ skulde Jesus Christus opstaa?

Sv.: Et prophetisk Billede heraf fremstilles i Propheten Jonas' Person: „Og Jonas var i Fiskens Bug tre Dage og tre Nætter.“ II, 1.

Sp.: Hvorledes erfarede man, at Jesus Christus var opstanden?

Sv.: Krigerne, som bevogtede Hans Grav, erfarede det med Rædsel, fordi Herrens Engel væltede den Sten bort, med hvilken Hans Grav var tillukket, og paa samme Tid indtraf der en voldsom Jordrystelse. Englene forkyndte desuden Jesu Christi Opstandelse for Maria Magdalene og nogle andre. Jesus Christus selv aabenbarede sig paa selve Opstandelsens Dag for mange, nemlig for Kvinderne, som bar Myrrha, for Petrus, for de to Disciple, som gik til Emaus, og tilsidst for alle Apostlene i et Hus, hvis Døre var tillukkede. Derefter blev Han mange Gange set af dem i Løbet

af fyrretyve Dage, og en Dag blev Han paa een Gang set af mere end fem hundrede Troende. 1 Cor. XV, 6.

Sp.: Hvorfor aabenbarede Jesus Christus sig for Apostlene i fyrretyve Dage efter sin Opstandelse?

Sv.: I denne Tid vedblev Han at undervise dem i Guds Riges Hemmeligheder. Ap. Gern. I, 3.

Om den sjette Artikel.

Sp.: Er Fremstillingen af Herrens Himmelfart i Trosymbolens sjette Artikel taget fra den hellige Skrift?

Sv.: Den er taget fra følgende Udsagn i den hellige Skrift: „Den, som nedfoer, er den samme, som og opfoer langt over alle Himle, at han skulde fylde alle Ting.“ Ephes. IV, 10.

„Vi have en saadan Ypperstepræst, som sidder ved højre Side af Majestædens Throne i Himlene.“ Hebr. VIII, 1.

Sp.: Er Jesus Christus opfaren til Himmelen i sin Egenskab af Gud eller i sin Egenskab af Menneske?

Sv.: I sin Egenskab af Menneske; thi som Gud var og er Han altid i Himmelen.

Sp.: Hvorledes kan Jesus Christus „sidde ved Faderens højre Haand“, da Gud jo dog er allestedsnærværende?

Sv.: Det maa forstaas aandeligt, — saaledes, at Jesus Christus har den samme Magt og den samme Herlighed som Gud Faderen.

Om den syvende Artikel.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om Christi Genkomst til Jorden?

Sv.: „Denne Jesus, som er optagen fra Eder til Himmelen, skal komme igen saaledes, som I have

seet ham fare til Himmelen.“ Ap. Gern. I, 11. Dette sagde Englene til Apostlene, da Herren opfor til Himmelen.

Sp.: Hvad siger den om Hans tilkommende Dom?

Sv.: „Den Time kommer, paa hvilken alle de i Gravene skulle høre Guds Søns Røst, og de skulle gaa frem, de, som have gjort Godt, til Livsens Opstandelse, men de, som have gjort Ondt, til Dømmens Opstandelse.“ Joh. V, 28. 29. Dette er Jesu Christi egne Ord.

Sp.: Hvad siger den om Hans uendelige Rige?

Sv.: „Han skal blive stor og kaldes den Højstes Søn; og Gud Herren skal give ham Davids, hans Faders, Throne. Og han skal være Konge over Jakobs Hus evindeligt, og der skal ikke være Ende paa hans Kongerige.“ Luc. I, 32. 33. Dette er Engelen Ord til Guds Moder.

Sp.: Vil Christi Genkomst ligne Hans første Komme?

Sv.: Den vil være meget forskellig derfra. For at lide for os kom Han i Fornedrelsens Stand; men for at dømme os vil Han komme i sin Herlighed og alle hellige Engle med Ham. Mth. XXV, 31.

Sp.: Vil Han dømme alle Mennesker?

Sv.: Alle uden Undtagelse.

Sp.: Hvorledes vil Han dømme?

Sv.: Ethvert Menneskes Samvittighed skal aabenbares for alle, og desuden skal ikke alene alle de Gerninger, som enhver har øvet i sit hele Liv paa Jorden, men ogsaa alle de Ord, som har været talt, alle hemmelige Ønsker og Tanker blive aabenbarede. „Herren kommer, som og skal føre til Lyset det, som er skjult i Mørket, og aabenbare Hjerternes Raad; da skal hver vederfares sin Lov af Gud.“ 1 Cor. IV, 5.

Sp.: Vil Han da ogsaa fordømme os for onde Ord og Tanker?

Sv.: Uden Tvivl, naar vi ikke udsoner dem ved Bod, Tro og Forbedring af vort Løvnet. „Men jeg siger Eder, at Menneskene skulle gøre Regnskab paa Dømmens Dag for hvert utilbørligt Ord, som de have tallet.“ Mth. XII, 36.

Sp.: Vil Jesus Christus snart komme for at dømme?

Sv.: Det er uvist, og vi maa derfor leve saaledes, at vi altid kan være rede.

„Herren forhæler ikke Forjættelsen (som nogle agte det for en Forhaling), men haver Langmodighed med os, idet han ikke vil, at Nogen skal fortabes, men at alle skulle komme til Omvendelse. Men Herrens Dag skal komme som en Tyv om Natten.“ 2 Petr. III, 9. 10.

„Vaager derfor, thi I vide hverken Dag eller Time, paa hvilken Menneskens Søn kommer.“ Mth. XXV, 13.

Sp.: Er der da ikke aabenbaret os i det mindste nogle Varsler om, naar Christi Genkomst nærmer sig?

Sv.: I Guds Ord er nogle Varsler aabenbarede for os, nemlig: Troens og Kærlighedens Formindskelse blandt Menneskene, Lasters og Trængsleres Forøgelse, Evangeliets Forkyndelse for alle Folk og Antichristens Komme. Se Mth. XXIV.

Sp.: Hvad er „Antichristen“?

Sv.: Christi Modstander, som vil søge at udrydde Christendommen, men som selv i Stedet for skal omkomme paa en forfærdelig Maade. Se 2 Thess. II, 8.

Sp.: Hvad er Christi Rige?

Sv.: Christi Rige er for det første den hele Verden; for det andet alle Troende her paa Jorden; for det tredje alle Salige i Himmelen.

Det første kaldes „Naturens“ Rige; det andet „Naadens“ Rige og det tredje „Herlighedens“ Rige.

Sp.: Til hvilket af dem hentyder Symbolets Ord, at paa Christi Rige „skal der ikke være Ende“?

Sv.: Til Herlighedens Rige.

Om den ottende Artikel.

Sp.: I hvilken Betydning kaldes den Helligaand „Herre“?

Sv.: I samme Betydning som Guds Søn, d. v. s. som den sande Gud.

Sp.: Er der Vidnesbyrd herom i den hellige Skrift?

Sv.: Det ses af de Ord, hvormed Apostelen Petrus bebrejdede Ananias hans Synd: „Hvorfor har Satan fyldt dit Hjerte, at du skulde lyve imod den Helligaand?“ og endvidere: „Du har ikke løjet for Menneskene, men for Gud.“ Ap. Gern. V, 3. 4.

Sp.: Hvorledes maa det forstaas, at den Helligaand kaldes „den levendegørende“?

Sv.: Det maa forstaas saaledes, at Han sammen med Gud Faderen og Sønnen giver alle Skabninger Liv, men Menneskene i Særdeleshed tillige det aandelige Liv: „Uden Nogen bliver født af Vand og Aand, kan han ikke indkomme i Guds Rige.“ Joh. III, 5.

Sp.: Hvorfra ved vi, at den Helligaand „udgaar fra Faderen“?

Sv.: Det ved vi fra Jesu Christi egne Ord: „Men naar Talsmanden kommer, hvilken jeg skal sende Eder fra Faderen, — den Sandheds Aand, som udgaar fra Faderen, — han skal vidne om mig.“ Joh. XV, 26.

Sp.: Kan Læren om, at den Helligaand udgaar fra Faderen, underkastes en Forandring eller Tilføjelse?

Sv.: Det kan den ikke, 1. fordi den orthodoxe Kirke i

denne Lære nøje gentager Jesu Christi egne Ord, og Hans Ord er uden Tvivl et tilstrækkeligt og fuldkomment Udtryk for Sandheden; 2. fordi den anden almindelige Kirkeforsamling, hvis Hovedøjemed netop var at bestemme den sande Lære om den Helligaand, uden Tvivl tilstrækkeligt har fremstillet denne Lære i Trossymbolet, hvad ogsaa den almindelige Kirke saa afgjort erkendte, at den tredje almindelige Kirkeforsamling i sin syvende Kanon har forbudt at forfatte et nyt Trossymbol.

Derfor skriver ogsaa den hellige Johannes fra Damask: „Vi siger, at den Helligaand er af Faderen, ligesom vi da ogsaa kalder ham Faderens Aand; men vi siger paa ingen Maade, at Aanden er af Sønnen; vi kalder ham kun Sønnens Aand.“ Theol. lib. I, Cap. II, v. 4.

Sp.: Hvoraf kan vi slutte, at der tilkommer den Helligaand den samme Tilbedelse og Forherligelse som Faderen og Sønnen?

Sv.: Det kan sluttet deraf, at Jesus Christus befalede „at døbe i Navnet Faderens og Sønnens og den Helligaands“. Mth. XXVIII, 19.

Sp.: Hvorfor siges der i Trossymbolet, at den Helligaand „har talt ved Propheterne“?

Sv.: Det siges imod nogle Kættere, som lærte, at det gamle Testaments Bøger ikke er skrevne af den Helligaand.

Sp.: Vidner den hellige Skrift om, at den Helligaand virkelig har talt ved Propheterne?

Sv.: Apostelen Petrus skriver: „Thi aldrig er nogen Propheti fremført af menneskelig Vilje; men de hellige Guds Mænd taledede, drevne af den Helligaand.“ 2 Petr. I, 21.

Sp.: Har den Helligaand ogsaa talt ved Apostlene?

Sv.: Ganske vist. „Det var aabenbaret Apostlene

— siger den samme Apostel Petrus —, at de ikke for dem selv, men for os besørgede dette, som nu er blevet Eder kundgjort af dem, der have forkyndt Eder Evangelium i den Helligaand, som blev sendt af Himmelen.“ 1 Petr. I, 12.

Sp.: Men hvorfor omtales Apostlene da ikke i Trossymbolet?

Sv.: Fordi paa den Tid, da Trossymbolet affattedes, tvivlede Ingen om Apostlenes Inspiration.

Sp.: Har den Helligaand ikke aabenbaret sig for Menneskene paa en særlig Maade?

Sv.: Jo, Han er nedsteget over Apostlene i Skikkelse af Tunger, som af Ild, paa den halvtredsindstyvende Dag efter Christi Opstandelse.

Sp.: Meddeler den Helligaand sig ogsaa nu til Menneskene?

Sv.: Den meddeler sig til alle sande Christne.

„Vide I ikke, at I ere Guds Tempel, og Guds Aand boer i Eder.“ 1 Cor. III, 16.

Sp.: Paa hvilken Maade kan man blive delagtig i den Helligaand?

Sv.: Ved inderlig Bøn samt ved Sacramenterne.

„Dersom da I, som ere onde, vide at give Eders Børn gode Gaver, hvor meget mere skal den himmelske Fader give dem den Helligaand, som ham bede?“ Luc. XI, 13.

„Men der Guds vor Frelzers Miskundhed og Kærlighed til Menneskene aabenbaredes; ikke for de Retfærdigheds Gerningers Skyld, som vi havde gjort, men efter sin Barmhertighed frelste han os ved Igenfødelsens Bad og Fornyelsen i den Helligaand, hvilken han har rigeligen udøst over os ved Jesus Christus, vor Frelser.“ Tit. III, 4—6.

Sp.: Hvilke er den Helligaands vigtigste Gaver?

Sv.: De vigtigste og almindeligste er, ifølge Propheten Jesaias' Ord, følgende: Guds Frygts Aand, Kundskabs Aand, Styrkes Aand, Raads Aand, Visdoms Aand, Forstands Aand, Herrens Aand — eller Guds frygts og Inspirations Gave i den højeste Grad. Jes. XI, 1—3.

Om den niende Artikel.

Sp.: Hvad er „Kirken“?

Sv.: Kirken er et af Gud stiftet Samfund af Mennesker, som er forbundne med hverandre ved den orthodoxe Tro, ved den guddommelige Lov, ved Hierarkiet og ved Sakramenterne.

Sp.: Hvad vil det sige „at tro paa Kirken“?

Sv.: Det vil sige, med Ærefrygt at agte Christi sande Kirke og adlyde dens Lære og Bud i den Overbevisning, at den saliggørende Naade, som udøses fra dens eneste og evige Hoved, Herren Jesus Christus, uophørlig vedbliver at virke, lære og regere i den.

Sp.: Hvorledes kan Kirken, som er synlig, være Genstand for Tro, da dog Tro, ifølge Apostelen, er „en fast Overbevisning om det, som ikke ses“?

Sv.: For det første: omendskønt Kirken er synlig, er dog Guds Naade, som bor i den og i dem, som er indviede i den, usynlig, og netop denne Naade er Genstand for Troen paa Kirken.

For det andet: Kirken er vel synlig, forsaavidt den er paa Jorden og alle rettroende Christne tilhører den; men den er tillige usynlig, forsaavidt den ogsaa er i Himmelen og alle i den sande Tro og Hellighed Hensovede tilhører den.

Sp.: Hvorpaa kan Begrebet: den paa Jorden bestaaende og tillige himmelske Kirke begrundes?

Sv.: Paa følgende Ord af Apostelen Paulus' til de Christne:

„Mæn I ere komne til Zions Bjerg og til den levende Guds Stad, til det himmelske Jerusalem og til Englenes mange Tusinde, til de Førstefødtes Forsamling og Kirke, som ere opskrevne i Himlene, og til Gud, Alles Dommer, og til de fuldkommede Retfærdiges Aander, og til den nye Pagts Midler, Jesus.“ Hebr. XII, 22—24.

Sp.: Hvorved forvisses vi om, at Guds Naade forbliver i den sande Kirke?

Sv.: For det første derved, at dens Hoved er Jesus Christus, som er fuld af Naade og Sandhed, og som ogsaa opfylder sit Legeme, d. v. s. Kirken, med Naaden og Sandheden. Se Joh. I, 14. 17.

For det andet derved, at Han har lovet sine Disciple den Helligaand, som skal evindeligen forblive hos dem, og derved, at den Helligaand i Kraft af dette Løfte indsætter Hyrder for Kirken. Se Joh. XIV, 16.

Apostelen Paulus siger om Jesus Christus, at Gud Faderen „satte ham til Hoved over Alting for Kirken, der er hans Legeme“. Eph. I, 22. 23.

Den samme Apostel siger til Kirkens Hyrder: „Saa giver Agt paa Eder selv og den ganske Hjord, blandt hvilken den Helligaand satte Eder som Episkoper, at vogte Guds Kirke, hvilken han forhvervede med sit eget Blod.“ Ap. Gern. XX, 28.

Sp.: Hvorved forvisses vi yderligere om, at Guds Naade er forbleven i Kirken indtil vore Dage og skal forblive der indtil Verdens Ende?

Sv.: Herom forvisses vi ved følgende Udsagn af Jesus Christus og af Hans Apostle:

„Jeg vil bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke faa Overhaand over den. Mth. XVI, 18.

„Jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende.“ Mth. XXVIII, 20.

„Ham (Gud Faderen) være Ære i Kirken ved

Christus Jesus, gennem alle Slægter, i alle Evigheder. Amen.“ Ephes. III, 21.

Sp.: Hvorfor er Kirken „een“?

Sv.: Fordi den er eet aandeligt Legeme, har eet Hoved, Christus, og besjæles af een Guds Aand.

„Eet Legeme og een Aand, ligesom I og ere kaldte til eet Haab i Eders Kald; een Herre, een Tro, een Daab, een Gud og Alles Fader.“ Ephes. IV, 4. 5. 6.

Sp.: Hvad kan yderligere forvise os om, at Jesus Christus er den ene Kirkes eneste Hoved?

Sv.: Apostelen Paulus skriver, at for Kirken som for „Guds Bygning kan Ingen lægge en anden Grundvold end den, som lagt er, hvilken er Jesus Kristus.“ 1 Cor. III, 10. 11. Derfor kan Kirken som Christi Legeme ikke have noget andet Hoved end Jesus Christus.

Kirken, som skal bestaa gennem alle Slægter, i al Evighed, behøver ogsaa et evigt Hoved; men et saadant er alene Jesus Christus.

Derfor kaldes endog Apostlene kun „Kirkens Tjenere“. Colos. I, 24. 25.

Sp.: Hvilken Pligt paalægger Kirkens Eenhed os?

Sv.: Pligten til „at bevare Aandens Eenhed i Fredens Baand“. Ephes. IV, 3.

Sp.: Hvorledes kan det forenes med Kirkens Eenhed, at der er mange særlige og uafhængige Kirker, til Exemp.: Kirkerne i Jerusalem, i Antiochia, i Alexandria, i Constantinopel og den russiske Kirke?

Sv.: De er Partikular-Kirker og Dele af een almindelig Kirke. Uafhængighed i deres udvortes Indretning hindrer dem ikke i aandeligt at være store Lemmer paa den almindelige Kirkes ene Legeme, at have eet Hoved, Christus, og Troens og Naadens ene Aand. Denne Eenhed udtrykkes

synligt i den fælles Trosbekendelse og Delagtighed i Bønnen og Sacramenterne.

Sp.: Er der ogsaa Eenhed imellem den Kirke, som er paa Jorden, og den i Himmelen?

Sv.: Uden Tvivl, saavel i deres Forhold til det ene Hoved, vor Herre Jesus Christus, som i deres gensidige Samkvem indbyrdes.

Sp.: Hvilket Middel er der til Samkvem imellem den Kirke, som er paa Jorden, og den i Himmelen?

Sv.: Bønnen i Troen og Kærligheden. De troende, som tilhører den stridende Kirke paa Jorden, anraaber i deres Bønner til Gud ogsaa de Hellige, som hører den himmelske Kirke til, og disse, som staar nærmere ved Gud, renses og understøtter ved deres Forbønner de troendes Bønner, som bor paa Jorden, frembærer dem for Gud og udøver efter Guds Vilje en naadefuld og velgørende Virkning paa hine enten ved en usynlig Kraft eller ved at aabenbare sig for dem eller ved andre Midler.

Sp.: Hvorpaa begrundes den Kirke, som er paa Jorden, Regelen om „at anraabe i Bønnen de Hellige“ af den himmelske Kirke?

Sv.: Paa den hellige Tradition, hvis Begrundelse man ogsaa kan se i den hellige Skrift. Til Ex.: Naar Propheten David udraaber i sin Bøn: „Herre, Abrahams, Isaks og Israels, vore Fædres Gud“, saa mindes han de Hellige for derved at styrke sin Bøn, ligesom den orthodoxe Kirke nu anraaber „Christus, vor sande Gud, ved Hans reneste Moders og alle Helliges Forbønner“. Se 1 Krøn. XXIX, 18.

Cyrrillus fra Jerusalem siger i sin Forklaring af den hellige Liturgi: „Vi mindes ogsaa de tidligere Hensovede og frem for alt Patriarkerne, Propheterne, Apostlene og Martyrerne, for at Gud maatte anamme vor Bøn for deres Forbønners og Mellemskomsts Skyld.“ Sacram. Red. 5, cap. 9.

Basilius den store siger i sin Tale paa de fyrretyve hellige Martyrers Festdag: „Den bedrøvede tager sin Tilflugt til de fyrretyve, ligesom den glade henverder sig til dem; den ene for at faa Befrielse fra Sorgerne, den anden, for at hans Glæde skal forblive i ham. Her ser man en gudfrygtig Kvinde bede for sine Børn eller bede om sin Ægtefælles Hjemkomst, naar han er draget paa Rejse, og om hans Sundhed, naar han er syg. Lader Eders Bønner være forenede med Martyrerne.“

Sp.: Er der i den hellige Skrift Vidnesbyrd om „de Helliges Forbønner“ i Himmelen?

Sv.: Den hellige Apostel Johannes saa i Aabenbaringen en Engel i Himmelen, som „blev given megen Røgelse, at han, under alle de helliges Bønner, skulde ofrede den paa det Guld-Alter, som er for Thronen. Og Røgen af Røgelsen opsteg med de helliges Bønner af Engelen Haand for Gud.“ Joh. Aab. VIII, 3—4.

Sp.: Er der i den hellige Skrift Vidnesbyrd om de Helliges heldbringende Aabenbarelse fra Himmelen?

Sv.: Den hellige Evangelist Matthæus beretter, at efter vor Herres Jesu Christi Død paa Korset „opstod mange af de hensovede helliges Legemer, og de gik ud af Gravene efter hans Opstandelse og kom ind i den hellige Stad og aabenbaredes for mange.“ Mth. XXVII, 52—53. Efterdi et saa vigtigt Under ikke kunde finde Sted uden et vigtigt Øjemød, saa maa man mene, at de hellige, som opstod, aabenbarede sig for at forkynde Jesu Christi Nedfart til Helvede og Hans sejrrige Opstandelse for ved denne Forkyndelse at fremme Overgangen af de i det gamle Testamentes Kirke fødte til det nye Testamentes Kirke, som just den Gang blev aabnet.

Sp.: Ved hvilke Vidnesbyrd bestyrkes vi i Troen paa, at de Hellige efter deres Hedenfart gør Undergerninger ved Hjælp af jordiske Ting.

Sv.: Den anden Kongernes Bog vidner, at en død blev levende ved Berøring med Propheten Elisas Ben. 2 Kong. XIII, 21.

Apostelen Paulus helbredte og gjorde Undergerninger, og det ikke alene selv; det samme udrettede nemlig ogsaa Svededuge og Haandklæder fra hans Legeme under hans Fraværelse. Ap. Gern. XIX, 12. Af dette Exempel bliver det klart, at de hellige ligeledes efter deres Død kan virke heldbringende formedelst de jordiske Ting, som har faaet Indvielsen fra dem.

Gregor Theologus siger i sin første Tale imod Kejser Julian: „Du har ikke skammet dig for Offrene, som blev slagtet for Christi Skyld, og har ikke frygtet for de store Forkæmpere, — for Johannes, Petrus, Paulus, Jakobus, Stephanus, Lucas, Andreas, Thekla og andre, som før og efter disse har lidt for Sandhedens Skyld og har modstaaet baade Ild og Sværd og vilde Dyr og deres Plageaander og alle Kvalerne, saavel de, hvilke de udholdt, som de, hvilke de truedes med, som om deres Legemer ikke var deres egne, eller som om de slet ikke havde noget Legeme. Og hvorfor? For end ikke ved et Ord at begaa Forræderi mod Troen. Der er derfor retfærdigvis anordnet store Æresbevisninger og Højtideligheder for dem. Af dem fordrives Dæmoner og helbredes Sygdomme. De har Aabenbarelses og Spaadoms Magt. Deres Legemer har i og for sig selv, naar de berøres eller paakaldes, den samme Kraft, som de Helliges Sjæle. Endog Draaber af deres Blød, — disse smaa Tegn paa deres Lidelser, — virker ligesaa kraftigt som deres Legemer.“

Johannes fra Damask skriver: „De helliges Relikvier har Jesus Christus skænket os som heldbringende Kilder, hvilke udøver mangfoldige Velgerninger.“ Og som for at forklare det tilføjer han den Bemærkning, at Gud har formedelst Fornuften gjort

sig en Bolig i deres Legemer. Theol. lib. 4, cap. XV, v. 3—4.

Sp.: Hvorfor er Kirken „hellig“?

Sv.: Fordi den er bleven helliggjort af Jesus Christus ved Hans Lidelser, Hans Lære og Hans Bøn samt ved Sacramenterne.

„Christus elskede Kirken og hengav sig selv for den, paa det han kunde hellige den, og han rensede den formedelst Vandbadet ved Ordet, at han maatte fremstille sig den, en herlig Kirke, som ikke har Plet eller Rynke eller noget deslige, men at den maatte være hellig og ustraffelig.“ Ephes. V, 26. 27.

I sin Bøn til Gud Faderen for de troende sagde Jesus Christus blandt andet: „Hellige dem i din Sandhed; dit Ord er Sandhed. Og jeg helliger mig selv for dem, paa det de skulle ogsaa være helligede i Sandheden.“ Joh. XVII, 18. 19.

Sp.: Hvorledes kan Kirken være „hellig“, da dog ogsaa Syndere er deri?

Sv.: Syndere, som renses sig gennem den sande Bod, er ikke til Hinder for, at Kirken bliver hellig, men ubodfærdige Syndere bliver enten ved Kirkebyggens synlige Magt eller ved den guddommelige Doms usynlige Virkning bortskaaede fra Kirkens Legeme som døde Lemmer, og saaledes bevarer Kirken ogsaa i denne Henseende sin Hellighed.

„Bortskaffer I den Onde fra Eder.“ 1 Cor. V, 13.

„Guds faste Grundvold staar og har dette Segl: Herren kender Sine; og: hver den, som nævner Christi Navn, afstaa fra Uretfærdighed.“ 2 Tim. II, 19.

Sp.: Hvorfor kaldes Kirken „den almindelige“ — eller, hvad der er det samme, „den katholske“ eller „den universale“?

Sv.: Fordi den ikke indskrænker sig til et eller andet Sted, til en eller anden Tid eller til et eller andet Folk, men omfatter de rettroende af alle Steder, Tider og Folk.

Apostelen Paulus siger, at „Evangeliet forkyndes den ganske Verden og er frugtbringende“ (Colos. I, 5. 6), og at i den christelige Kirke „er der ikke Forskel paa Græker og Jøde, Omskærelse og Forhud, Barbar, Scythe, Træl, Fri, men Christus er Alt og i Alle.“ Colos. III, 11.

„De, som holde sig til Troen, blive velsignede med den troende Abraham.“ Gal. III, 9.

Sp.: Hvilket vigtigt Fortrin har den almindelige Kirke?

Sv.: Det, at netop den tilkommer de høje Forjættelser: at „Helvedes Porte aldrig skal overvælde den“; at Herren „skal være med den indtil Verdens Ende“; at i den forbliver Guds „Ære ved Jesus Christus gennem alle Slægter, i alle Evigheder“, og at den følgelig aldrig kan enten affalde fra Troen eller fejle med Hensyn til Sandhed eller henfalde til Vranglære.

„Vi bekender det utvivlsomt som en uomstødelig Sandhed, at den almindelige Kirke hverken kan fejle eller fare vild i Troen eller udtale Løgn i Stedet for Sandheden; thi den Helligaand, som altid er virksom i de trofaste Kirkens Tjenere, — Kirkelærerne og Kirkefædrene, — bevarer den for alle Vildfarelser.“ De orient. Patr. Sendebr. om d. orth. Troslære Art. 12.

Sp.: Naar den almindelige Kirke omfatter alle rettroende i Verden, maa det saa ikke antages for aldeles nødvendigt, at enhver troende tilhører den?

Sv.: Ganske vist. Da Jesus Christus, efter Apostelen Paulus' Udsagn, er „Kirkens Hoved“ og „sit Legemes Saliggører“, saa er det, for at man kan have Del i Hans Salighed, uundgaaelig nødvendigt at være et Lem paa Hans Legeme, d. v. s. paa den almindelige Kirke. Ephes. V, 23.

Apostelen Paulus skriver, at „Daaben redder“ os efter „Noah' Arks“ Forbillede. Alle de, som blev reddede fra den almindelige Syndflod, reddedes ene og alene i Noahs Ark; saaledes kan alle de, som opnaar den evige Salighed, kun opnaa den i den ene almindelige Kirke.

Sp.: Hvilke Tanker og Erindringer maa forbindes med, at Kirken kaldes den orientalske?

Sv.: I Paradiset, som laa i Orienten, blev vore syndefri Stammeforældres første Kirke stiftet; her blev ogsaa efter Syndefaldet Grunden til de frelstes Kirke lagt ved Forjættelsen om Frelseren. I Orienten, i Judæa, har vor Herre Jesus Christus, efter at have fuldbragt sin Gerning for vor Frelse, lagt Grunden til sin Kirke, den egentlige christelige. Herfra udbredtes den over hele Jordens Kreds, og den af de syv almindelige Kirkeforsamlinger fastslaaede orthodox-katholske almindelige Tro forbliver indtil den Dag i Dag uforandret og i sin oprindelige Renhed i de gamle orientalske og de med disse ligesindede Kirker, hvortil ved Guds Naade ogsaa den russiske Kirke hører.

Sp.: Hvorfor kaldes Kirken „den apostoliske“?

Sv.: Fordi den uafbrudt og uforandret fra Apostlene bevarer saavel Læren som ogsaa den Helligaands Gavers Overførelse formedelst den hellige Haandspaalæggelse. I samme Forstand kaldes ogsaa Kirken „den orthodoxe“ eller „den rettroende“.

„I ere da ikke mere Gæster og Fremmede, men de Helliges Medborgere og Guds Husfolk, opbygte paa Apostlenes og Propheternes Grundvold, saa Jesus Christus selv er Hovedhjørnen.“ Ephes. II, 19. 20.

Sp.: Hvad lærer Trossymbolet os ved at kalde Kirken „den apostoliske“?

Sv.: Det lærer os at holde fast ved „den apostoliske Lære“ og „de apostoliske Overleveringer“ samt

at fly Lærdomme og Lærere, som ikke støtter sig paa Apostlenes Lære.

Apostelen Paulus siger: „Derfor, Brødre! staar fast og holder hardt ved de Overleveringer, som I ere blevne underviste i, være sig ved vor Tale eller vort Brev.“ 2 Thess. II, 15.

„Undvig et kættersk Menneske, naar du har paamindet og atter paamindet ham.“ Tit. II, 10.

„Thi Mange ere genstridige, føre forfængelig Snak og bedaare Sindet, mest de af Omskærelsen, paa hvilke man bør stoppe Munden; thi de forvirre hele Huse, idet de lære, hvad utilbørligt er, for slet Vindings Skyld.“ Tit. I, 10. 11.

„Men hører han (din Broder) ikke Kirken, da skal han være for dig ligesom en Hedning og Tolder.“ Mth. XVIII, 17.

Sp.: Hvilken Anordning har Kirken med Hensyn til at bevare det apostoliske Embede i uafbrudt Rækkefølge?

Sv.: Det kirkelige Hierarki eller Kirkevælde.

Sp.: Hvorfra hidleder den orthodoxe christelige Kirkes Hierarki sin Oprindelse?

Sv.: Fra Jesus Christus selv og fra den Helligaands Nedstigning over Apostlene; og fra denne Tid af vedvarer det uafbrudt ved at overgaa fra Fædrene til Efterkommerne formedelst Haandspaalæggelse i Præstevielsens Sacramente.

„Og han beskikkede Nogle til Apostler, Nogle til Propheter, Nogle til Evangelister, Nogle til Hyrder og Lærere, til de Helliges fuldkomne Beredelse, til Embedets Forvaltning, til Christi Legemes Opbyggelse.“ Eph. IV, 11. 12.

Sp.: Hvilket Kirkevælde kan udstrække sin Virkning over hele den almindelige Kirke?

Sv.: Den almindelige Kirkeforsamling.

Sp.: Hvilket Præstevælde er det, som de største Dele af den almindelige Kirke er underordnede?

Sv.: De orthodoxe Patriarker og den russiske Kirkes hellige Synode.

Sp.: Hvilket Præstevælde er det, som de orthodoxe mindre Landsdele og Byer er underordnede?

Sv.: Metropoliter, Erkebiskopper og Biskopper.

Sp.: Hvilken Rang har den hellige Synode i Hierarkiet?

Sv.: Den samme, som de hellige orthodoxe Patriarker har. Se d. hellige Patr.' Skriv. om d. hellige Syn.' Stiftelse.

Sp.: Men hvorfra kan man vide, hvad Kirken kræver af sine Børn, for at de kan opfylde Lydighedens Pligt imod den?

Sv.: Det kan man vide fra den hellige Skrift, fra de hellige Apostles, fra de hellige almindelige og de provinciale Kirkeforsamlings og fra de hellige Fædres Bestemmelser og fra Kirkens Forordninger.

Om den tiende Artikel.

Sp.: Hvorfor omtales Daaben i Trossymbolet?

Sv.: Fordi ved Daaben og de andre Sacramenter besegles Troen.

Sp.: Hvad er et „Sacramente“?

Sv.: Et Sacramente er en hellig Handling, ved hvilken der paa en hemmelighedsfuld Maade meddeles Mennesket „Naade“ eller, hvad der er det samme, Guds saliggørende Kraft.

Sp.: Hvor mange Sacramenter er der?

Sv.: Syv:

1. Daaben,
2. Myrrha-Salvelsen,
3. Den hellige Nadvere,
4. Boden,
5. Præstevielsen,

6. Ægteskabet,
7. Olie-Salvelsen (den sidste Salvelse).

Sp.: Hvilken Kraft har ethvert af disse Sacramenter?

Sv.: 1. I Daaben bliver Mennesket paa en hemmelighedsfuld Maade født til det aandelige Liv.

2. I Myrrha-Salvelsen modtager det Naaden til aandelig Væxt og Styrkelse.

3. I den hellige Nadvere bliver det aandelig bespist.

4. I Boden helbredes det fra de aandelige Sygdomme, d. v. s. fra Synden.

5. I Præstevielsen modtager det Naaden til aandeligt at genføde og opdrage andre formedelst Læren og Sacramenterne.

6. I Ægteskabets Sacramente modtager det den Naade, som helliggør Ægtestanden samt den naturlige Børneavl og Opdragelse.

7. I den sidste Salvelse helbredes det fra legemlige Sygdomme formedelst Helbredelsen fra de aandelige.

Sp.: Hvorfor omtales ikke alle Sacramenterne, men kun Daaben, i Trossymbolet?

Sv.: Fordi der angaaende Daaben næredes Tvivl om, hvorvidt det skulde være nødvendigt at gentage nogle Menneskers Daab, til Ex. Kætteres. Der krævedes en Afgørelse, og denne blev fastsat i Trossymbolet.

Om Daaben.

Sp.: Hvad er „Daaben“?

Sv.: Daaben er det Sacramente, i hvilket den troende ved Legemets tre Gange gentagne Neddypning i Vand under Anraabelse af Gud Faderen og Sønnen og den Helligaand dør bort fra det syndige Liv og genfødes af den Helligaand til det aandelige og hellige Liv.

„Uden Nogen bliver født af Vand og Aand, kan han ikke indkomme i Guds Rige.“ Joh. III, 5.

Sp.: Hvornaar og hvorledes har Daaben taget sin Begyndelse?

Sv.: For det første døbte Johannes med Omvendelsens Daab og sagde til Folk, at de skulde tro paa den, som kom efter ham, det er: paa Christus Jesus. Ap. Gern. XIX, 4. Dernæst helligede Jesus Christus Daaben ved sit Exempel, idet Han lod sig døbe af Johannes. Tilsidst gav Han efter sin Opstandelse Apostlene denne højtidelige Befaling: „Gaar hen og lærer alle Folk og døber dem i Navnet Faderens og Sønnens og den Helligaands.“ Mth. XXVIII, 19.

Sp.: Hvad er det vigtigste i Daabens hellige Handling?

Sv.: Den tre Gange gentagne Neddypning i Vand i Navnet Faderens og Sønnens og den Helligaands.

Sp.: Hvad kræves der af den, som ønsker at blive døbt?

Sv.: Omvendelse og Tro. Derfor læses ogsaa Trossymbolet før Daaben.

„Omvender Eder, og hver af Eder lade sig døbe i Jesu Christi Navn til Syndernes Forladelse; og I skulle faa den Helligaands Gave.“ Ap. Gern. II, 38.

„Hvo som troer og bliver døbt, skal blive salig.“ Mrk. XVI, 16.

Sp.: Men hvorledes døbes da smaa Børn?

Sv.: Paa Forældrenes og Faddernes Tro, hvilke derved bliver forpligtede til at undervise dem i Troen, naar de voxer til.

Sp.: Hvorledes kan det bevises af den hellige Skrift, at smaa Børn maa døbes?

Sv.: I den gamle Pagts Tid blev Omskærelsen paa Børnene foretaget, saa snart de var otte Dage gamle; men i den nye Pagt er Daaben traadt i Omskærelsens Sted, og følgelig maa ogsaa Daaben fuldbyrdes paa Børn.

Sp.: Hvoraf kan man se, at „Daaben“ er traadt i „Omskærelsens“ Sted?

Sv.: Af følgende Ord af Apostelen til de troende: „I ere omskaarne med en Omskærelse, som ikke er gjort med Hænder, ved Afførelse af det syndige Legeme i Kødets, ved Christi Omskærelse, begravne med ham i Daaben.“ Colos. II, 11. 12.

Sp.: Hvorfor plejer der at være „Fladdere“ ved Daaben?

Sv.: For at de i Kirkens Paasyn skal gaa i Borgen for dens Tro, som skal døbes, og efter Daaben bære Omsorg for, at han styrkes i Troen. Se Dion. Areop. om d. christ. Hierarki, Cap. II.

Sp.: Hvorfor udtales der „Forsagelse“ over den, som skal døbes?

Sv.: For fra ham at bortjage Djævelen, som siden Adams Synd har opnaaet Adgang til Menneskene og nogen Magt over dem, som over sine Fanger og Trælle.

Apostelen Paulus siger, at alle Mennesker, som staar uden for Naaden, „vandrer efter denne Verdens Skik, efter den Fyrstes Viis, som har Magt i Luften, den Aands, der nu er virksom i Vantroens Børn.“ Ephes. II, 2.

Sp.: Hvori bestaar Forsagelsens Kraft?

Sv.: I „Jesu Christi Navn“, som anraabes i Bønnen og Troen.

Jesus Christus har givet de troende Forjættelsen: „i mit Navn skulle de uddrive Djævelen.“ Mrk. XVI, 17.

Sp.: Hvilken Kraft har „Korsets Tegn“, som anvendes der ligesom i andre Tilfælde?

Sv.: Hvad Jesu Christi, den korsfæstedes, Navn er, naar det udtales i Troen med en Bevægelse af Læberne, nøjagtigt det samme er Korsets Tegn, naar det gøres i Troen ved en Haandbevægelse eller paa anden Maade.

Cyrrillus fra Jerusalem skriver: „Lader os ikke

skamme os over at bekende den Korsfæstede; lader os i Frimodighed med Haanden gøre Korsets Tegn paa Panden og paa alt: paa Brødet, som vi spiser, paa Bægrene, af hvilke vi drikker; lader os gøre det, naar vi gaar ud, og naar vi gaar ind, naar vi gaar i Seng, og naar vi staar op, naar vi er paa Vejen og naar vi udhviler os. Det er et kraftigt Beskyttelsesmiddel, som er blevet skænket de fattige uden Vederlag og de svage uden Møje. Thi det er Guds Naade, et Tegn for de troende og en Skræk for de onde Aander.“ Katek. Tal. XIII, 36.

Sp.: Fra hvilken Tid af er den Skik at gøre Korsets Tegn kommet i Brug?

Sv.: Fra Apostlenes Tid. Se Dion. Areop. om d. kirk. Hier., Cap. II og V; Tertul. om Kron. cap. III; om Opst. cap. VIII.

Sp.: Hvad betyder „det hvide Klædebon“, med hvilket man bliver iklædt efter Daaben?

Sv.: Sjælens og det christelige Livs Renhed.

Sp.: Hvorfor bliver „et Kors“ hængt om den døbtes Hals?

Sv.: Som en synlig Fremstilling og en stadig Ihukommelse af Christi Bud: „Vil Nogen komme efter mig, han fornægte sig selv og tage sit Kors og følge mig.“ Mth. XVI, 24.

Sp.: Hvad betyder den døbtes „Gang“ rundt om Døbefonten med „et brændende Lys“?

Sv.: Den aandelige Glæde forenet med den aandelige Oplysning.

Sp.: Hvorledes maa det forstaas, naar det i Trossymbolet befales at bekende „een Daab“?

Sv.: Det maa forstaas saaledes, at Daaben ikke kan gentages.

Sp.: Hvorfor kan Daaben ikke gentages?

Sv.: Daaben er den aandelige Fødsel; men Mennesket fødes kun een Gang, og derfor kan det ogsaa kun døbes een Gang.

Sp.: Hvad maa der menes om dem, som synder efter Daaben?

Sv.: De er mere skyldige i deres Synder end de udøbte i deres; thi de havde Guds særlige Hjælp til det gode, men forsmædede den.

„Dersom de, der have undflyet Verdens Besmittelser ved den Herres og Frelsers Jesu Christi Erkendelse, igen lade sig indvikle deri og overvindes, da er det sidste med dem blevet værre end det første.“ 2 Petr. II, 20.

Sp.: Men er der dog ikke ogsaa et Middel for dem, som begaar Synd efter Daaben, til at opnaa Syndernes Forladelse?

Sv.: Jo, og det er Boden.

Om Myrrhasalvelsen.

Sp.: Hvad er Myrrhasalvelsen?

Sv.: Myrrhasalvelsen er det Sacramente, i hvilket der ved Salvelse paa bestemte Dele af Legemet med den hellige Myrrhaolie i den Helligaands Navn meddeles den døbte den Helligaands Gaver, som bevirker Væxt og Bestyrkelse i det aandelige Liv.

Sp.: Tales der om dette Sacramente i den hellige Skrift?

Sv.: Om dette Sacramentes indre Virkning taler Apostelen Johannes paa følgende Maade:

„Og I have Salvelse af den Hellige og vide alt. Og den Salvelse, som I annammede af ham, bliver i Eder, og I have ikke behov, at Nogen skallære Eder, men ligesom denne Salvelse lærer Eder alt og er Sandhed og ingenlunde Løgn, da

bliver i ham, som den har lært Eder.“ 1 Joh. II, 20—21.

Paa samme Maade siger ogsaa Apostelen Paulus: „Men den, som holder os med Eder fast til Christus, og som salvede os, er Gud, som og besejlede os og gav os Aanden til Pant i vore Hjerter.“ 2 Cor. I, 21. 22.

Netop herfra er de Ord tagne, som udtales ved Myrrhasalvelsen: „den Helligaands Gaves Segl“.

Sp.: Omtales ogsaa den synlige Handling ved Myrrhasalvelsen i den hellige Skrift?

Sv.: Det kan tænkes, at Apostelen Johannes' Ord henryder til den synlige Salvelse, men det er dog mere bekendt, at Apostlene for at meddele de døbte den Helligaands Gaver betjente sig af Haandspaalæggelsen. Ap. Gern. VII, 14. 16. Men Apostlenes Efterfølgere begyndte i Stedet for denne at benytte Salvelsen med Myrrhaolie, hvorved den Salvelse, som var i Brug i den gamle Pagts Tider, kunde tjene dem som Exempel. Se 2 Mos. XXX, 25; 1 Kong. I, 39; Dion. Areop. om d. kirk. Hierarki, cap. IV.

Sp.: Hvad maa bemærkes om „den hellige Myrrhaolie“?

Sv.: Det, at dens Indvielse er forbeholdt de højere Hierarker som Efterfølgere af Apostlene, der personligt forrettede Haandspaalæggelse for derved at meddele den Helligaands Gaver.

Sp.: Hvad betyder „Salvelsen paa Panden“ i Særdeleshed?

Sv.: Forstandens og Tankernes Helliggørelse.

Sp.: Salvelsen paa Brystet?

Sv.: Helliggørelse af Hjertet eller Ønskerne.

Sp.: Salvelsen paa Øjne, Ører og Mund?

Sv.: Helliggørelse af Sanserne.

Sp.: Salvelsen paa Hænder og Fødder?

Sv.: Helliggørelse af de Christnes Handlinger og deres hele Vandel.

Om den hellige Nadvere.

Sp.: Hvad er „den hellige Nadvere“?

Sv.: Den hellige Nadvere er det Sacramente, i hvilket den troende under Brødets og Vinens Skikkelse nyder Christi sande Legeme og sande Blod til det evige Liv.

Sp.: Hvorledes er dette Sacramente blevet indstiftet?

Sv.: Jesus Christus fuldbragte det første Gang umiddelbart før sin Lidelse, idet Han foreløbig i samme gav et levende Billede af sin saliggørende Lidelse, og efter at Han havde rakt Apostlene den hellige Nadvere, gav Han dem tillige det Bud, altid at forrette dette Sacramente.

Sp.: Hvad maa bemærkes om den hellige Nadveres Sacramente med Hensyn til den christelige Gudstjeneste?

Sv.: Det, at dette Sacramente udgør den vigtigste Bestanddel af den christelige Gudstjeneste.

Sp.: Hvad kaldes den Gudstjeneste, ved hvilken Nadverens Sacramente forrettes?

Sv.: Liturgi.

Sp.: Hvad betyder Ordet „Liturgi“?

Sv.: „E'n offentlig Tjeneste“; men Navnet „Liturgi“ tillægges særlig den Gudstjeneste, ved hvilken Nadverens Sacramente bliver forrettet.

Sp.: Hvad maa bemærkes med Hensyn til „Stedet“, hvor Liturgien forrettes?

Sv.: Det, at den ikke kan forrettes noget andet Sted end i „et Tempel“, hvis „hellige Bord“ — eller i det mindste „Antimensium“ i Stedet for Bordet —, hvorpaa Sacramentet forrettes, maa være indviet af en Biskop.

Sp.: Hvorfor kaldes Templet „Kirken“?

Sv.: Fordi de troende, som danner Kirken, forsamler sig der for at deltage i Bønnen og Sacramenterne.

Sp.: Hvorfor kaldes Bordet, hvorpaa Sacramentet forrettes: „Tronen“?

Sv.: Fordi Jesus Christus som Konge paa en hemmelighedsfuld Maade er nærværende derpaa.

Sp.: Hvilken „Inddeling“ kan hovedsagelig bemærkes i Liturgien?

Sv.: For det første tilberedes Stoffet til Sacramentet; for det andet bliver de troende forberedt til at modtage Sacramentet, og til sidst bliver Sacramentet selv forrettet.

Sp.: Hvad kaldes den Del af Liturgien, i hvilken Stoffet til Sacramentet tilberedes?

Sv.: Proskomidi.

Sp.: Hvad betyder Ordet „Proskomidi“?

Sv.: „Offring“.

Sp.: Hvorfor kaldes den første Del af Liturgien saaledes?

Sv.: Den kaldes saaledes efter de første Christnes Skik at bringe Brød og Vin ind i Kirken til Forrettelsen af Sacramentet; af samme Grund kaldes ogsaa dette Brød „Prosfora“, det er: „Offergave“.

Sp.: Hvori bestaar Proskomidi som en Del af Liturgien?

Sv.: Imedens Forjættelserne og Forbillederne, tildels ogsaa Begivenhederne selv, angaaende Jesu Christi Fødsel og Lidelse ihukommes, tages der af en Prosfora den til Sacramentet nødvendige Del; ogsaa den nødvendige Del af Vinen, blandet med Vand, gydes i en indviet Kalk, hvorhos Celebranten ihukommer hele Kirken, lovpriser Helgenerne og beder for de levende og de døde, særlig for de foresatte Øvrigheder og for dem, som i Tro og Nidkærhed har bragt Prosfora eller Offergaver.

Sp.: Hvilket „Brød“ maa benyttes til Sacramentet?

Sv.: Et saadant, som det allerede kræves af Navnet „Brød“, af Sacramentets Hellighed og af Jesu Christi og Apostlenes Exempel, det er: syret, rent Hvedebrød.

Sp.: Hvad betyder det, at der til Nadveren selv kun bruges eet Brød?

Sv.: Herved antydes, efter Apostelens Forklaring, at „eet Brød, eet Løgame er vi mange; thi vi ere alle delagtige i det ene Brød.“ 1 Cor. X, 17.

Sp.: Hvorfor kaldes det til Nadveren tilberedte Brød „Lammet“?

Sv.: Fordi det i sig fremstiller den lidende Jesu Christi Billede, ligesom „Paaskelammet“ fremstillede Ham i den gamle Pagt.

Sp.: Hvad er „Paaskelammet“?

Sv.: Det Lam, som Israeliterne efter Guds Befaling slagtede og spiste til Ihukommelse af deres Frelse fra Undergang i Ægypten.

Sp.: Hvorfor blandes „Vinen“ til den hellige Nadveres Sacramente med Vand“?

Sv.: Fordi hele denne hellige Handling er anordnet med Christi Lidelse som Forbillede; men under Hans Lidelse udgik Blod og Vand fra Hans gennemstukne Side.

Sp.: Hvad kaldes den Del af Liturgien, i hvilken de troende forberedes til Sacramentet?

Sv.: De ældste Dages Christne har givet den Navnet „Katekumenernes Liturgi“; thi Tilladelsen til at overvære den har ikke alene de døbte og de, som kan deltage i den hellige Communion, men ogsaa Katekumenerne, det er: de, som forbereder sig til Daaben, samt de, som gør Bod, og hvem den hellige Communion ikke er tilladt.

Sp.: Hvormed begynder denne Del af Liturgien?

Sv.: Med Velsignelsen og Lovprisningen af den allerseligste Treenigheds Rige.

Sp.: Hvoraf bestaar denne Del af Liturgien?

Sv.: Af Bønner, Sang og Oplæsning af Apostlenes Breve og af Evangeliet.

Sp.: Hvormed slutter den?

Sv.: Med Befaling til Katekumenerne om at gaa ud af Kirken.

Sp.: Hvad kaldes den Del af Liturgien, i hvilken selve Nadverens Sacramente forrettes?

Sv.: „De troendes Liturgi“; thi kun de troende er berettigede til at overvære denne Gudstjeneste.

Sp.: Hvilken er den vigtigste Handling i denne Del af Liturgien?

Sv.: Udtalelse af de Ord, som Jesus Christus har sagt ved Sacramentets Indstiftelse: „Tager, æder, dette er mit Legeme; drikker alle deraf, thi dette er mit Blod, det ny Testaments“: Mth. XXVI, 26—28, og derefter den Helligaands Paakaldelse samt Velsignelsen af Offergaverne, d. v. s. af Brødet og Vinen.

Sp.: Hvorfor er dette vigtigt?

Sv.: Fordi Brødet og Vinen ved denne Handling undergaar en Forvandling eller Transsubstantiation til Christi sande Legeme og Christi sande Blod.

Sp.: Hvorledes maa Ordet „Transsubstantiation“ forstaas?

Sv.: I de orientalske Patriarkers Trofremstilling siges, at ved Ordet „Transsubstantiation“ oplyses ikke, paa hvilken Vis og Maade Brødet og Vinen bliver omskabt til Herrens Legeme og Blod, thi Ingen, Gud undtagen, kan begribe det; men derved betegnes kun det, at Brødet sandeligt, virkeligt og i selve sit Væsen bliver til Christi sande Legeme og Vinen til Christi sande Blod.

Paa samme Maade skriver Johannes fra Damask om Herrens hellige og allerreneste Sacramente: „Det er da det i Sandhed med Guddommen forenede Legeme, som har taget sin Begyndelse fra den hellige Jomfru, ikke som om det til Himmelen opfarne Legeme nedfarer fra Himmelen, men Brødet og Vinen selv bliver omskabte til Guds Legeme og Blod. Men naar du gransker over, paa hvilken Maade det sker, saa er det tilstrækkeligt for dig at høre, at det sker ved den Helligaand paa samme Maade, som Herren for sig selv og i sig selv dannede et Legeme af Guds Moder ved den Helligaand. Og jeg véd intet mere end det, at Guds Ord er sandt, virkeligt og almægtigt, men Maaden er uransagelig.“

Sp.: Hvad kræves der af enhver i Særdeleshed, som vil deltage i Nadverens Sacramente?

Sv.: Han maa ransage sin Samvittighed for Gud og rense den fra Synderne ved Bod, hvortil Faste og Bøn er gavnlige.

„Hvert Menneske prøve sig selv, og saaledes æde han af Brødet og drikke af Kalken. Thi hvo, som æder og drikker uværdeligen, æder og drikker sig selv til Død, idet han ikke gør Forskel paa Herrens Legeme.“ 1 Cor. XI, 28. 29.

Sp.: Hvilke Fordele opnaar den, som bliver delagtig i Herrens Legeme og Blod?

Sv.: Han bliver paa det inderligste forenet med Jesus Christus selv og i Ham delagtig i det evige Liv.

„Hvo som æder mit Kød og drikker mit Blod, han bliver i mig og jeg i ham.“ Joh. V, 56.

„Hvo som æder mit Kød og drikker mit Blod, har et evigt Liv.“ V. 54.

Sp.: Hvor ofte maa man deltage i Nadverens Sacramente?

Sv.: De ældste Dages Christne deltog i Nadverens Sacramente hver Søndag, men blandt de nuværende er der kun faa, som har en saa ren Vandel, at de stedse kan være beredte til at deltage i Nadverens Sacramente. Kirken formaner moderligt dem, som stræber efter en gudfrygtig Vandel, til at skrifte deres Synder for Skriftefaderen og deltage i den hellige Nadveres Sacramente fire Gange aarligt eller endog hver Maaned, — og alle andre ubetinget een Gang aarligt. Se Den orthod. Trosbek.s Del I, Sp. 90.

Sp.: Hvilken Andel i den hellige Liturgi kan de have, som kun er Tilhørere, men ikke selv deltager i den hellige Nadvere?

Sv.: De kan og maa deltage i den hellige Liturgi ved Bøn, ved Troen og frem for alt ved stadig Ihukommelse af vor Herre Jesus Christus, som netop har befalet „at gøre dette til Hans Ihukommelse“. Mth. XXII, 19.

Sp.: Hvilken Ihukommelse passer for det Tidspunkt i Liturgien, naar Gangen med Evangeliet finder Sted?

Sv.: Ihukommelsen af Jesus Christus, som er kommen for at forkynde Evangeliet. Derfor maa vi, imedens Evangeliet læses, være saa opmærksomme og andægtige, som om vi saa og hørte Jesum Christum selv.

Sp.: Hvad maa man ihukomme i Liturgien paa det Tidspunkt, da Gangen med de tilberedte Gaver til Alteret finder Sted?

Sv.: Man maa ihukomme Jesu Christi Gang til sin frivillige Lidelse som et Offers til Slagtebænken, medens dog mere end tolv Legioner Engle var beredte til at beskytte Ham som deres Konge.

„Kongernes Konge og Herrernes Herre kommer for at blive slagtet.“ (Sang under Liturgien paa d. stille Lørdag.)

Sp.: Hvad maa man ihukomme paa det Tidspunkt, da selve Sacramentet forrettes, og de Gejstlige nyder den hellige Nadvere ved Alterbordet?

Sv.: Jesu Christi egen hemmelighedsfulde Nadvere med Apostlene, Hans Lidelse, Hans Død og Hans Begravelse.

Sp.: Hvad fremstilles derpaa, idet Forhængen trækkes til Side, de kongelige Døre aabnes, og de hellige Gaver forevises?

Sv.: Aabenbarelsen af Jesus Christus selv efter Hans Opstandelse.

Sp.: Hvad fremstilles ved den sidste Forevisning af de hellige Gaver for Folket?

Sv.: Derved fremstilles Jesu Christi Himmelfart.

Sp.: Skal Brugen af den hellige Nadveres Sacramente altid vedvare i den sande christelige Kirke?

Sv.: Den skal ufejlbarligen altid vedvare indtil Christi Genkomst til Jorden, ifølge Apostelen Paulus' Ord: „Thi saa ofte I æde dette Brød og drikke denne Kalk, forkynder Herrens Død, indtil han kommer.“ 1 Cor. XI, 26.

Om Bodens.

Sp.: Hvad er Bodens Sacramente?

Sv.: Bodens Sacramente er det Sacramente, i hvilket den, som bekender sine Synder, paa usynlig Maade faar Syndernes Forladelse af Jesus Christus selv ved den synlige Forkyndelse deraf gennem Præsten.

Sp.: Hvorfra hidleder dette Sacramente sin Oprindelse?

Sv.: De, som kom til Johannes Døberen, der „prædikede Omvendelsens Daab til Syndernes Forladelse, bekendte deres Synder.“ Mrk. I, 4. 5. Apostlene har Jesus Christus forjættet Magten til at forlade Synder, da Han sagde: „Hvadsomhelst I binde paa Jorden, skal være bundet i Himmelen; og hvadsomhelst I løse paa Jorden, skal være løst i Himmelen.“ Mth. XVIII, 18. Efter sin Opstandelse har Han virkelig givet dem denne

Magt, idet Han sagde: „Annammer den Helligaand; hvem I forlade Synderne, dem ere de forladne, og hvem I beholde dem, ere de beholdne.“ Joh. XX, 22. 23.

Sp.: Hvad kræves der af den, som bekender sine Synder?

Sv.: Angeren over de begaaede Synder, det gode Forsæt til at forbedre sit Levnet, Troen paa Christus og Haabet om Hans Barmhjertighed.

„Thi Bedrøvelsen efter Gud virker Omvendelse til Salighed, som ikke fortrydes.“ 2 Cor. VII, 10.

„Og naar den Ugudelige vender om fra sin Ugudelighed og gør Ret og Retfærdighed, saa skal han leve derved.“ Ezech. XXXIII, 19.

„Om denne, — d. v. s. om Jesus Christus, — give alle Propheterne Vidnesbyrd, at hver den, som tror paa ham, skal faa Syndernes Forladelse ved hans Navn.“ Ap. Gern. X, 43.

Sp.: Er der ikke ogsaa Forberedelses- og Hjælpemidler til Boden?

Sv.: Saadanne Midler er: Faste og Bøn.

Sp.: Anvender den hellige Kirke ikke noget særligt Middel til at rense og berolige Samvittigheden hos de Syndere, som har bekendt deres Synd?

Sv.: Et saadant Middel er „E π itimi“.

Sp.: Hvad er E π itimi?

Sv.: Dette Ord betyder „Straf“. 2 Cor. II, 6. Under dette Navn paalægges der den, som gør Bod, efter hans Behov, særlige fromme Øvelser og Savn i den Hensigt derved at sone Syndernes Uretfærdighed og overvinde de syndige Sædvaner, for Ex. Faste ud over de Fastedage, der er foreskrevne for alle, og i Tilfælde af svære Synder: Forbud mod at nyde den hellige Nadvere i Løbet af en bestemt Tid.

Om Præstevielsen.

Sp.: Hvad er Præstevielsen?

Sv.: Præstevielsen er det Sacramente, i hvilket den Helligaand ved Biskoppens Haandspaalæggelse beskikker den retmæssigt udvalgte til at forvalte Sacramenterne og at vogte Christi Hjord.

„Saaledes agte hvert Menneske os som Christi Tjenere og Husholdere over Guds Hemmeligheder.“ 1 Cor. IV, 1.

„Saa giver Agt paa Eder selv og den ganske Hjord, blandt hvilken den Helligaand satte Eder som Biskopper at vogte Guds Kirke, hvilken han forhvervede med sit eget Blod.“ Ap. Gern. XX, 28.

Sp.: Hvad vil det sige „at vogte Kirken“?

Sv.: At undervise Menneskene i Tro, Gudsfrygt og gode Gerninger.

Sp.: Hvor mange uundværlige Grader er der i Præstembedet?

Sv.: Tre: Biskop, Presbyter og Diakon.

Sp.: Hvilken Forskel er der paa dem?

Sv.: Diakonen forretter Tjeneste ved Sacramenterne; Presbyteren forvalter Sacramenterne i Afhængighed af Biskoppen; Biskoppen besidder ikke alene Magt til at forvalte Sacramenterne, men ogsaa til ved Haandspaalæggelse at meddele andre Naadens Gave til at forvalte dem.

Om Biskoppens Magt skriver Apostelen Paulus til Titus: „Derfor efterlod jeg dig i Creta, at du skulde indrette, hvad som fattes, og indsætte Presbyter i hver Stad.“ Tit. I, 5.

„Læg ikke snarligen Hænder paa Nogen.“ 1 Tim. V, 22.

Om Ægteskabet.

Sp.: Hvad er Ægteskabets Sacramente?

Sv.: Ægteskabets Sacramente er det Sacramente, i hvilket, ved det frivillige Løfte om gensidig ægteskabelig Troskab, som Brudgom og Brud giver hinanden for Præsten og Kirken, deres ægteskabelige Pagt bliver velsignet til at være et Billede af Christi aandelige Forbund med Kirken, og i hvilket der bedes om den rene Endrægtigheds Naade for dem til velsignet Børneavling og christelig Børneopdragelse.

Sp.: Hvoraf ses det, at det christelige Ægteskab er et Sacramente?

Sv.: Af følgende Ord af Apostelen Paulus: „Derfor skal Manden forlade sin Fader og Moder og holde sig til sin Hustru, og de to skulle være eet Kød. Denne Hemmelighed er stor, men jeg siger det om Christus og Kirken.“ Eph. V, 31. 32.

Sp.: Bør alle Mennesker indtræde i Ægteskabet?

Sv.: Nej. Den ugifte Stand er bedre end Ægtestanden, hvis man kan bevare den ukrænket.

Netop herom siger Jesus Christus: „Dette Ord begriber ikke alle, men de, som det er givet. Hvø det kan begribe, han begribe det.“ Mth. XIX, 11. 12.

Og Apostelen siger: „Til de Ugifte og til Enker siger jeg, at det er dem godt, om de blive, som jeg er. Men kunne de ikke afholde sig, da gifte de sig. Den Ugifte har Omhyggelighed for de Ting, som høre Herren til, hvorledes han kan behage Herren; men den Gifte har Omhyggelighed for de Ting, som høre Verden til, hvorledes han kan behage Hustruen. Den, som bortgifter, gør vel, og den, som ikke bortgifter, gør bedre.“ 1 Cor. VII, 8. 9. 32. 33. 38.

Om den sidste Salvelse.

Sp.: Hvad er den sidste Salvelse?

Sv.: Den sidste Salvelse er det Sacramente, i hvilket

den Guds Naade, som helbreder de aandelige og legemlige Skrøbeligheder, nedkaldes over den syge ved hans Legemes Salvelse med Olie.

Sp.: Hvorfra hidleder dette Sacramente sin Oprindelse?

Sv.: Fra Apostlene, som i Kraft af den Magt, som de havde modtaget fra Jesus Christus, „salvede mange syge med Olie og helbredte dem.“ Mrk. VI, 13.

Apostlene har overleveret dette Sacramente til Kirkens Præster, hvilket kan ses af følgende Ord af Apostelen Jakob: „Er Nogen iblandt Eder syg, han kalde til sig Kirkens Presbytere, og de skulle bede over ham og salve ham med Olie i Herrens Navn. Og Troes Bøn skal frelse den syge, og Herren skal oprejse ham, og har han gjort Synder, skulle de forlades ham.“ Jak. V, 14. 15.

Om den ellefte Artikel.

Sp.: Hvad er „de dødes Opstandelse“, som vi forventer efter Trossymbolet?

Sv.: En Virkning af Guds Almagt, ved hvilken alle de dødes Legemer, efter at de er blevne forenede med deres Sjæle, skal faa Liv paany og blive aandelige og udødelige.

„Der saaes et sandseligt Legeme, der opstaar et aandeligt Legeme.“ 1 Cor. XV, 44.

„Thi det bør dette forkrænkelige at iføres Uforkrænkelighed, og dette dødelige at iføres Udødelighed.“ 1 Cor. XV, 53.

Sp.: Hvorledes kan Legemet opstaa efter at have været forraadnet i Jorden og være blevet til Støv?

Sv.: Da Gud i Begyndelsen har skabt Legemet af Jorden, saa kan Han ogsaa forny det, efter at det er blevet til Støv. Apostelen Paulus oplyser dette ved Lignelsen om det saaede Sædekorn, hvilket forraadner i Jorden, men af hvilket der fremvoxer et Straa eller et Træ. „Det, som du

saaer, bliver ikke levendegjort, dersom det ikke dør.“ 1 Cor. XV, 36.

Sp.: Skal virkelig alle opstaa?

Sv.: Alle døde skal opstaa, men hos dem, som forbliver i Live indtil den almindelige Opstandelses Dag, skal de nuværende jordiske Legemer øjeblikkelig forandres til aandelige og udødelige.

„Vi skulle vel ikke alle hensove, men vi skulle alle forandres, i en Hast, i et Øjeblik, ved den sidste Basune; thi Basunen skal lyde, og de døde skulle opstaa uforkrænkelige, og vi skulle forandres.“ 1 Cor. XV, 51. 52.

Sp.: Hvornaar skal de dødes Opstandelse finde Sted?

Sv.: Ved denne synlige Verdens Ende.

Sp.: Skal Verden altsaa ogsaa faa Ende?

Sv.: Denne forgængelige Verden skal ende derved, at den bliver forandret til en uforgængelig.

„Skabningen selv skal og blive frigjort fra Forkrænkelighedens Trældom til Guds Børns herlige Frihed.“ Rom. VIII, 21.

„Men vi forvente efter hans Forjættelse nye Himle og en ny Jord, i hvilke Retfærdighed bor.“ 2 Petr. III, 13.

Sp.: Hvorledes skal Verden forandres?

Sv.: Formedelst Ild.

„Men Himlene og Jorden, som nu ere, gemmes ved det samme Ord (d. v. s. Guds Ord) til Ilden, bevarede til Dommens og de ugudelige Menneskers Fordærvelses Dag.“ 2 Petr. III, 7.

Sp.: I hvilken Tilstand befinder de dødes Sjæle sig indtil den almindelige Opstandelse?

Sv.: De retfærdiges Sjæle befinder sig i Lyset, Freden og Forudfølelsen af den evige Salighed; men Syndernes Sjæle befinder sig i den modsatte Tilstand.

Sp.: Hvorfor tilkendes der ikke de retfærdiges Sjæle den fuldkomne Salighed straks efter Døden?

Sv.: Fordi det er forudbestemt, at den fulde Belønning for sine Gerninger skal det hele Menneske først faa efter Legemets Opstandelse og Guds sidste Dom.

Apostelen Paulus siger: „Iøvrigt er Retfærdighedens Krone henlagt til mig, hvilken Herren, den retfærdige Dommer, skal give mig paa hin Dag, og ikke alene mig, men ogsaa alle, som have elsket hans herlige Aabenbarelse.“ 2 Tim. IV, 8.

Og endvidere: „Thi os bør alle at aabenbares for Christi Domstol, at hver kan faa efter det, som skeet er ved Legemet, efter det, som han har gjort, enten godt eller ondt.“ 2 Cor. V, 10.

Sp.: Hvorfor tilskrives der dem en Forudfølelse af Saligheden før den sidste Dom?

Sv.: Paa Grund af et Vidnesbyrd af Jesus Christus selv, som i en Lignelse siger, at den retfærdige Lasarus straks efter sin Død blev henbaaren i Abrahams Skød. Luc. XVI, 22.

Sp.: Er denne Salighedens Begyndelse ogsaa forbunden med Beskuelse af Jesus Christus selv?

Sv.: Saaledes forholder det sig navnlig med de Hellige, hvilket Apostelen Paulus lader os forstaa, idet han siger: „Jeg har Lyst til at vandre herfra og være med Christus.“ Phil. I, 23.

Sp.: Hvad maa bemærkes om deres Sjæle, som vel er hedenfarne i Troen, men ikke har kunnet bære Omvendelsens værdige Frugter?

Sv.: Det, at de Bønner, som frembæres for dem, og særlig de, som bliver forbundne med Frembærelsen af Christi Legemes og Blods ublodige Offer, saavel som gode Gerninger, der øves i Tro til deres Ihukommelse, kan yde dem Hjælp til at opnaa den salige Opstandelse.

Sp.: Hvorpaa støtter denne Lære sig?

Sv.: Paa den almindelige Kirkes uafbrudte Tradition, hvis Begyndelse allerede kan ses i den gamle Pagts Kirke. Judas Makkabæus frembragte nemlig et Offer for de faldne Krigsmænd. 2 Makk. XII, 43. Bønnen for de hensovede, som vi allerede finder i Apostelen Jakobs Liturgi, har altid dannet en uundværlig Bestanddel af den guddommelige Liturgi. Den hellige Cyrillus fra Jerusalem siger: „En overmaade stor Nytte skal det være for Sjælene, naar Bønnerne for dem frembæres paa det Tidspunkt, da det hellige og frygtindgydende Offer bringes.“ Sac. Tal. 5, cap. 9.

Den hellige Basilius den store siger i Pinsedagens Bønner, at Herren naadigt modtager vore Bønner og Gaver for dem, som for Tiden er i Helvede, naar de frembæres i Haabet om Fred, Lettelse og Frihed for dem.

Om den tolvte Artikel.

Sp.: Hvad er „Livet i den tilkommende Evighed“?

Sv.: Det Liv, som skal finde Sted efter de dødes Opstandelse og Christi almindelige Dom.

Sp.: Hvilket Liv skal det være?

Sv.: For de troende, som elsker Gud og gør det gode, vil det være saa saligt, at vi nu ikke engang kan gøre os nogen Forestilling om denne Salighed.

„Det er endnu ikke aabenbaret, hvad vi skulle vorde.“ 1 Joh. III, 2.

„Jeg kender et Menneske i Christus, — siger Apostelen Paulus, — som blev henrykt ind i Paradis og hørte uudsigelige Ord, hvilke det ikke er et Menneske tilladt at udtale.“ 2 Cor. XII, 2—4.

Sp.: Hvorfra skal en saadan Salighed udspringe?

Sv.: Fra Beskuelsen af Gud i Lyset og Herligheden og

fra Foreningen med Ham: „Thi nu see vi ved et Spejl, i en mørk Tale, men da skulle vi see Ansigt til Ansigt; nu kender jeg i Stykkevis, men da skal jeg erkende, ligesom jeg og erkendt.“ 1 Cor. XIII, 12.

„Da skulle de retfærdige skinne som Solen i deres Faders Rige.“ Mth. XIII, 43.

„Gud skal være Alt i Alle.“ 1 Cor. XV, 28.

Sp.: Skal Legemet ogsaa deltage i Sjælens Salighed?

Sv.: Det skal ogsaa forklares i det guddommelige Lys, ligesom Jesu Christi Legeme blev det ved Hans Forklaring paa Bjerget Thabor.

„Det saaes i Vanære, det opstaaer i Herlighed.“ 1 Cor. XV, 43.

„Ligesom vi have baaret den Jordiskes (d. v. s. Adams) Billede, saa skulle vi og bære den Himelskes (d. v. s. vor Herres Jesu Christi) Billede.“ 1 Cor. XV, 49.

Sp.: Skal alle være lige salige?

Sv.: Nej. Der skal være forskellige Grader af Salighed, alt efter som man har bestaaet Kampen herved i Tro, Kærlighed og gode Gerninger.

„Een er Solens Glands, en anden Maanens Glands, en anden Stjernernes Glands; thi een Stjerne overgaar den anden i Klarhed. Saaledes er og de Dødes Opstandelse.“ 1 Cor. XV, 41. 42.

Sp.: Men hvad skal der ske med de vantro og ugudelige?

Sv.: De skal blive overgivne til den evige Død eller, med andre Ord, den evige Ild, den evige Pine tillige med Djævelen.

„Og dersom Nogen ikke fandtes skrevet i Livsens Bog, blev han kastet i Ildsøen.“ Apok. XX, 15.

„Denne er den anden Død.“ V. 14.

„Gaar bort fra mig, I forbandede! i den evige

Ild, som er beredt Djævelen og hans Engle.“ Mth. XXV, 41.

„Og de skulle gaa hen, disse til den evige Pine, men de Retfærdige til det evige Liv.“ V. 49.

„Det er dig bedre at gaa eenøjet ind i Guds Rige, end at have to Øjne og blive kastet i Helvedes Ild, hvor deres Orm ikke dør, og Ilden ikke udslukkes.“ Mrk. IX, 47. 48.

Sp.: Hvorfor skal Synderne behandles saa strængt?

Sv.: Ikke fordi Gud vil deres Fordærvelse; men de „fortabes ved egen Skyld, fordi de ikke annammede Sandheds Kærlighed til deres Frelse.“ 2 Thes. II, 10.

Sp.: Hvilken Nytte kan Betragtninger over Døden, Opstandelsen, den sidste Dom, den evige Salighed og den evige Pine bringe?

Sv.: Disse Betragtninger hjælper os til at afholde os fra Synden og frigøre os fra Hang til de jordiske Ting; de trøster os, naar vi mister de timelige Goder; de opmuntrer os til at bevare Sjælen og Legemet i Renhed, til at leve for Gud og med Evigheden for Øje og paa den Maade stræbe hen til at opnaa den evige Salighed.

Anden Del.

Om Haabet.

Begrebet „det christelige Haab“, dets Begrundelse og Midlerne dertil.

Sp.: Hvad er „det christelige Haab“?

Sv.: Hjertets Fortrøstning til Gud i Tillid til, at Han stedse har Omsorg for vor Velfærd og skal give os den forjættede Salighed.

Sp.: Hvorpaa grunder det christelige Haab sig?

Sv.: „Den Herre Jesus Christus er vort Haab“ eller vort Haabs Grundvold. 1 Tim. I, 1.

„Sætter Eders Haab aldeles til den Naade, som bliver Eder til Del i Jesu Christi Aabenbarelse.“
1 Petr. I, 13.

Sp.: Hvilke Midler er der til at opnaa dette saliggørende Haab?

Sv.: Midlerne hertil er:

for det første: Bønnen;

for det andet: Den sande Lære om Salighed og det denne Lære tilsvarende Levnet.

Om Bønnen.

Sp.: Er der i Guds Ord noget Vidnesbyrd om, at Bønnen er et Mittel til at opnaa det saliggørende Haab?

Sv.: Jesus Christus selv forbinder med Bønnen Haabet om at opnaa det ønskede: „Hvadsomhelst I bede om i mit Navn, det vil jeg gøre, at Faderen maa forherliges ved Sønnen.“ Joh. XIV, 13.

Sp.: Hvad er „Bønnen“?

Sv.: Tankernes og Hjertets Opløftelse til Gud, hvilket yttres sig i Menneskets andægtige Ord til Gud.

Sp.: Hvad maa en Christen gøre, naar han opløfter Tankerne og Hjertet til Gud?

Sv.: For det første: han maa „lovprise“ Gud for Hans guddommelige Fuldkommenheds Skyld; for det andet: „takke“ Ham for Hans Velgerninger; for det tredje: „bede“ Ham om sine Fornødenheder. Derfor er der tre Hovedarter af Bønner: Lovprisning, Taksigelse og den egentlige Bøn.

Sp.: Kan man ogsaa bede uden Ord?

Sv.: Ja, i Tankerne og i Hjertet. Et Exempel derpaa kan man se hos Moses før Gennemgangen gennem det røde Hav. 2 Mos. XIV, 15.

Sp.: Har en saadan Bøn ikke et særligt Navn?

Sv.: Den kaldes „den aandelige“ Bøn eller „Tankernes og Hjertets“ Bøn, med eet Ord „den indvortes“ Bøn, medens derimod den Bøn, som udtales med Ord og ledsages af andre Andagtstegn, kaldes „den mundtlige“ eller „udvortes“ Bøn.

Sp.: Er den udvortes Bøn mulig alene uden den indvortes?

Sv.: Ja, naar man fremsiger Bønnens Ord uden Opmærksomhed og Inderlighed.

Sp.: Er „den udvortes“ Bøn alene tilstrækkelig til at opnaa Naade?

Sv.: Den er ikke alene utilstrækkelig til at opnaa Naade,

men den udvortes Bøn uden den indvortes fremkalder tværtimod Guds Vrede.

Gud udtaler selv sin Vrede over en saadan Bøn: „Dette Folk holder sig nær til mig mæd sin Mund og ærer mig med Læberne; men deres Hjerte er langt fra mig. Men de dyrke mig forgæves.“ Mth. XV, 8. 9.

Sp.: Er den indvortes Bøn alene tilstrækkelig uden den udvortes?

Sv.: Dette Spørgsmaal er næsten det samme, som naar nogen vilde spørge: er Sjælen alene uden Legemet tilstrækkelig for Mennesket? Det er unyttigt at spørge herom, eftersom det har behaget Gud at danne Mennesket af Sjæl og Legeme; lige saa unyttigt er det ogsaa at spørge, om den indvortes Bøn alene er tilstrækkelig uden den udvortes. Da vi bestaar af Sjæl og Legeme, maa vi derfor „ære Gud i vore Legemer og i vore Sjæle, hvilke tilhører Gud“, da det jo ogsaa er naturligt, at „af Hjertets Overflødighed taler Munden“. Vor Herre Jesus Christus var i højeste Grad aandelig, men ikke desmindre udtrykte ogsaa Han sin indvortes Bøn baade ved Ord og ved Legemets andægtige Bevægelser, undertiden, til Ex., ved at opløfte sine Øjne til Himmelen, undertiden ved at bøje sine Knæ og ved at bøje Ansigtet mod Jorden. Se 1 Cor. VI, 20; Mth. XII, 34; Joh. XVII, 1; Luc. XII, 41; Mth. XXVI, 39.

Om Herrens Bøn.

Sp.: Er der ikke en Bøn, som kan tjene til almindelig Bøn for alle Kristne og til Mønster for alle Bønner?

Sv.: En saadan er Herrens Bøn.

Sp.: Hvad er „Herrens Bøn“?

Sv.: Det er den Bøn, som Jesus Christus har lært sine Apostle, og som disse har overleveret til alle Troende.

Sp.: Hvorledes lyder den ordret?

Sv.: Fader vor, Du, som er i Himlene!

1. Helliget vorde dit Navn;
2. Komme dit Rige;
3. Ske din Vilje som i Himmelen saa og paa Jorden;
4. Giv os i Dag vort daglige Brød,
5. Og forlad os vor Skyld, som og vi forlade vore Skyldnere;
6. Og led os ikke i Fristelse,
7. Men fri os fra det Onde.

Thi dit er Riget og Kraften og Herligheden i Evighed! Amen.“ Mth. VI, 9—13.

Sp.: Hvorledes kan man inddele Herrens Bøn for lettere at forklare den?

Sv.: I Paakaldelsen, de syv egentlige Bønner samt Lovprisningen.

Om Paakaldelsen.

Sp.: Hvorledes tør vi driste os til at kalde Gud „Fader“?

Sv.: I Troen paa Jesus Christus og i Kraft af Genfødelsens Naade.

„Saa mange, som ham annammede, dem har han givet Magt at vorde Guds Børn, dem, som tro paa hans Navn, hvilke ikke ere fødte af Blod, ej heller af Kødets Vilje, ej heller af Mands Vilje, men af Gud.“ Joh. I, 12. 13.

Sp.: Maa man altid sige Fader „vor“, selv om man beder alene?

Sv.: Ja, ganske vist.

Sp.: Hvorfor?

Sv.: I Kraft af den christelige Broderkærlighed maa man paakalde Gud og bede Ham om Hans Gaver lige saa vel for alle andre som for sig selv.

Sp.: Hvorfor skal man i Paakaldelsen sige: „Du, som er i Himlene“?

Sv.: For at vi, naar vi begynder at bede, skal glemme alt jordisk og forgængeligt og opløfte vore Tanker og Hjerter til det himmelske, evige og guddommelige.

Om den første Bøn.

Sp.: Er Guds Navn ikke helligt?

Sv.: Det er uden Tvivl helligt i sig selv: „Hans Navn er helligt.“ Luc. I, 49.

Sp.: Hvorledes kan det da yderligere „vorde helliget“?

Sv.: Det kan vorde helliget i Menneskene, d. v. s.: Hans evige Hellighed kan aabenbares i dem.

Sp.: Paa hvilken Maade?

Sv.: For det første: naar vi stedse i vore Tanker og i vore Hjerter bærer Guds Navn og lever saaledes, som Hans Hellighed kræver det, og ved et saadant Levnet ærer Gud; for det andet: naar ogsaa andre, idet de ser vort gode Levnet, ærer Gud.

„Lader saa Eders Lys skinne for Menneskene, at de see Eders gode Gerninger og ære Eders Fader, som er i Himlene.“ Mth. V, 16.

Om den anden Bøn.

Sp.: Hvilket Guds „Rige“ er der Tale om i den anden Bøn?

Sv.: Om „Naadens“ Rige, som, ifølge Apostelen, er „Retfærdighed og Fred og Glæde i den Helligaand.“ Rom. XIV, 17.

Sp.: Er dette Rige altsaa ikke kommet endnu?

Sv.: For nogle er det ikke kommet endnu i sin fulde

Kraft, for andre er det aldeles ikke kommet, siden der endnu „hersker Synd i deres dødelige Legeme, saa at de lyder den i dets Begæringer“. Rom. VI, 12.

Sp.: Hvorledes kommer dette Rige?

Sv.: Skjult og i det Indre.

„Guds Rige kommer ikke saaledes, at man kan vise derpaa. Thi Guds Rige er inden i Eder.“ Luc. XVII, 20. 21.

Sp.: Kan en Christen ikke bede om endnu noget andet under Navn af Guds Rige?

Sv.: Han kan bede om „Herlighedens“ Rige, d. v. s. om de Troendes fuldkomne Salighed.

„Jeg har Lyst til at vandre herfra og være med Christus.“ Philip. I, 23.

Om den tredje Bøn.

Sp.: Hvad betyder den Bøn: „ske din Vilje“?

Sv.: Den betyder, at vi bør bede Gud om, at alt, hvad vi gør og hvad der sker med os, ikke maa ske saaledes, som vi ønsker, men saaledes, som det behager Gud.

Sp.: Hvorfor bør vi bede herom?

Sv.: Fordi vi ofte fejler i vore Ønsker, men Gud ønsker os — uden at fejle og i endnu langt højere Grad end vi selv — alt godt og er altid beredt til at give os det, naar vort Stivsind og vor Egensindighed ikke staar det i Vejen.

„Men ham, som formaar over alle Ting at gøre langt overflødiggere, end hvad vi bede eller forstaa, efter den Magt, som teer sig kraftig i os, ham være Ære i Kirken.“ Ephes. III, 20. 21.

Sp.: Hvorfor beder vi om, at den guddommelige Vilje maa opfyldes „paa Jorden“ netop saaledes, „som i Himmelen“?

Sv.: Fordi de hellige Engle og de salige Mennesker i Himmelen altid og i alt opfylder Guds Vilje.

Om den fjerde Bøn.

Sp.: Hvad er „det daglige Brød“?

Sv.: Det Brød, som er aldeles nødvendigt til, at Mennesket kan opholde Livet.

Sp.: Med hvilke Tanker maa man for Gud frembære Bønnen om det daglige Brød?

Sv.: Overensstemmende med vor Herres Jesu Christi Belæring maa man ikke bede om noget andet end om det daglige Brød, d. v. s. om den nødvendige Næring saavel som om den ligeledes til Livets Ophold nødvendige Beklædning og Bolig; men hvad der er ud over dette og ikke tjener saa meget til Livets Fornødenhed som snarere til Fornøjelse, — alt dette maa man overlade til Guds Vilje, og naar det bliver givet os, maa vi takke Gud derfor, men naar det ikke bliver os givet, maa vi ikke desaarsag gøre os Bekymringer.

Sp.: Hvorfor paabydes det os, kun at bede om det daglige Brød „for i Dag“?

Sv.: For at vi ikke i for høj Grad skal bekymre os om Fremtiden, men sætte vort Haab desangaaende til Gud.

„Bekymrer Eder derfor ikke for den anden Morgen: thi den Dag i Morgen skal bekymre sig for sit Eget. Hver Dag haver nok i sin Plage.“
Mth. VI, 34.

„Eders himmelske Fader veed, at I have alle disse Ting behov.“ V. 32.

Sp.: Kan man ikke fremdeles bede om noget andet under Udtrykket „det daglige Brød“?

Sv.: Da Mennesket bestaar af et legemligt og et aandeligt Væsen, og Sjælens Væsen er langt vigtigere end Legemet, saa kan og maa man ogsaa bede om det daglige Brød for Sjælen, uden hvilket det indre Menneske vilde dø af Sult. Se Cyr. fra Jer. Sacr. Tal. IV, 15; Orth. Trosbek. Del 2, Sp. 19.

Sp.: Hvad kan da være det daglige Brød for Sjælen?

Sv.: Guds Ord og Christi Legeme og Blod.

„Mennesket lever ikke alene af Brød, men ved hvert Ord, som udgaar igennem Guds Mund.“
Mth. IV, 4.

„Mit Kød er sandelig Mad, og mit Blod er sandelig Drikke.“ Joh. VI. 55.

Om den femte Bøn.

Sp.: Hvad maa man i Herrens Bøn forstaa ved Udtrykket „vor Skyld“?

Sv.: Vore Synder.

Sp.: Hvorfor kaldes Synderne „Skyld“?

Sv.: Fordi ligesom vi har modtaget alt af Gud, saaledes er vi ogsaa forpligtede til at give alt tilbage til Gud, d. v. s. at underkaste alt Hans Vilje og Lov; hvis vi ikke gør det, saa bliver vi Skyldnere overfor Hans Retfærdighed.

Sp.: Og hvem er da „vore Skyldnere“?

Sv.: De Mennesker, som ikke har givet os, hvad de efter Guds Lov var forpligtede til at give os, som, til Ex., har vist os Fjendskab i Stedet for Kærlighed.

Sp.: Hvorledes kan vi haabe paa vore Synders Forladelse, naar Gud er retfærdig?

Sv.: I Kraft af Jesu Christi Midlervirksomhed.

„Thi der er een Gud og een Midler imellem Gud og Menneskene, det Menneske Christus Jesus, som gav sig selv til en Genløsnings Betaaling for alle.“ 1 Tim. II, 5. 6.

Sp.: Hvad sker der, naar vi beder Gud om vore Synders Forladelse, men ikke selv tilgiver andre?

Sv.: Saa vil vi heller ikke selv faa Forladelse.

„Thi forlade I Menneskene deres Overtrædel-

ser, skal Eders himmelske Fader og forlade Eder; men forlade I ikke Menneskene deres Overtrædelser, skal Eders Fader ikke heller forlade Eders Overtrædelser.“ Mth. VI, 14. 15.

Sp.: Hvorfor tilgiver Gud os ikke, naar vi ikke selv tilgiver andre Mennesker?

Sv.: Fordi vi herved viser os som onde Mennesker og netop som Følge deraf bortfjerner Guds Naade og Barmhertighed fra os.

Sp.: Hvilket Sindelag kræver altsaa Herrens Bøns Ord: „som og vi forlade vore Skyldnere“ af den, som beder?

Sv.: De kræver uundgaaelig, at den, som beder, ikke maa nære Fjendskab og Nag til nogen, men maa have Fred med alle og Kærlighed til alle.

„Naar du offerer din Gave paa Alteret og kommer der ihu, at din Broder har noget imod dig, saa lad blive din Gave der for Alteret og gaa hen, forlig dig først med din Broder og kom da og offer din Gave.“ Mth. V, 23. 24.

Sp.: Men hvad er der da at gøre, naar jeg ikke straks kan opsøge den, som har noget imod mig, eller naar han viser sig utilbøjelig til Forsoning?

Sv.: I dette Tilfælde er det tilstrækkeligt at forsone sig med ham i Hjertet.

„Dersom det er muligt, da haver Fred med alle Mennesker.“ Rom. XII, 18.

Om den sjette Bøn.

Sp.: Hvad forstaas der i Herrens Bøn ved Ordet „Fristelse“?

Sv.: Et saadant Sammentræf af Omstændigheder, at man befinder sig i en overhængende Fare for at tabe Troen eller for at begaa en stor Synd.

Sp.: Hvorfra kommer saadanne Fristelser?

Sv.: Fra vort Køds Lyst, fra Verden eller fra andre Mennesker samt fra Djævelen.

Sp.: Hvad beder vi om i de Ord: „Led os ikke ind i Fristelse“?

Sv.: For det første om, at Gud ikke maa lade os komme i Fristelse; for det andet om, at Han, naar vi trænger til at blive prøvede og rensede ved Fristelsen, da ikke aldeles maa give os Fristelsen i Vold og ikke lade os komme til Fald.

Om den syvende Bøn.

Sp.: Hvad beder vi om i de Ord: „Fri os fra det Onde“?

Sv.: Vi beder om at blive bevaret fra hvilket som helst Onde, som kan ramme os i denne Verden, som ligger i det Onde siden den første Synd (1 Joh. V, 19), men i Særdeleshed fra Syndens Onde og fra Ondskabens Aands, d. v. s. Djævelens daarlige Indskydelser og Raad.

Om Lovprisningen.

Sp.: Hvorfor er der tilføjet en Lovprisning til Herrens Bøn?

Sv.: For det første for at vi, idet vi beder den himmelske Fader om Hans Naades Gaver, tillige skal vise Ham den nødvendige Ærefrygt; for det andet for at vi ved Tankerne om Hans evige Rige, Kraft og Herlighed kan blive mere og mere bestyrkede i Haabet om, at Han vil skænke os, hvad vi beder om, fordi det staar i Hans Magt, og fordi det sigter til Hans Forherligelse.

Sp.: Hvad betyder Ordet „Amen“?

Sv.: Det betyder „sandeligen“ eller „saaledes ske det“.

Sp.: Hvorfor er dette Ord føjet til Lovprisningen?

Sv.: Herved udtrykkes, at Bønnen frembæres i Troen og uden nogen Tvivl, som Apostelen Jakob lærer det. Jak. I, 6.

Læren om Saligheden.

Sp.: Hvad maa man føje til Bønnen for at bestyrkes i Haabet om Frelse og Salighed?

Sv.: Ens egen Stræben efter at opnaa Salighed. Derom siger Herren selv: „Hvi kalde I mig Herre, Herre! og gøre ikke, hvad jeg siger.“ Luc. VI, 46.

„Ikke enhver, som siger til mig: Herre, Herre! skal indgaa i Himmeriges Rige, men den, som gør min Faders Vilje, som er i Himlene.“ Mth. VII, 21.

Sp.: Hvilken Lære kan tjene som Vejledning i denne Stræben?

Sv.: Vor Herres Jesu Christi Lære, som er kort sammenfattet i Hans Udsagn om Saligheden.

Sp.: Hvor mange saadanne Udsagn er der?

Sv.: Følgende ni:

1. „Salige ere de Fattige i Aanden, thi Himmeriges Rige er deres.“

2. „Salige ere de, som græde; thi de skulle hussvales.“

3. „Salige ere de Sagtmodige; thi de skulle arve Jorden.“

4. „Salige ere de, som hungre og tørste efter Retfærdighed; thi de skulle mættes.“

5. „Salige ere de Barmhjertige; thi dem skal vederfares Barmhjertighed.“

6. „Salige ere de Rene af Hjertet; thi de skulle see Gud.“

7. „Salige ere de Fredsommelige; thi de skulle kaldes Guds Børn.“

8. „Salige ere de, som lide Forfølgelse for Retfærdigheds Skyld; thi Himmeriges Rige er deres.“

9. „Salige ere I, naar man bespotter og forfølger Eder og taler allehaande Ondt imod Eder for min Skyld, og lyver det. Glæder og fryd'er Eder, thi Eders Løn skal være megen i Himlene.“
Mth. V, 3—12.

Sp.: Hvad maa der bemærkes om alle disse Udsagn, for at de kan forstaas rigtigt?

Sv.: Herren har i disse Udsagn fremsat Læren om, hvorledes man kan opnaa Saligheden, saaledes som ogsaa Evangeliet udtrykkeligt siger: „Han oplod sin Mund og lærte.“ Men da Han var sagtmodig og ydmyg af Hjertet, saa fremsatte Han ikke sin Lære ved at byde, men ved at prise salige dem, som frivilligt vil annamme og opfylde den. I ethvert Udsagn om Saligheden maa man derfor for det første tage i Betragtning Læren eller Budet og for det andet Lovprisningen eller Lønnens Forjættelse.

Om det første Salighedsbud.

Sp.: Hvilket er det første Bud til Opnaaelse af Saligheden?

Sv.: De, som vil blive salige, maa være „fattige i Aanden“.

Sp.: Hvad vil det sige „at være fattig i Aanden“?

Sv.: Det vil sige at være inderligt overbevist om, at vi ikke besidder noget som vort eget, men kun har det, som Gud skænker os, samt at vi ikke uden Guds Hjælp og Naade kan gøre noget godt, og paa den Maade skal vi anse os selv for intet og i alt tage vor Tilflugt til Guds Barmhjertighed; kort sagt: den aandelige Fattigdom er ifølge den hellige Chrysostomus' Forklaring intet andet end Ydmyghed. Ov. Mth. Tal. 15.

Sp.: Kan de rige Mennesker ogsaa være fattige i Aanden?

Sv.: De kan uden Tvivl være det, naar de indser, at den synlige Rigdom er forfængelig og forgængelig, og at den ikke kan erstatte Mangelen af de aandelige Gaver.

„Hvad gavner det Mennesket, om han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa sin Sjæl? Eller hvad kan et Menneske give til Vederlag for sin Sjæl?“

Sp.: Kan den timelige Fattigdom tjene til den aandelige Fattigdoms Fuldkommengørelse?

Sv.: Ja, det kan den, naar den Christne vælger den frivilligt for Guds Skyld.

Angaaende dette sagde Jesus Christus selv til en rig: „Vil du være fuldkommen, da gæk hen, sælg, hvad du har, og giv Fattige det, og du skal have et Liggendefæ i Himmelen, og kom, følg mig.“ Mth. XIX, 21.

Sp.: Hvad forjætter Christus de Fattige i Aanden?

Sv.: Himmeriges Rige.

Sp.: Paa hvilken Maade tilhører Himmeriges Rige dem?

Sv.: I det nuværende Liv indvortes og i dets Begyndelse formedelst Troen og Haabet, men i det tilkommende Liv i dets Fuldkommenhed formedelst Delagtighed i den evige Salighed.

Om det andet Salighedsbud.

Sp.: Hvilket er Herrens andet Salighedsbud?

Sv.: De, som vil blive salige, maa „græde“.

Sp.: Hvad maa man i dette Bud forstaa ved Udtrykket „at græde“?

Sv.: Bedrøvelse og Hjertets Sønderknuselse samt virke-

lig Graad over, at vi kun ufuldkomment og uværdigt tjener Gud, eller endog ved vore Synder paadrager os Hans Vrede.

„Thi Bedrøvelsen efter Gud virker Omvendelse til Salighed, som ikke fortrydes; men Verdens Bedrøvelse virker Død.“ 2 Cor. VII, 10.

Sp.: Hvad forjætter Gud særlig dem, som græder?

Sv.: Det, at de „skal husvales“?

Sp.: Hvilken Husvalelse forstaas herved?

Sv.: Naadens Husvalelse, som bestaar i Syndernes Forladelse og en rolig Samvittighed.

Sp.: Hvorfor er denne Forjættelse forbunden med Budet om Graaden?

Sv.: For at Bedrøvelsen over Synden ikke skal gaa over til Fortvivlelse.

Om det tredje Salighedsbud.

Sp.: Hvilket er Herrens tredje Salighedsbud?

Sv.: De, som vil blive salige, maa være sagtmodige.

Sp.: Hvad er Sagtmodighed?

Sv.: En rolig Sindstilstand, som er forenet med Varsomhed for ikke at opirre nogen og ikke at blive opirret ved noget.

Sp.: Hvilke særlige Virkninger maa den christelige Sagtmodighed udtrykke sig i?

Sv.: I, at vi ikke alene ikke knurrer imod Gud, men heller ikke imod Mennesker, naar noget ikke sker efter vort Ønske; at vi ikke hengiver os til Harme og ikke hovmoder os over for andre.

Sp.: Hvad forjætter Herren de sagtmodige?

Sv.: Det, at de „skal arve Jorden“.

Sp.: Hvorledes maa denne Forjættelse forstaas?

Sv.: Med Hensyn til Christi Bekendere i Almindelighed er det en Forjættelse, som bogstaveligt er gaaet i Opfyldelse: thi de stedse sagtmodige Christne har, i Stedet for ved Hedningernes Grusomhed at blive udryddet, arvet denne Verden, som Hedningerne forhen havde i deres Besiddelse.

Men denne Forjættelses videre Betydning baade med Hensyn til alle Christne i Almindelighed og til enhver af dem i Særdeleshed er den, at de, efter Psalmistens Udsagn, skal erholde en Arv i de levendes Land, hist, hvor man lever og ikke dør, d. v. s., at de skal opnaa den evige Salighed. Ps. XXVII, 13.

Om det fjerde Salighedsbud.

Sp.: Hvilket er Herrens fjerde Salighedsbud?

Sv.: De, som vil blive salige, maa „hungre og tørste efter Retfærdighed“.

Sp.: Hvad maa der forstaas ved Udtrykket „Retfærdighed“?

Sv.: Endskønt man ved dette Udtryk kan forstaa enhver Dyd, som en Christen maa længes efter som efter Mad og Drikke, saa maa her dog særlig forstaas den Retfærdighed, om hvilken der er talt i Daniels Forjættelse: „Der skal bringes den evige Retfærdighed“, d. v. s. Retfærdiggørelse af det for Gud skyldige Menneske formedelst Naaden og Troen paa Jesum Christum. Dan. IX, 24.

Om denne Retfærdighed siger Apostelen Paulus: „Guds Retfærdighed ved Jesu Christi Tro, for Alle og over Alle, som tro; thi der er ikke Forskel. Alle have jo syndet, og dem fattes Ære for Gud, og de blive retfærdiggjorte uforskyldt af hans Naade ved den Forløsning, som er i Christus Jesus, hvilken Gud har fremstillet til en Forsoning formedelst Troen paa hans Blod for at vise sin Retfærdighed ved de forhen begangne Synders Forladelse.“ Rom. III, 22—25.

Sp.: Hvem er det, som hungrer og tørster efter Retfærdighed?

Sv.: De, som, uagtet deres Iver efter at gøre det gode, ikke holder sig for retfærdige, ikke stoler paa sine gode Gerninger, men anser sig for Syndere og Skyldnere over for Gud, og som ved Troens Bøn og Længselen efter Troen ligesom efter den aandelige Mad og den aandelige Drikke hungrer og tørster efter den naadefulde Retfærdiggørelse formedelst Jesus Christus.

Sp.: Hvad forjætter Herren dem, som hungrer og tørster efter Retfærdighed?

Sv.: Det, at de „skulle mættes“.

Sp.: Hvad betyder her „Mættelse“?

Sv.: Ligesom legemlig Mættelse for det første stiller Hungeren og Tørsten og for det andet styrker Legemet ved Næring, saaledes betyder den aandelige Mættelse for det første den benaadede Synders indre Beroligelse og for det andet Opnaaelsen af den Kraft til at gøre det gode, som skænkes af den retfærdiggørende Naade. Men den fuldkomne Mættelse af Sjælen, som var skabt til at nyde uendelige Goder, skal iøvrigt først finde Sted i det evige Liv i Overensstemmelse med Psalmistens Udsagn: „Jeg skal mættes ved din Skikkelse, naar din Herlighed bliver aabenbaret.“ Ps. XVII, 15.

Om det femte Salighedsbud.

Sp.: Hvilket er Herrens femte Salighedsbud?

Sv.: De, som vil blive salige, maa være „barmhertige“.

Sp.: Hvorledes skal man opfylde dette Bud?

Sv.: Ved Barmhertighedens timelige og aandelige Gerninger; thi, som den hellige Chrysostomus siger, der er „mangfoldige Slags Barmhertighed, og meget omfattende er dette Bud.“ Ov. Mth. Tal. 5.

Sp.: Hvilke er „Barmhjertighedens timelige Gerninger“?

- Sv.: 1. at bespise den hungrige;
 2. at give den tørstende at drikke;
 3. at klæde den nøgne eller den, som mangler den nødvendige, anstændige Paaklædning;
 4. at besøge den fangne;
 5. at besøge den syge, at tjene ham og at være ham behjælpelig enten til hans Helbredelse eller til, at han christeligt forbereder sig til Døden;
 6. at huse den fremmede og yde ham Vederkvægelse;
 7. at begrave den, som dør i Fattigdom.

Sp.: Hvilke er „Barmhjertighedens aandelige Gerninger“?

- Sv.: 1. ved Formaning „at omvende en Synder fra hans Vejs Vildfarelse“. Jak. V, 20.
 2. at undervise den uvidende i Sandheden og i det gode;
 3. i rette Tid at give sin Næste et godt Raad, naar han befinder sig under trykkende Forhold eller i en ham ubevidst Fare;
 4. at bede til Gud for ham;
 5. at trøste den bedrøvede;
 6. ikke at gengælde det onde, som andre tilføjer os, med ondt;
 7. gerne at tilgive dem, som fornærmer os.

Sp.: Strider det ikke imod Budet om Barmhjertighed, naar en Forbryder lovmæssigt bliver straffet?

Sv.: Aldeles ikke, naar det sker i Overensstemmelse med Pligt og i et godt Øjemed, d. v. s. for at forbedre ham eller for at beskytte andre imod hans Forbrydelser.

Sp.: Hvad forjætter Herren de barmhjertige?

Sv.: Det, at „dem skal vederfares Barmhjertighed“.

Sp.: Hvilken Barmhertighed menes her?

Sv.: Befrielse fra den evige Fordømmelse for Syndens Skyld paa Dommens Dag.

Om det sjette Salighedsbud.

Sp.: Hvilket er Herrens sjette Salighedsbud?

Sv.: De, som vil blive salige, maa være rene af Hjertet.

Sv.: Er Renhed af Hjertet ikke det samme som Hjertets Enfold?

Sv.: Hjertets Enfold eller Oprigtighed, i Følge hvilken Mennesket aldrig fremhykler det gode Sindelag, naar han ikke bærer det i Hjertet, men aabenbarer sit Hjertes gode Sindelag i gode Handlinger, er kun den laveste Grad af Hjertets Renhed. Denne sidste opnaar Mennesket ved en stadig og utrættelig Kamp i Vaagen over sig selv, idet han fjerner fra sit Hjerte ethvert lovstridigt Ønske, enhver lovstridig Tanke og enhver alt for stor Hengivenhed til det jordiske og stedse bevarer i Hjertet Ihukommelsen af Gud og vor Herre Jesus Christus i Tro og Kærlighed.

Sp.: Hvad forjætter Herren dem, som er rene af Hjertet?

Sv.: Det, at „de skulle se Gud“.

Sp.: Hvorledes maa denne Forjættelse forstaas?

Sv.: Guds Ord sammenligner Menneskets Hjerte med et Øje og tilskriver de fuldkomne Christne Forstandens oplyste Øjne. Ephes. I, 18. Ligesom det rene Øje er i Stand til at se Lyset, saaledes er ogsaa det rene Hjerte i Stand til at skue Gud. Men Skuet af Guds Aasyn er Kilden til den evige Salighed. Forjættelsen om at se Gud er derfor Forjættelsen om den evige Saligheds højeste Grad.

Om det syvende Salighedsbud.

Sp.: Hvilket er Herrens syvende Salighedsbud?

Sv.: De, som vil blive salige, maa være „fredsomme-lige“.

Sp.: Hvorledes maa man opfylde dette Bud?

Sv.: Vi maa venligt omgaas alle Mennesker og ikke give dem Foranledning til Uenighed; men er der opstaaet Uenighed, saa maa vi bilægge den saa snart som muligt, endog med Opgivelse af vor Ret, forsaavidt det ikke strider imod Pligten og ikke skader nogen; desuden maa vi bestræbe os for at forsone andre, som nærer Fjendskab til hinanden, forsaavidt det lader sig gøre; men er det umuligt, saa maa vi bede til Gud om deres Forsoning.

Sp.: Hvad forjætter Herren de fredsommelige?

Sv.: Det, at „de skulle kaldes Guds Børn“.

Sp.: Hvad betegner denne Forjættelse?

Sv.: Den betegner den høje Værdi af Fredstifternes Gerning saavel som den høje Løn, der er forbeholdt dem. Da de i deres Bestræbelse efterligner den enbaarne Guds Søn, som kom til Jorden for at forsone det syndige Menneske med Guds Retfærdighed, saa forjættes der dem derfor det naadefulde Navn af Guds Børn og uden Tvivl den til dette Navn svarende Grad af Salighed.

Om det ottende Salighedsbud.

Sp.: Hvilket er Herrens ottende Salighedsbud?

Sv.: De, som vil blive salige, maa være rede til „at lide Forfølgelse for Retfærdigheds Skyld“ uden at begaa Forræderi imod den.

Sp.: Hvilke Egenskaber kræver dette Bud?

Sv.: Sandhedskærlighed, Bestandighed og Standhaftighed i Dyden, samt Mod og Taalmodighed, naar nogen, — som Følge af at han ikke vil begaa Forræderi imod Sandhed og Dyd, — kommer i Ulykke eller Fare.

Sp.: Hvad forjætter Herren dem, som lider Forfølgelse for Retfærdigheds Skyld?

Sv.: Himmeriges Rige som Vederlag for, hvad Forfølgelsen berøvede dem, paa samme Maade som Himmeriges

Rige er forjættet dem, der er fattige i Aanden, til Gengæld for deres Følelse af Mangel og Fattigdom.

Om det niende Salighedsbud.

Sp.: Hvilket er Herrens niende Salighedsbud?

Sv.: De, som vil blive salige, maa være rede til at lide Bespøttelser, Forfølgelser, Trængsler og endog Døden for Christi Navns og den sande orthodoxe Tros Skyld.

Sp.: Hvad kaldes den Daad, som dette Bud kræver?

Sv.: Martyrdommen.

Sp.: Hvad forjætter Herren os for denne Daad?

Sv.: „Megen Løn i Himmelen“, d. v. s. en særlig og høj Grad af Salighed.

Tredje Del.

Om Kærlighed.

Om Forbindelsen mellem Tro og Kærlighed.

Sp.: Hvilken Virkning og hvilke Frugter maa den sande Tro frembringe i den Christne?

Sv.: Kærlighed og de dertil svarende gode Gerninger.

„I Christus Jesus, — siger Apostelen Paulus, — gælder hverken Omskærelse eller Forhud, men Troen, som er virksom ved Kærlighed. Gal. V, 6.

Sp.: Er Troen alene, uden Kærligheden og gode Gerninger, tilstrækkelig for den Christne?

Sv.: Nej, fordi Troen uden Kærlighed og uden gode Gerninger er uvirksom og død og følgelig ikke kan føre til det evige Liv.

„Hvo, som ikke elsker sin Broder, bliver i Døden.“ 1 Joh. III, 14.

„Hvad gavner det, mine Brødre! om Nogen siger, han har Troen, men har ikke Gerninger? mon den Tro kan frelse ham? Thi ligesom Legemet er dødt uden Aand, saaledes er og Troen død uden Gerninger.“ Jak. II, 14. 26.

Sp.: Men kan man da ikke blive salig ved Kærlighed og gode Gerninger alene uden Troen?

Sv.: Det er umuligt, at et Menneske, som ikke tror paa

Gud, i Sandhed kan elske Ham. Desuden kan Mennesket, da det har lidt Skade ved Synden, ikke øve virkelig gode Gerninger, naar det ikke ved Troen paa Jesus Christus opnaar den aandelige Kraft eller Guds Naade.

„Uden Tro er det umuligt at behage Gud; thi det bør den, som kommer frem for Gud, at tro, at han er til, og at han bliver deres Belønner, som søge ham.“ Hebr. XI, 6.

„De, som holde sig til Lovens Gerninger, ere under Forbandelse, thi der er skrevet: forbandet hver den, som ikke bliver ved i alle de Ting, som ere skrevne i Lovens Bog, at han gør dem.“ Gal. III, 10.

„Thi vi vente i Aanden ved Troen den forhaabede Retfærdighed.“ Gal. V, 5.

„Thi af Guds Naade ere I frelste formedelst Troen, og det er ikke af Eder, det er Guds Gave; ikke af Gerninger, at ikke Nogen skal rose sig.“ Eph. II, 8. 9.

Sp.: Hvad skal der menes om en saadan Kærlighed, som ikke ledsages af gode Gerninger?

Sv.: En saadan Kærlighed er ikke den sande; thi den sande Kærlighed viser sig naturligvis i gode Gerninger.

Jesus Christus siger: „Hvo som har mine Befalinger og holder dem, han er den, som mig elsker. Om Nogen elsker mig, skal han holde mit Ord.“ Joh. XIV, 21. 23.

Apostelen Johannes skriver: „Thi dette er Kærlighed til Gud, at vi holde hans Bud.“ 1 Joh. V, 3.

„Lader os ikke elske med Ord, ej heller med Tunge, men i Gerning og Sandhed.“ 1 Joh. III, 18.

Om Guds Lov og Bud.

Sp.: Hvilke Midler er der til at bestemme Forskellen imellem gode og onde Gerninger?

Sv.: „Den indvortes Guds Lov“ eller Samvittig-

hedens Vidnesbyrd og „den udvortes Guds Lov“ eller Guds Bud.

Sp.: Taler den hellige Skrift om den indvortes Lov?

Sv.: Apostelen Paulus siger om Hedningerne: „De vise Lovens Gerning skreven i deres Hjerter, idet deres Samvittighed vidner med dem, og Tankerne indbyrdes anklage eller og forsvare hverandre.“ Rom. II, 15.

Sp.: Naar der er en indvortes Lov i Menneskene, hvorfor er der saa alligevel givet en udvortes Lov?

Sv.: Den er givet, fordi Menneskene ikke adlød den indvortes Lov, men lod deres sandselige og syndige Livsvandel overdøve den aandelige Lovs Røst i dem; derfor var det nødvendigt, udvortes at minde dem om samme formedelst Budene.

„Hvad skal da Loven? Den blev føjet til for Overtrædelsers Skyld.“ Gal. III, 19.

Sp.: Hvornaar og paa hvilken Maade blev den udvortes Guds Lov givet Menneskene?

Sv.: Efter at det fra Abraham nedstammende hebraiske Folk paa en underfuld Maade var bleven befriet fra Trældommen i Ægypten, saa aabenbarede Gud paa dets Vej i Ørkenen til det forjættede Land sin Nærværelse i Ild og Skyer paa Sinai Bjerg og gav det Loven igennem Moses, Israeliternes Anfører.

Sp.: Hvilke er denne Lovs vigtigste og almindelige Bud?

Sv.: Følgende ti, som var skrevne „paa to Stentavler“:

1. Jeg er Herren din Gud; du skal ikke have andre Guder for mig.

2. Du skal ikke gøre dig udskaaret Billede eller nogen Lignelse efter det, som er i Himme­ len oventil, eller det paa Jorden nedentil, eller

det, som er i Vandet, under Jorden. Du skal ikke tilbede dem og ikke tjene dem.

3. Du skal ikke tage Herren din Guds Navn forfængeligen.

4. Kom Sabbatens Dag ihu, at du holder den hellig. Sex Dage skal du arbejde og gøre al din Gerning, men den syvende Dage er Sabbat for Herren din Gud.

5. Ær din Fader og din Moder, paa det at det maa gaa dig vel, og du maa længe leve paa Jorden.

6. Du skal ikke ihjelslaa.

7. Du skal ikke bedrive Hoer.

8. Du skal ikke stjæle.

9. Du skal ikke sige falske Vidnesbyrd imod din Næste.

10. Du skal ikke begære din Næstes Hustru; du skal ikke begære din Næstes Hus eller hans Svend eller hans Pige eller hans Oxe eller hans Asen eller Noget, som hører din Næste til. 2 Mos. XX, 1—17.

Sp.: Naar disse Bud blev givne til det israelitiske Folk, skal saa ogsaa vi handle efter dem?

Sv.: Ja; thi de er i deres Væsen ikke andet end den Lov, som, ifølge Apostelen Paulus' Ord, „er skreven“ i alle Menneskers „Hjerner“, for at alle skal handle efter den.

Sp.: Har Jesus Christus lært, at man skal handle efter de ti Bud?

Sv.: Han har befalet at holde Budene for at opnaa det evige Liv og lærte at forstaa og opfylde dem fuldkomnere, end de var forstaaet før Ham. Mth. XIX, 17 og c. V.

Om Budenes Fordeling paa to Tavler.

Sp.: Hvad betyder det, at de ti Bud er fordelt paa „to Tavler“?

Sv.: Det betyder, at der i dem indeholdes „to Slags Kærlighed“, nemlig: Kærligheden „til Gud“ og Kærligheden „til Næsten“, og at der derfor foreskrives to Slags Pligter.

Sp.: Har Jesus Christus sagt noget herom?

Sv.: Da Han blev spurgt om, hvilket der var det store Bud i Loven, svarede Han: „Du skal elske Herren din Gud i dit ganske Hjerte, og i din ganske Sjæl, og i dit ganske Sind. Dette er det første og store Bud. Men det andet er ligesom dette: du skal elske din Næste som dig selv. Af disse to Bud hænger al Loven og Propheterne.“ Mth. XXII, 36—40.

Sp.: Er alle Mennesker vor „Næste“?

Sv.: Ja; thi alle er de den ene Guds Skabninger og stammer fra eet Menneske. Men vore Trosfæller er os dog dobbelt nær som Børn af den ene himmelske Fader i Troen paa Jesus Christus.

Sp.: Hvorfor er der ikke ogsaa et Bud om Kærligheden „til os selv“?

Sv.: Fordi ogsaa uden noget Bud, allerede af Naturen, „hadede Ingen nogensinde sit eget Kød, men føder og vederkvæger det.“ Ephes. V, 29.

Sp.: Hvilken Rækkefølge maa der være i Kærligheden „til Gud“, „til Næsten“ og „til os selv“?

Sv.: Sig selv maa man kun elske for Guds og tildels for Næstens Skyld; Næsten maa man elske for Guds Skyld; men Gud maa man elske for Hans egen Skyld og over alt andet. Kærligheden til sig selv maa man ofre for Kærligheden til Næsten; men Kærligheden til sig selv og til Næsten maa man bringe som Offer for Kærligheden til Gud.

„Ingen har større Kærlighed end denne, at En sætter sit Liv til for sine Venner.“ Joh. XV, 13.

„Hvo, som elsker Fader eller Moder mere end mig, er mig ikke værd; og hvo, som elsker Søn

eller Datter mere jend mig, er mig ikke værd.“
Mth. X, 37.

Sp.: Naar den hele Lov indeholdes i „de to“ Bud, hvorfor blev de saa alligevel fordelt i „de ti“ Bud?

Sv.: For tydeligere at fremstille vore Pligter imod Gud og vor Næste.

Sp.: I hvilke Bud foreskrives „Pligterne imod Gud“?

Sv.: I de første fire.

Sp.: Hvilke Pligter er det?

Sv.: I det første Bud foreskrives „at kende og dyrke“ den sande Gud;

i det andet: at fly „den usande“ Gudsdyrkelse;

i det tredje: endog ikke „ved et Ord“ at krænke Ærefrygten for Gud;

i det fjerde: at holde Orden i Gudsdyrkelsens „Tid og Handlinger“.

Sp.: I hvilke Bud foreskrives „Pligterne imod Næsten“?

Sv.: I de sidste sex.

Sp.: Hvilke Pligter er det?

Sv.: I det femte Bud foreskrives at elske og „ære“ dem af vore Medmennesker, som staar os særlig nær, at begynde med Forældrene;

i det sjette: ikke at skade vor Næstes „Liv“;

i det syvende: ikke at skade hans Sæders „Renhed“;

i det ottende: ikke at skade hans „Ejendom“;

i det niende: ikke at skade ham „ved Ord“;

i det tiende: ikke „at ønske“ at skade ham.

Sp.: Indeholdes ikke ogsaa „Pligterne imod os selv“ i de ti Bud?

Sv.: Disse Pligter indeholdes i Budene om Pligterne imod Næsten; thi vi maa elske vor Næste som os selv.

Om det første Bud.

Sp.: Hvad betyder Ordene: „Jeg er Herren din Gud“?

Sv.: Ved disse Ord henviser Gud til sig selv og befaler følgelig Mennesket „at kende“ Gud Herren.

Sp.: Hvilke særlige Pligter kan man aflede fra Befalingen om at kende Gud?

Sv.: 1. Man maa beflitte sig „paa Gudserkendelse“ som paa den vigtigste af alle Erkendelser.

2. Man maa med Opmærksomhed høre i Kirken „Prædikerne“ om Gud og Hans Gerninger samt føre „andægtige Samtaler“ herom hjemme.

3. Man maa læse og høre oplæse de Bøger, som underviser i Gudserkendelsen, frem for alt „den hellige Skrift“ og dernæst „de hellige Fædres Skrifter“.

Sp.: Hvad foreskrives i Ordene: „du skal ikke have andre Guder for mig“?

Sv.: Der foreskrives det, at vi maa henvende os til og holde os til den ene sande Gud eller, hvad der er det samme, med Ærefrygt dyrke Ham.

Sp.: Hvilke Pligter henhører til „den indvortes Gudsdyrkelse“?

Sv.: 1. „At tro“ paa Gud;

2. „at vandre for Guds Aasyn“, d. v. s. stedse at ihukomme Gud og i alt at handle med Agtpaagivenhed, thi Han ser ikke alene vore Gerninger, men ogsaa vore skjulteste Tanker;

3. „at frygte Gud“ eller at have Ærefrygt for Ham, d. v. s. at holde den himmelske Faders Vrede for den største Ulykke, som kan ramme os, og derfor at bestræbe os for ikke at opægge Hans Vrede;

4. „at haabe“ paa Gud;

5. „at elske“ Gud;

6. „at lyde“ Gud, d. v. s. stedse at være rede til at

gøre det, som Han befaler, og ikke at knurre, naar Han ikke gør det, som vi selv ønsker;

7. „at tilbede“ Gud som det højeste Væsen;

8. „at lovprise“ Gud som den i højeste Grad fuldkomne;

9. „at takke“ Gud som Skaberen, Forsynet og Frelseren;

10. „at anraabe“ Gud som den algode og almægtige Hjælper i alle vore gode Gerninger.

Sp.: Hvilke Pligter henhører til „den udvortes“ Gudsdyrkelse?

Sv. 1: „At forkynde“ Gud, d. v. s. at bekende, at Han er vor Gud, og ikke at fornægte Ham, om vi end ogsaa skulde lide og dø for denne Bekendelses Skyld;

2. at overvære „den offentlige Gudstjeneste“, som er anordnet af Gud og indrettet af den orthodoxe Kirke.

Sp.: For nøjagtigere at forstaa og opfylde det første Bud er det desuden nødvendigt at vide, hvilke Synder der er imod dette?

Sv.: 1. „Ugudelighed“, naar Mennesker, som Psalmisten med Rette kalder Daarer, siger i deres Hjerter for at befri sig fra Frygt for Guds Dom: „der er ingen Gud“. Ps. XIV, 1.

2. „Flerguderi“, naar man anerkender flere formentlige Guddomme i Stedet for een Gud.

3. „Vantro“, naar man vel anerkender, at Gud er til, men dog ikke tror paa Hans Forsyn og Aabenbaring.

4. „Vrangtro“ eller Kæteri, naar Menneskene med Troslæren sammenblander Lærdomme, som er imod den guddommelige Sandhed.

5. „Schisma“, naar man egenmægtig fraviger Enheden i Gudsdyrkelsen og Guds orthodoxe katholske Kirke.

6. „Apostasi“, naar man frafalder den sande Tro af Frygt for Mennesker eller af Hensyn til denne Verdens Goder.

7. „Fortvivlelse“, naar man aldeles ikke haaber paa at opnaa Naade og Salighed af Gud.

8. „Trolddom“, naar man opgiver Troen paa Guds Magt og tror paa skabte Væseners, særligt de onde Aanders, hemmelige og for en stor Del onde Kræfter samt søger at virke ved disse.

9. „Overtro“, naar man tror, at en eller anden almindelig Ting har en guddommelig Kraft, og har Tillid til denne i Stedet for til Gud eller har Frygt for den; naar man, til Exemp., tror paa en eller anden gammel Bog og mener, at kun ved denne og ikke ved en ny kan man opnaa Salighed, endskønt den nye indeholder den samme Lære og de samme Bønner.

10. „Dovenskab“ med Hensyn til Religions-Undervisningen, Bønnen og den offentlige Gudstjeneste.

11. „Større Kærlighed til en Skabning end til Gud“.

12. „Øjentjeneste“, naar man søger at behage Mennesker saaledes, at man herved forsømmer at behage Gud.

13. „Overvættes Tillid til Mennesker“, naar man forlader sig paa sine egne eller andre Menneskers Evner og Kræfter, men ikke paa Guds Naade og Bistand.

Sp.: Hvorfor maa man mene, at Øjentjeneste og den overvættes Tillid til Mennesker strider imod det første Bud?

Sv.: Fordi det Menneske, som vi søger at behage og haaber paa, indtil vi glemmer Gud, for os paa en Maade er „en anden Gud“ i Stedet for den sande Gud.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om Øjentjeneste?

Sv.: Apostelen Paulus siger: „Dersom jeg endnu tækkedes Mennesker, da var jeg ikke Christi Tjener.“ Gal. I, 10.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om den overvættes Tillid til Mennesker?

Sv.: „Saa siger Herren: forbandet er den Mand, som forlader sig paa Mennesket og holder Kød for sin Arm, og hvis Hjerte viger fra Herren.“ Jer. XVII, 5.

Sp.: Hvorledes maa Mennesket handle imod „sig selv“ for des bedre at kunne opfylde sine Pligter imod Gud?

Sv.: Han maa fornægte sig selv.

„Hvo, som vil komme efter mig, — siger Jesus Christus, — han skal fornægte sig selv.“ Mrk. VIII, 34.

Sp.: Hvad vil det sige „at fornægte sig selv“?

Sv.: Basilus den store forklarer det saaledes: „Sig selv fornægter den, som har afført sig det gamle Menneske, der fordærves ved bedragelige Lyster, med dets Gerninger og tillige fornægter al den Kærlighed til Verdens Goder, som kan være ham til Hindring i hans fromme Forsætter. Den fuldkomne Selvfornægtelse bestaar deri, at man for ikke at sætte noget Haab til sig selv opgiver endog Kærlighed til Livet selv og anser sig for dødsdømt.“ Udførl. Reg. Sv. 8.

Sp.: Hvilken Trøst kan Mennesket have, naar det ved at fornægte sig selv giver Afkald paa mange naturlige Glæder?

Sv.: Naadens Trøst, den guddommelige, som endog Lidelser ikke kan forbitte.

„Thi ligesom Christi Lidelser komme overflødig over os, saaledes er og vor Trøst overflødig ved Christus.“ 2 Cor. I, 5.

Sp.: Naar det første Bud foreskriver med Ærefrygt at dyrke een Gud, er det saa foreneligt med dette Bud „at dyrke Englene og de hellige Mennesker“?

Sv.: Deres rette Dyrkelse lader sig fuldstændig forene med dette Bud; thi vi ære i dem Guds Naade, som bor og virker i dem, og ved deres Hjælp beder vi om Guds Bistand.

Om det andet Bud.

Sp.: Hvad er „det udskaarne Billede“, om hvilket der tales i det andet Bud?

Sv.: Der forklares i Budet selv, at det udskaarne Billede eller Idol er en Afbildning af en Skabning, som er i Himmelen eller paa Jorden eller i Vandet, hvilken man tilbeder og tjener i Stedet for Gud.

Sp.: Hvad forbyder altsaa det andet Bud?

Sv.: Det forbyder at tilbede Afgudsbilleder, da disse er indbildte Guddomme og falske Guders Afbildninger.

Sp.: Forbydes det ikke herved ogsaa at holde et hvilket som helst helligt Billede i Ære?

Sv.: Aldeles ikke. Det er indlysende deraf, at den samme Moses, gennem hvem Gud har givet det Bud, som forbyder Afgudsbilleder, samtidig af Gud modtog Befaling til at opstille Cherubernes hellige Billeder af Guld i Tabernaklet — eller Jødernes bevægelige Tempel — og netop i den indre Del af Templet, mod hvilken Folket vendte sig ved Guds tilbedelsen.

Sp.: Hvorfor fortjener dette Exempel, at den orthodoxe christelige Kirke lægger Mærke til det?

Sv.: Fordi det forklarer Lovmæssigheden af den orthodoxe Kirkes Regel: at holde de hellige Ikoner i Ære.

Sp.: Hvad er Ikoner?

Sv.: Ordet „Ik on“ er græsk og betyder „Billede“ eller Afbildning. I den orthodoxe Kirke benævnes med dette Navn de hellige Billeder af Gud, som blev Kød, vor Herre Jesus Christus, samt af Hans alhellige Moder og Hans Hellige.

Sp.: Er Regelen at holde de hellige Billeder i Ære forenelig med det andet Bud?

Sv.: Den kunde kun i det Tilfælde have været uforenelig dermed, naar man havde villet tilbede dem som Guder. Men det strider aldeles ikke imod dette Bud at holde Ikoner i Ære som hellige Billeder og benytte dem til andægtigt at mindes Guds og Hans Helliges Gerning; thi Ikoner er i dette Tilfælde ikke andet end Bøger, beskrevne med Per-

soner og forskellige Genstande i Stedet for med Bogstaver.
Se Greg. d. stores Brev. lib. 9, Epist. 9, til Bisk. Serenius.

Sp.: Hvilket Sindelag maa man have, naar man viser
Ikonerne Ærefrygt?

Sv.: Hvo, som ser paa dem, maa opløfte sine aandelige
Øjne til Gud og de Hellige, som er fremstillet derpaa.

Sp.: Hvad kaldes i Almindelighed Synderne imod det
andet Bud?

Sv.: „Afguderi.“

Sp.: Er der ikke andre Synder imod det andet Bud?

Sv.: Foruden det grove Afguderi er der endnu et mindre
grovt, til hvilket henhører:

1. „Gerrighed“;
2. „Fraadseri, Fylderi og Drukkenskab“;
3. „Hoffærdighed“, hvortil ogsaa henhører „Pra-
leri“.

Sp.: Hvorfor henhører Gerrighed til Afguderi?

Sv.: Apostelen Paulus siger udtrykkeligt, at Gerrighed
er Afgudsdyrkelse. Col. III, 5. Thi det gerrige Men-
neske sætter Rigdom over Gud.

Sp.: Naar det andet Bud forbyder Gerrighed, hvad be-
lærer det os saa derved om?

Sv.: Nøjsomhed og Gavmildhed.

Sp.: Hvorfor henhører Fraadseri til Afguderi?

Sv.: Fordi de, som tjener Bugen, holder mere af de sand-
selige Glæder end af alt andet, hvisaarsag ogsaa Apostelen
siger, at „deres Gud er Bugen“ eller med andre Ord,
at Bugen er deres Afgud. Philip. III, 19.

Sp.: Naar det andet Bud forbyder Fraadseri, hvad be-
lærer det os saa derved om?

Sv.: „Afholdenhed og Faste.“

Sp.: Hvorfor henhører Hoffærdighed og Praleri til Afguderi?

Sv.: Fordi den hoffærdige har højere Tanker om sine Evner og Fortrin end om alt andet, og de er altsaa hans Afgud; men Praleren ønsker desuden, at andre ogsaa skal ære denne Afgud. Et saadant hoffærdigt og pralende Sindelag viste sig ogsaa paa synlig Maade hos den babyloniske Konge Nabuchodonosor, som lod sit eget gyldne Billede opstille som Afgud og befalede at tilbede det. Se Daniel c. III.

Sp.: Er der ikke en Last endnu, som er nærbeslægtet med Afguderi?

Sv.: En saadan Last er Hyklæri, naar man nemlig benytter Fromhedens udvortes Gerninger, til Exemp. Faste og Ceremoniernes strænge Opfyldelse, til derved at opnaa Mængdens Agtelse uden samtidig at tænke paa sit Hjertes Forbedring. Mth. VI, 5—7.

Sp.: Naar det andet Bud forbyder Hoffærdighed, Praleri og Hyklæri, hvad belærer det os saa derved om?

Sv.: Ydmyghed og Udøvelse af gode Gerninger i Løndom.

Om det tredje Bud.

Sp.: Hvorledes tages Guds Navn forfængeligen?

Sv.: Det tages forfængeligen eller bruges unødvendigt, naar det benyttes i unyttige og forfængelige Samtaler, og endnu mere unødvendigt, naar det udtales „falsk“ eller „med Krænkelser af Ærefrygten“.

Sp.: Hvilke Synder forbydes i det tredje Bud?

Sv.: 1. „Gudsbespottelse“ eller frække Yttringer imod Gud;

2. „Knurren imod Gud“ eller Klager mod Hans Forsyn;

3. „Religionsspotteri“, naar de hellige Ting bliver gjort til Latter eller bespottes;

4. „Uagtsomhed i Bønnen“;
5. „Mened“, naar man med Ed bekræfter noget som sandt, endskønt man véd, at det er usandt.
6. „Edskrænkelse“, naar man ikke holder en retmæssigt og lovmæssigt aflagt Ed;
7. „Krænkelse af Løfter“, som man har gjort Gud;
8. „Sværgen“ eller letsindig Anvendelse af Ed i almindelige Samtaler.

Sp.: Er der i den hellige Skrift ikke et særligt Forbud imod Sværgen i Samtaler?

Sv.: Frelseren siger: „Men jeg siger Eder, at I skulle aldeles ikke sværge. Men Eders Tale skal være ja, ja, nej, nej; men hvad der er over dette, er af det onde.“ Mth. V, 34. 37.

Sp.: Forbydes ikke ogsaa herved enhversomhelst „Ed i borgerlige Anliggender“?

Sv.: Apostelen Paulus siger: „Mennesker sværge jo ved en Større, og Eden er dem en Ende paa al Tvist, til Stadfæstelse. Hvorfor, da Gud vilde ydermere vise Forjættelsens Arvinger sit Raads Uforanderlighed, føjede han en Ed dertil.“ Hebr. VI, 16. 17.

Heraf maa man slutte, at naar Gud selv benyttede Eden til urokkelig Bekræftelse, er det saa meget desto mere ikke blot tilladeligt for os at aflægge Ed, men i nogle vigtige og nødvendige Tilfælde, naar vi nemlig bliver opfordret dertil af Øvrigheden, er det endog vor Pligt at aflægge den med Andagt og det faste Forsæt, paa ingen Maade at krænke den.

Om det fjerde Bud.

Sp.: Hvorfor paabydes det netop at hellige „den syvende“ og ikke en anden Dag til Gud?

Sv.: Fordi Gud skabte Verden i sex Dage og hvilede paa den syvende Dag fra al sin Gerning, som Han havde gjort.

Sp.: Helligholdes „Sabbaten“ i den christelige Kirke?

Sv.: Den helligholdes ikke som en fuldkommen Festdag; men til Minde om Verdens Skabelse og til Fortsættelse af dens oprindelige Helligholdelse bliver den dog fremhævet frem for de andre Dage ved Lettelse af Fasten.

Sp.: Men hvorledes opfyldes da det fjerde Bud i den christelige Kirke?

Sv.: Ogsaa der helligholdes efter hver sjette Dag den syvende, dog ikke den sidste af de syv Dage eller Sabbaten, men den første Dag i hver Uge eller „Opstandelsens Dag“.

Sp.: Fra hvilken Tid af helligholdes Opstandelsens Dag?

Sv.: Fra selve Christi Opstandelse.

Sp.: Omtales der i den hellige Skrift en Fest for Opstandelsesdagen?

Sv.: I de hellige Apostlers Gerningers Bog omtales Disciplenes, d. v. s. de Christnes, Forsamling „paa den første af Sabbaterne“, d. v. s. paa den første Dag i Ugen eller paa Opstandelsens Dag „for at bryde Brødet“, d. v. s. for at forrette Nadverens Sacramente. Ap. Gern. XX, 7.

Sp.: Maa der ikke forstaas noget mere ved Navnet „den syvende Dag“ eller Sabbaten?

Sv.: Ligesom man i den gamle Pagts Kirke ved Navnet Sabbat ogsaa forstod de andre Dage, som var bestemte til Højtid eller til Faste, for Ex. Paaskedagen og Forsoningsdagen; saaledes maa man ogsaa i den christelige Kirke foruden Opstandelsesdagen helligholde de andre „Fest- og Fastedage“, hvilke er indsatte til Guds Forherligelse og til Ære for den alhellige Guds Moder og de øvrige Hellige. Se Orthod. Trosbek. Del 3, Sp. 60; Del 1, Sp. 88.

Sp.: Hvilke Festdage er de vigtigste?

Sv.: De, der er indsatte til Minde om de vigtigste Begivenheder, som vedkommer den for os saliggørende Guds Søns Kødblivelse og Guddommens Aabenbaringer, og dernæst de Festdage, der er indsatte til Ære for den alhellige Guds Moder, som har tjent Kødblivelsens Mysterium. Disse er følgende:

1. Den alhellige Guds Moders Fødselsdag.
2. Dagen for hendes Indførelse i Templet.
3. Bebudelsens Dag, d. v. s. Dagen til Minde om det Budskab, som Engelen bragte den alhellige Jomfru om, at hun skulde føde Guds Søn.
4. Christi Fødselsdag.
5. Christi Daabsdag og samtidig den alhelligste Treenigheds Theophani.
6. Herrens Fremstilling i Templet.
7. Herrens Forklaring.
8. Herrens Indtog i Jerusalem.
9. Paasken eller Christi Opstandelses Festdag, — Festernes Festdag, Indledningen til den evige Festdag, den evige Salighed.
10. Herrens Himmelfart.
11. Pinsedag, — til Minde om den Helligaands Nedstigning og samtidig til den alhelligste Treenigheds Forherligelse.
12. Dagen for Ophøjelsen af Herrens Kors, som blev fundet af Kejserinde Helene.
13. Mariæ Himmelfart (Dagen for den alhellige Guds Moders Hensoven).

Sp.: Hvilken Faste er den vigtigste?

Sv.: „Den store Faste“ eller den hellige Quadragesima.

Sp.: Hvorfor kaldes den „Quadragesima“?

Sv.: Fordi den vedvarer fyrretyve Dage foruden Christi Lidelses Uge (den stille Uge).

Sp.: Hvorfor blev den store Fastes Varighed fastsat til fyrretyve Dage?

Sv.: Efter Jesu Christi eget Exempel, idet Han fastede fyrretyve Dage. Mth. IV, 2.

Sp.: Hvorfor er det fastsat at faste „Onsdag og Fredag“?

Sv.: Onsdag: til Minde om vor Herres Jesu Christi Overgivelse til Lidelsen, Fredag: til Minde om Hans Lidelse og Død.

Sp.: Hvorfor er der anordnet Fastetider før Julefesten, før den hellige Guds Moders Himmelfart og før de hellige Apostles Fest?

Sv.: De første to for ved den forberedende Øvelse i Afholdenhed at ære de derpaa følgende Festdage: Dagen for Christi Fødsel og for den hellige Guds Moders Himmelfart; men den sidste tillige for at efterligne Apostlene, som fastede, da de forberedte sig til at forkynde Evangeliet. Ap. Gern. XIII, 3.

Sp.: Hvorledes maa man tilbringe Festdagene ifølge Budet?

Sv.: For det første maa man ikke paa disse Dage arbejde eller befatte sig med verdslige Anliggender; for det andet maa man helligholde dem, d. v. s. anvende dem til hellige og aandelige Beskæftigelser til Guds Ære.

Sp.: Hvorfor er det forbudt at arbejde paa Festdagene?

Sv.: For desto mere uhindret at kunne anvende dem til hellige og gudvelbehagelige Gerninger.

Sp.: Hvad sømmer det sig navnlig at gøre paa Festdage?

Sv.: 1. At besøge Kirken for at overvære den offentlige Gudstjeneste og Undervisningen i Guds Ord;

2. ogsaa hjemme at beskæftige sig med Bøn og opbyggelig Læsning eller Samtale;

3. at hellige til Gud en Del af sin Ejendom og anvende den til Kirkens og dens Tjeneres Fornødenheder og

til Godgørenhed mod de fattige, at besøge de syge og Fangerne samt at øve andre Gerninger af christelig Kærlighed.

Sp.: Maa man da ikke ogsaa øve saadanne Gerninger paa Arbejdsdage?

Sv.: Jo, naar man kan gøre det. Men den, som hindres deri ved Arbejde, maa i det mindste helligholde Festdagene ved saadanne Gerninger. Man maa imidlertid ubetinget bede hver Dag om Morgenen og om Aftenen, før og efter Middags- og Aftensmaaltidet samt saa vidt muligt ved Begyndelsen og Tilendebringelsen af ethvert Arbejde.

Sp.: Hvad maa man mene om dem, som paa Helligdagene tillader sig letfærdige Lege og Forlystelser, verdslige Sange og Umaadelighed i Mad og Drikke?

Sv.: Slige Mennesker vanhelliger Festdagene; thi naar allerede uskyldige og for det timelige Liv nyttige Arbejder ikke sømmer sig for disse hellige Dage, saa sømmer sig endnu mindre unyttige, syndige og forargelige Gerninger.

Sp.: Naar det fjerde Bud taler om sex Arbejdsdage, fordømmer det saa ikke dem, som ingenting bestiller?

Sv.: Det fordømmer uden Tvivl dem, som paa Søndagene ikke befatter sig med de til deres Kald svarende Beskæftigelser, men tilbringer deres Tid i Ørkeløshed og med Adspredelser.

Om det femte Bud.

Sp.: Hvilke særlige Pligter foreskriver det femte Bud med Hensyn til Forældre ved det almindelige Udtryk „at ære dem“?

Sv.: 1. „Ærbødigt at omgaas“ dem;
 2. „at adlyde“ dem;
 3. „at ernære“ og pleje dem i Sygdom og Alderdøm;
 4. „at bede“ for deres Sjæls Frelse efter deres Død saavel som i deres Levetid og nøje at opfylde deres „sid-

ste Vilje“, naar den ikke strider imod de guddommelige og borgerlige Love. Se 2 Mak. XII, 43. 44; Jerem. XXXV, 18. 19; Joh. fra Dam. Tal. om d. hens.

Sp.: Hvad maa der menes om Betydningen af at synde imod den Ærbødighed, som vi skylder Forældrene?

Sv.: Lige saa let og naturligt det er at elske og ære Forældrene, hvem vi skylder vort Liv, lige saa svær er den Synd, som bestaar i Uærbødighed imod dem. Der var derfor sat Dødsstraf i Moseloven for Bespottelse imod Faderen og Moderen. Se 2 Mos. XXI, 16.

Sp.: Hvorfor er der fortrinsvis til Budet om at ære Forældrene føjet Forjættelsen om Velfærd og et langt Liv?

Sv.: For ved denne iøjnefaldende Belønning desto stærkere at anspore til Opfyldelsen af det Bud, paa hvilket først og fremmest Familielivets Orden og tillige ethvert Samlivs Orden hviler.

Sp.: Paa hvilken Maade bliver denne Forjættelse opfyldt?

Sv.: De gamle Patriarkers eller Stamfædres Exempel yder Vidnesbyrd om, at Gud tildeler Forældrenes Velsignelse en særlig Kraft. Se 1 Mos. XXVII. Faderens Velsignelse befæster Børnenes Huse. Sir. III, 8. Gud beskytter efter sit højst vise og retfærdige Forsyn særlig deres Liv og begrundet deres Lykke paa Jorden, som ærer deres Forældre; men som en fuldkommen Belønning for den fuldkomne Dyd skænker Han dem det udødelige og salige Liv i det himmelske Fædreland.

Sp.: Hvorfor bliver i de Bud, som foreskriver Kærlighed til Næsten, frem for alt Forældrene omtalt?

Sv.: Fordi Forældrene naturligvis er os nærmere end Nogensomhelst anden.

Sp.: Kan der ved Navnet „Forældrene“ i det femte Bud ikke ogsaa forstaas nogen anden?

Sv.: Man maa herved ogsaa forstaa alle dem, som i visse Henseender træder os i Forældres Sted.

Sp.: Hvem træder os da i Forældres Sted?

Sv.: 1. „Kejseren og Fædrelandet“; thi Riget er een stor Familie, i hvilken Kejseren er Fader, og Under-saatterne er Kejserens og Fædrelandets Børn.

2. „De gejstlige Hyrder og Lærere“; thi formedelst Læren og Sacramenterne føder de os til det aandelige Liv og opdrager os deri.

3. „Alle de, som er ældre end vi selv.“

4. „Velgørere.“

5. „Foresatte“ paa forskellige Omraader.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om Ærbødighed imod Kejseren?

Sv.: „Hver Sjæl være de foresatte Øvrigheder underdanig; thi der er ikke Øvrighed uden af Gud, men de Øvrigheder, som ere, har Gud beskikket, saa at hvo, som sætter sig imod Øvrigheden, imodstaar Guds Anordning.“ Rom. XIII, 1. 2.

„Derfor er det fornødent at være underdanig, ikke alene for Straffens Skyld, men ogsaa for Samvittighedens.“ Rom. XIII, 5.

„Min Søn! frygt Herren og Kongen; bland dig ikke iblandt dem, der hige efter Forandringer.“ Salom. Ord. XXIV, 21.

„Saa giver Kejseren det, som Kejserens er, og Gud det, som Guds er.“ Mth. XXII, 21.

„Frygter Gud; ærer Kongen.“ 1 Petr. II, 17.

Sp.: Hvor langt maa Kærlighed til Kejseren og Fædrelandet strække sig?

Sv.: Indtil Beredvillighed til at ofre sit Liv for dem. Se Joh. XV, 13.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om Ærbødighed imod de gejstlige Hyrder og Lærere?

Sv.: „Lyder Eders Vejledere og værer dem hørige; thi de vaage over Eders Sjæle som de, der skulle gøre Regnskab, at de kunne gøre dette med Glæde og ikke sukkende; thi dette er Eder ikke gavnligt.“ Hebr. XIII, 17.

Sp.: Er der en særlig Befaling i den hellige Skrift om at ære de gamle ligesom Forældrene?

Sv.: Apostelen Paulus skriver til Timotheus: „Skæld ikke paa en Gammel, men forman ham som en Fader, de Unge som Brødre, gamle Kvinder som Mødre.“ 1 Tim. V, 1. 2.

„Du skal staa op for den Graahærdede og hædre den Gamle, og du skal frygte din Gud.“ 3 Mos. XIX, 32.

Sp.: Hvorved kan man overbevise sig om, at man maa ære Velgørere ligesom Forældrene?

Sv.: Ved Jesu Christi Exempel, idet Han „var Joseph underdanig“, omendskønt Joseph ikke var Hans kødelige Fader, men kun Hans Plejefader. Se Luc. II, 51.

Sp.: Hvilke Foresatte er der desuden, som man næst efter Forældrene maa ære ligesom disse?

Sv.: De, som i Forældres Sted bærer Omsorg for vor Opdragelse, d. v. s. Skoleforstandere og Lærere; de, som beskytter os imod Uorden og Forvirring i Samfundet, d. v. s. den civile Øvrighed; de, som ved Lovens Magt beskytter os imod Uretfærdighed, d. v. s. Dommerne; de, hvem Kejseren betror den almindelige Sikkerheds Værn og Forsvar imod Fjenden, d. v. s. den militære Øvrighed; desuden Herskaber med Henblik paa dem, som tjener dem og er dem hørige.

Sp.: Hvilke Pligter imod de forskellige Slags Øvrigheder foreskriver den hellige Skrift?

Sv.: „Betaler Alle, hvad I ere dem skyldige: den, som I ere Skat skyldige, Skat; den, som

Told, Told; den, som Frygt, Frygt; den, som Ære, Ære.“ Rom. XIII, 7.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om Tjenestefolks Ærbødighed imod deres Herskaber?

Sv.: „I Tjenere! lyder Eders Herrer efter Kødets, med Frygt og Bæven, i Eders Hjertes Enfoldighed, som Christus, ikke med Øjentjeneste, som de, der ville takkes Menneskene, men som Christi Tjenere, saa I gøre Guds Vilje af Hjertet.“ Ephes. VI, 5. 6.

„I Tjenere! værer Eders Herrer underdanige i al Ærefrygt, ikke alene de gode og billige, men ogsaa de fortrædelige.“ 1 Petr. II, 18.

Sp.: Naar den hellige Skrift foreskriver Pligter imod Forældrene, foreskriver den saa ikke ogsaa Pligter imod Børnene?

Sv.: Den foreskriver ogsaa Forældrene de til deres Stand svarende Pligter imod Børnene.

„I Fædre! opirrer ikke Eders Børn, men opføder dem i Tugt og Herrens Formaning.“ Ephes. VI, 4.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om de aandelige Hyrders Pligter imod deres aandelige Hjord?

Sv.: „Vogter Guds Hjord, som er iblandt Eder, og vaager over den, ikke tvungne, men frivillig, ikke for slet Vindings Skyld, men med Redebonhed; ikke som de, der ville herske over Herrens Arv, men som Mønstre for Hjorden.“ 1 Petr. V, 2.3.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om Foresattes og Herskabers Pligter?

Sv.: „I Herrer! beviser Tjenerne, hvad ret og billigt er, vidende, at I og have en Herre i Himlen.“ Col. IV, 1.

Sp.: Hvad er der at gøre i Tilfælde af, at Forældre eller Foresatte vil fordre noget, som er imod Troen eller mod den guddommelige Lov?

Sv.: Man maa da sige til dem, hvad Apostlene sagde til de jødiske Øvrigheder: „Dømmer selv, om det er ret for Gud at lyde Eder mere end Gud.“ Og for Troens og den guddommelige Lovs Skyld maa man lide alt, hvad saa end Følgen skal blive deraf. Ap. Gern. IV, 19.

Sp.: Hvad kaldes overhovedet den Dyd, som det femte Bud kræver?

Sv.: „Lydighed“.

Om det sjette Bud.

Sp.: Hvad forbydes i det sjette Bud?

Sv.: „At slaa ihjel“ eller berøve sin Næste Livet paa hvilketensomhelst Maade.

Sp.: Er enhver Berøvelse af Livet et lovstridigt Drab?

Sv.: Det er ikke et lovstridigt Drab, naar man overensstemmende med sin Pligt tager Livet af Nogen, nemlig:

1. naar man „straffer“ en Forbryder med Døden;
2. naar man dræber Fjenden „i Krigen“ for Kejserens og Fædrelandets Skyld.

Sp.: Hvad skal man mene om det ufrivillige Drab, nemlig naar man tilfældig og uforsætlig slaar nogen ihjel?

Sv.: Den ufrivillige Drabsmand kan ikke betragtes som uskyldig, naar han ikke har anvendt alle nødvendige Forsigtighedsregler imod Tilfældigheder, og i alt Fald trænger han til at rense sin Samvittighed efter Kirkens Anordninger.

Sp.: Hvilke Tilfælde kan regnes til lovstridigt Drab?

Sv.: Foruden det almindelige Mord med hvilketensomhelst Redskab kan følgende og andre lignende Tilfælde regnes til denne Forbrydelse:

1. naar Dommeren „i d ø m m e r“ en Anklaget, hvis Uskyld er ham bekendt, Straf;

2. naar nogen „skjuler eller befrier“ en Morder og paa den Maade giver ham Lejlighed til nye Mord;

3. naar nogen, som kan frelse sin Næste fra at dø, „dog ikke frelser“ ham, saaledes naar, til Ex., den rige lader den fattige dø af Sult;

4. naar nogen ved Overanstrengelser og Grusomheder „ødelægger“ sine Underordnedes Helbred og herved fremskynder deres Død;

5. naar nogen ved Udsvævelser eller ved andre „Laster forkorter sit eget Liv“.

Sp.: Hvad maa man mene „om Selvmord“?

Sv.: Det er det allermest lovstridige Mord, thi naar det er naturstridigt at dræbe et andet Menneske, vor Lige, saa er det endnu mere naturstridigt at tage Livet af sig selv. Vort Liv tilhører ikke os selv som vor Ejendom, men Gud, der har givet os det.

Sp.: Hvad skal man mene om „Tvekamp“ til Afgørelse af private Stridigheder?

Sv.: Da det er en Regeringssag at afgøre Privatstridigheder, men Duellanten derimod egenmægtigt beslutter sig til en saadan Handling, i hvilken en sikkert Død truer ham saavel som hans Modstander, saa indeholdes der i Tvekampen paa een Gang tre gruelige Forbrydelser: Oprør imod Regeringen, Mord og Selvmord.

Sp.: Er der ikke foruden det legemlige Mord ogsaa et aandeligt Mord?

Sv.: Et Slags aandeligt Mord er Forargelse, naar man nemlig forfører sin Næste til Vantro eller til Synd og herved udsætter hans Sjæl for den aandelige Død.

Frelseren siger: „Hvo som forarger een af disse Simaa, som tro paa mig, ham var det bedre, at der var hængt en Møllesten om hans Hals, og han var sænket i Havets Dybhed.“ Mth. XVIII, 6.

Sp.: Er der ikke fremdeles en mindre grov Slags Drab?

Sv.: Til denne Synd hører til en vis Grad alle de Handlinger og alle de Ord, som strider imod Kærligheden og uretfærdigt forstyrrer vor Næstes Fred og Sikkerhed, og sluttelig ogsaa det indre Had imod ham, om det end ikke viser sig i Gerninger.

„Hver, som hader sin Broder, er en Manddraber.“ 1 Joh. III, 15.

Sp.: Naar det forbydes at skade Næsten paa hans Liv, hvad paabydes saa herved?

Sv.: Der paabydes at skaane Næstens Liv og Velfærd, forsaavidt det er muligt.

Sp.: Hvilke Pligter følger deraf?

Sv.: 1. At hjælpe de fattige;

2. at pleje de syge;

3. at trøste de bedrøvede;

4. at lette de ulykkeliges Kaar;

5. at omgaas sagtmødt, venligt og opbyggeligt med alle;

6. at forsone sig med dem, som er vrede paa os;

7. at tilgive Fornærmelser og at gøre godt imod sine Fjender.

Om det syvende Bud.

Sp.: Hvad forbydes i det syvende Bud?

Sv.: „Ukydskhed“.

Sp.: Hvilke Synder forbydes under Navnet „Ukydskhed“?

Sv.: Apostelen Paulus raader de Christne til ikke engang at tale om disse gruelige Ting. Ephes. V, 3. Kun for Uundgaaelighedens Skyld og for at beskytte mod disse Synder maa nogle af dem nævnes. Saadanne er:

1. „Utugt“ eller ulovlig kødelig Kærlighed imellem Mennesker, som ikke lever i Ægteskab;

2. „Ægteskabsbrud“, naar de, som lever i Ægteskab, lovstridigt vender deres ægteskabelige Kærlighed til andre;

3. „Blodskam“, naar nærbeslægtede fører Samliv som Ægtefolk.

Sp.: Hvorledes lærer Frelseren os at dømme om Ukydskhed?

Sv.: Han sagde: „Hver den, som seer paa en Kvinde for at begære hende, har allerede bedrevet Hoer med hende i sit Hjerte.“ Mth. V, 28.

Sp.: Hvad maa man gøre for ikke i sit Hjerte at henfalde til dette ikke grove Ægteskabsbrud?

Sv.: Man maa fly alt, hvad der kan vække urene Følelser i Hjertet, nemlig: vellystige Sange og Danse, ukydsk Tale, uanstændige Lege og Spøg, uanstændige Skuespil samt Læsen af de Bøger, i hvilke den ukydske Kærlighed beskrives. Man maa, ifølge Evangeliet, bestræbe sig for ikke engang at se paa, hvad der er forargeligt.

„Dersom dit højre Øje forarger dig, saa riv det ud og kast det fra dig; thi det er dig gavnligt, at eet af dine Lemmer fordærves, og ikke dit ganske Legeme skal kastes i Helvede.“ Mth. V, 29.

Sp.: Maa da det Øje, som forarger os, virkelig rives ud?

Sv.: Ikke med Haanden, men med Viljen maa det rives ud. Den, som har fast besluttet sig til ikke engang at se paa, hvad der forarger ham, han har allerede revet det forargende Øje ud.

Sp.: Naar Ukydskhedens Synd forbydes, hvilke Dyder foreskrives saa herved?

Sv.: Der foreskrives herved „ægteskabelig Kærlighed og Troskab“, og for dem, som kan fatte det, „fuldkommen Renhed og Kydskhed“.

Sp.: Hvad siger den hellige Skrift om Ægtefolks Pligter?

Sv.: „I Mænd! elsker Eders Hustruer, ligesom og Christus elskede Kirken og hengav sig selv for den.“ Ephes. V, 25.

„I Kvinder! værere Eders egne Mænd underdannede, som Herren; thi Manden er Kvindens Hoved, ligesom og Christus er Kirkens Hoved, og han er sit Legems Saliggører.“ V. 22. 23.

Sp.: Hvilke Bevæggrunde til, at vi skal fly Utugt og leve kydsk, opstilles af den hellige Skrift?

Sv.: Den byder os at bevare vore Legemer i Renhed, fordi „de er Christi Lemmer og den Helligaands Tempel“, og fordi „den utugtige derimod synder mod sit Legeme“, d. v. s. ødelægger det, besmitter det med Sygdomme og derved skader endog sine aandelige Evner, til Ex. Indbildnings- og Hukommelsesevnen. 1 Cor. VI, 15. 18. 19.

Om det ottende Bud.

Sp.: Hvad forbydes overhovedet i det ottende Bud?

Sv.: „At stjæle“ eller paa hvilken som helst Maade at tilegne sig det, som tilhører andre.

Sp.: Hvilke særlige Synder forbydes i dette Bud?

Sv.: 1. „Røveri“, naar man ved Vold tager fremmed Ejendom;

2. „Tyveri“ eller den hemmelige Tilegnelse af fremmed Ejendom;

3. „Bedrageri“, naar man med List tilegner sig fremmed Ejendom, naar man, til Ex., betaler med falsk Mønt i Stedet for med ægte eller giver slette Varer i Stedet for gode; naar man ved falsk Vægt eller Maal yder mindre, end ret er; naar man skjuler sin Ejendom for ikke at betale sin Gæld, ikke opfylder Kontrakter eller Testamenter, og naar

man skjuler de i Tyveri skyldige og derved berøver de forurettede Skadeserstatningen;

4. „Kirkeran“, naar man tilegner sig, hvad der er indviet til Gud og tilhører Kirken;

5. „Simoni“, naar nogle udbyder de gejstlige Embeder tilfals, og andre river samme til sig uden Hensyn til egen Værdighed, men kun i vindesygt Øjemed;

6. „Bestikkelihood“, naar man tager Gaver, af sine Underordnede eller af anklagede og i egennyttig Hensigt ansætter uværdige i Embeder, frikender skyldige og undertrykker uskyldige;

7. „Dovenskab“, naar man faar Løn for et Embede udbetalt eller modtager Betaling for et Arbejde, men hverken røgter Embedet eller udretter Arbejdet og paa denne Maade stjæler baade Lønnen og Betalingen saavel som den Nytte, man har kunnet bringe Samfundet eller den, man er Arbejdet skyldig, samt naar de, som har de nødvendige Kræfter til at ernære sig ved Arbejde, i Stedet for lever af Almisse;

8. „Aager“, naar man under Skin af Ret, men i Virkeligheden med Krænkelser af Retfærdighed og Menneskekærlighed, drager Nytte af fremmed Ejendom eller af fremmed Arbejde eller endog af Næstens trykkende Forhold; naar, til Ex., Creditorer bebyrder deres Skyldnere med høje Renter; naar Herskaber anstrænger de af dem afhængige Folk ved overmaade store Byrder eller Arbejder, og naar man under Hungersnød sælger Korn til altfor høj Pris.

Sp.: Naar disse Synder forbydes, hvilke Dyder foreskrives saa herved?

Sv.: 1. „Uegennytte“;

2. „Redelighed“;

3. „Retfærdighed“;

4. „Barmhertighed“ imod fattige.

Sp.: Synder da altsaa ogsaa den, som er ubarmhertig mod fattige, imod det ottende Bud?

Sv.: Ganske vist, naar han har noget, hvormed han kan

hjælpe dem; thi alt, hvad vi har, tilhører i Virkeligheden Gud, og Overskuddet gives os af det guddommelige Forsyn, for at vi kan hjælpe de fattige. Naar vi altsaa ikke giver dem noget af vort Overskud, saa berøver vi dem eller skjuler for dem deres Ejendom og Guds Gave.

Sp.: Gives der ikke en højere Dyd, som er modsat de forskellige Synder imod det ottende Bud?

Sv.: En saadan Dyd, der ikke opstilles af Evangeliet som Pligt for alle, men som Raad for dem, der ivrigt beflitter sig paa Fromhed, er „fuldkommen Fattigdom“ eller Afkald paa enhver som helst Ejendom.

„Vil du være fuldkommen, da gæk hen, sælg, hvad du har, og giv de fattige det, og du skal have et Liggendefæ i Himmelen.“ Mth. XIX, 21.

Om det niende Bud.

Sp.: Hvad forbydes i det niende Bud?

Sv.: „Falsk Vidnesbyrd“ imod Næsten og samtidig enhver Løgn.

Sp.: Hvad forbydes ved Udtrykket „falsk Vidnesbyrd“?

Sv.: 1. „Falsk Vidnesbyrd for Retten“, naar man falskeligen vidner for Retten imod nogen, indgiver falske Klager imod ham eller gør falske Angivelser;

2. falsk Vidnesbyrd, som ikke afgives for Retten, naar man nemlig „bagvasker“ nogen eller uretfærdig bebrejder nogen noget, Ansigt til Ansigt.

Sp.: Er det tilladeligt at dømme andre, naar de virkelig har Fejl?

Sv.: Evangeliet tillader heller ikke at dømme vore Medmenneskers virkelige Fejl og Mangler, naar vi ikke ved vore særlige Embedspligter er beskikket til at paatale dem.

„Dømmer ikke, at I skulle ikke dømmes.“ Mth. VII, 1.

Sp.: Tillades ikke en Løgn, ved hvilken man ikke har til Hensigt at skade nogen?

Sv.: Den tillades ikke, fordi den er uforenelig med Kærlighed til og Agtelse for Næsten, og fordi den ikke er Mennesket og især den Christne, som er skabt til Sandheden og Kærligheden, værdig.

„Derfor aflægger Løgn og taler Sandhed, hver med sin Næste, efterdi vi ere hverandres Lemmer.“ Ephes. IV, 25.

Sp.: Hvad maa man iagttage for lettere at undgaa de forskellige Synder imod det niende Bud?

Sv.: Man maa „holde sin Tunge i Tømme“.

„Thi den, som vil elske Livet og se gode Dage, skal stille sin Tunge fra Ondt, og sine Læber, at de ikke tale Svig.“ 1 Petr. III, 10.

„Dersom Nogen iblandt Eder synes, at han er en Gudsdyrker, men holder ikke sin Tunge i Tømme og bedrager sit eget Hjerte, hans Gudsdyrkelse er forfængelig.“ Jak. I, 26.

Om det tiende Bud.

Sp.: Hvad forbydes i det tiende Bud?

Sv.: „Ønsker“, som strider imod Kærligheden til Næsten, og — hvad der er uadskilleligt fra disse Ønsker — „de Tanker“, som er modsatte Kærlighed.

Sp.: Hvorfor forbydes ikke alene onde Gerninger, men ogsaa onde Ønsker og Tanker?

Sv.: 1. fordi en Sjæl, i hvilken der bor onde Ønsker og Tanker, allerede er uren for Gud og Ham uværdig, som Salomo siger: „Den Ondes Anslag er Herren en Vederstyggelighed.“ Sal. Ord. XV, 26. Og derfor maa man ogsaa rense sig fra disse indre Besmittelser, som Apostelen lærer: „Lader os rense os selv fra al Kødets og Aandens Besmittelse og fuldende vor Helliggørelse i Guds Frygt.“ 2 Cor. VII, 1.

2. for at forebygge syndige Gerninger maa man undertrykke de syndige Ønsker og Tanker, af hvilke, ligesom af Sæd, de syndige Gerninger fødes, som det er sagt: „Thi af Hjertet udkommer onde Tanker, Mord, Hoer, Skørlevnet, Tyverier, falske Vidnesbyrd, Bespottelser.“ Mth. XV, 19. „Hver fristes, naar han drages og lokkes af sin egen Begærlighed; derefter, naar Begærligheden har undfanget, føder den Synd, men naar Synden er fuldkommet, føder den Død.“ Jak. I, 14. 15.

Sp.: Naar det forbydes at ønske sig nogetsomhelst af, hvad Næstens er, hvilken Lidenskab forbydes saa herved?

Sv.: „Misundelse“.

Sp.: Hvad forbydes ved Ordene: „Du skal ikke begære din Næstes Hustru“?

Sv.: Der forbydes herved vellystige Tanker og Ønsker eller Ægteskabsbrud i Hjertet.

Sp.: Hvad forbydes ved Ordene: „Du skal ikke begære din Næstes Hus, hans Ager eller hans Svend eller hans Pige, hans Oxe eller hans Asen eller Noget, som hører din Næste til“?

Sv.: Herved forbydes havepsyge og herskesyge Tanker og Ønsker.

Sp.: Hvilke Pligter, disse Forbud tilsvarende, paalægger det tiende Bud os?

Sv.: 1. At bevare Hjertets Renhed;

2. at være tilfreds med sin Lod.

Sp.: Hvad er i Særdeleshed nødvendigt for at kunne bevare „sit Hjerte i Renhed“?

Sv.: En hyppig og inderlig Paakaldelse af vor Herres Jesu Christi Navn.

Slutning.

Anvendelse af Troens og Fromhedens Lære.

Sp.: Hvorledes maa man benytte Læren om Troen og Fromheden?

Sv.: Man maa virkelig opfylde, hvad man har erkendt, under Frygt for en stræng Fordømmelse, hvis man ikke har opfyldt det.

„Dersom I vide dette, ere I salige, om I gøre det.“ Joh. XIII, 17.

„Men den Tjener, som veed sin Herres Vilje og ikke bereder sig, og ikke gør efter hans Vilje, skal faa mange Hug.“ Luc. XII, 47.

Sp.: Hvad maa man gøre, naar man opdager en Synd hos sig selv?

Sv.: Man maa ikke alene gøre Bod og fatte det faste Forsæt at undgaa den i Fremtiden, men man maa ogsaa gøre sig Umage, saa meget som muligt, for at udslette den derved givne Forargelse eller for formedelst gode Gerninger at erstatte den derved tilføjede Skade.

Saaledes gjorde Tolderen Sachæus, da han sagde til Herren: „See, Herre! Halvdelen af mit Gods giver jeg de fattige, og dersom jeg har forfordolet Nogen, da giver jeg det firefold igen.“ Luc. XIX, 8.

Sp.: Hvilken Forholdsregel er nødvendig, naar det synes os, at vi har opfyldt et eller andet Bud?

Sv.: Vi maa stemme vort Sindelag efter Jesu Christi Ord: „Naar I have gjort alle Ting, som Eder er befalede, siger: vi ere unyttige Tjenere; thi vi gjorde det, som vi vare skyldige at gøre.“ Luc. XVII, 10.
